

prvi latnik

zgornjevipski časnik

Četrtek, 27. februar 2025 • številka: 272 • 10.000 izvodov • e-pošta: info.latnik@gmail.com • www.mojaobcina.si/ajdovscina/org/latnik.html

Čestitke najzaslužnejšim za kulturni utrip v občini!

Fotograf Marjan Krapež, kulturna delavka Nevenka Vidmar, skupina Koncert generacij

»V svetu, kjer prevladuje miselnost, da si lahko vse kupimo in je smiselno samo, kar se splača, umetnost in tisti, ki jo soustvarjamo, dokazujemo, da temu ni tako. V resnici nas umetnost povezuje, bogati, nas osmišlja, ponuja oporo in nemalokrat nudi zatočišče, premika meje, odpira naše svetove in nam pomaga preizpraševati svet, v katerem živimo.« je v svojem slavnostnem nagovoru med drugim poudarila mlada in nadvse uspešna ajdovska ilustratorica Ana Maraž. Zveza kulturnih društev Ajdovščina je najzaslužnejšim za kulturni utrip v občini podelila priznanja. Čestitke!

2

Slovesnost pri Brgitnih v spomin na družino Bizjak

Na Predmeji je v soboto, 22. februarja 2025 popoldne, potekala spominska slovesnost v spomin družini Bizjak, ki so jo pred enainosemdesetimi leti umorili italijanski fašisti. Dogodek je bil zaznamovan z globokim spoštovanjem, žalostjo in opominom, da zgodovina ne sme utoniti v pozabo.

4

Slovensko zdravstvo v 'razsulu', naše lokalno na trdnih temeljih

»Ljudje smo res čudna bitja,« besede pohvale nam gredo tako težko iz ust, za kritiziranje pa smo pravi mojstri.

V Zdravstvenem domu Ajdovščina imam svojo osebno zdravnico. Skoraj vse svoje zdravstvene težave rešiva preko telefona in mi ambulate sploh ni potrebno obiskati. Ko se včasih le naročim na pregled, sem praktično vedno na vrsti ob uri. Ob zadnjem obisku mi je zdravnica svetovala, naj preventivno opravi rentgen in ultrazvok, ker je od zadnjih preiskav minilo že kar nekaj let. Na obe preiskavi sem bil naročen v roku 14 dni od napotitve. Naročanje preko portala e-naročanje je res enostavno, prav tako držijo tudi ure, o katerih si obveščen kar preko SMS-a. Izvidi so bili poslani tako meni kot osebni zdravnici v manj kot tednu dni. Ko sem se ravno hotel naročiti na pregled v ambulanti pri osebni zdravnici, me je le-ta osebno poklicala in sva vse rešila kar preko telefona.

Druga pozitivna osebna izkušnja je iz Očesne ambulate v Splošni bolnišnici Nova Gorica. Pred letom dni sem bil pri njih operiran na levem očesu. Ob zadnjem pregledu mi je zdravnica svetovala, da bi opravili preiskave še na drugem očesu, kar se je tudi zgodilo. Po petih minutah čakanja sem hitro opravil vse preiskave in na operacijo sem naročen že čez dober mesec. V tej ambulanti je res zelo prijetno vzdušje. Nezaigrani nasmehi, čas za pogovor in vsi zaposleni so pridni kot mravljice. Za datum in uro pregleda in posega sem bil obveščen preko telefona, SMS-a ter po pošti.

Vprašajmo se najprej o svojem odnosu do zdravstva in ne verjemimo vsega, kar nam servirajo mediji. Iz mojih primerov lahko vidimo, da vse le ni tako slabo, kot si včasih mislimo.

Boris Ličen

AJDOVSKA TRŽNICA

URNIK TRŽNICE

četrtek → 7.00 – 12.00
sobota → 7.00 – 12.00

Kulturni praznik v Ajdovščini

Rad bi povedal ...

Na praznični večer se je v Dvorani prve slovenske vlade v Ajdovščini odvila proslava ob dnevu kulture v organizaciji Zveze kulturnih društev Ajdovščina, ki je ob tej priložnosti najzaslužnejšim za kulturni utrip v občini podelila priznanja. Čestitke kulturni delavki Nevenki Vidmar, fotografu Miranu Krapežu in skupini Koncert generacij. Slavnostni govor je pripravila nadarjena mlada ilustratorka Ana Maraž.

Med gosti v polni dvorani so bili tudi vsi trije podžupani Občine Ajdovščina: Matjaž Bajec, Dejan Pišot in Mitja Tripkovič, ki je v imenu župana, ta se je ta čas mudil na odprtju Evropske prestolnice kulture, pozdravil goste. »Bodimo ponosni na svojo kulturno dediščino, a hkrati odprti za njen razvoj in prilagajanje času, v katerem živimo,« je poudaril. Slavnostni govor pa je pripravila talentirana mlada umetnica, v širšem prostoru opažena in večkrat nagrajena ilustratorka

verzijo basni o mravljah in murnu, katere konec je srečen – mravlje sprejmejo premraženega murna, ta pa jim s svojo umetnostjo pričara najboljšo zimo doslej. Prav to pripoved je izbrala ne zgolj zaradi vsebine – pozdravljanja umetnosti – pač pa tudi zaradi opozorila pripovedovalke Špele Frlic, ki jo je zapisala, češ »da moramo biti previdni, preden se ujamemo v ponavljanje mantre, da ljudske pravljice upovedujejo večne modrosti, saj je čisto mogoče, da nam pravljice potrjujejo le večne stereotipe«.

približuje zgodbe, ki so nam tuje, nastavlja ogledalo in hkrati ponuja paleto idej. V svetu, kjer prevladuje miselnost, da si lahko vse kupimo in je smiselno samo, kar se splača, umetnost in tisti, ki jo soustvarjamo, dokazujemo, da temu ni tako. V resnici nas umetnost povezuje, bogati, nas osmišlja, ponuja oporo in nemalokrat nudi zatočišče, premika meje, odpira naše svetove in nam pomaga preizpraševati svet, v katerem živimo«. Ana Maraž se v svojem govoru dotakne tudi »tuzemskih

Slavnostna govornica Ana Maraž

umetnost nas nagovori.«

Zveza kulturnih društev Ajdovščina je na osrednji proslavi ob kulturnem prazniku najzaslužnejšim kulturnikom v občini podelila priznanja. V imenu upravnega odbora zveze sta jih izročala predsednik Artur Lipovž in tajnik Marjan Krpan. Za izjemno angažiranje pri kulturnem ustvarjanju, usklajevanju vsebin in dejavnosti

Miran Krapež. Za pripravo in izvedbo izvirnega kontinuiranega projekta rock in pop glasbene kulture Koncert generacij ter za poseben dosežek z odlično izvedbo zGodbe generacij pa je priznanje prejela **Skupina Koncert generacij.**

Kulturni del programa so pod režijsko taktirko Petra Avbarja in ob vodenju Mateje Rosa in Petra Bajnocija oblikovali Moški pevski

Nagradjenici: kulturna delavka Nevenka Vidmar, skupina zaslužna za Koncert generacij in fotograf Miran Krapež v družbi podžupana Mitje Tripkoviča ter predsednika ZKD Ajdovščina Arturja Lipovža in tajnika Marjana Krpana.

Ana Maraž. Njen prepoznavni minimalistični pristop je bogato izrazen in izviren ter nadvse priljubljen – njene ilustracije so bodisi na razstavah bodisi v otroških slikanicah tako-rekoč obkrožile svet. Govornica nas je v svojo pripoved uvedla s sodobno

Ana Maraž je nato poudarila kako pomemben je premislek o tem kdo smo, kakšne so naše vrednote, k čemu stremimo in koliko kulturnosti premoremo že na ravni medsebojnih odnosov: »Umetnost nam ponuja prav to – poglede v možnosti, v globino, nam razvija empatijo,

ovir« pri ustvarjanju, kot so nezavedanje o pomembnosti in vrednosti umetnosti, prekerno delo, pomanjkanja sredstev ... ali pa pričakovana, da smo ustvarjalke, ustvarjalci srečni že samo, če dobimo priložnost, referenco, prijazen pogled. Mladi ustvarjalci se zdi da je imela srečo, da je odraščala prav tu, kjer je imela veliko priložnosti in možnosti ustvarjanja, Ajdovščina in Vipavska dolina sta jo izoblikovali in pomembno vplivali na njeno ustvarjanje. Svoj govor je Ana zaključila z željami: »Vsem nam želim, da bi bili malo kot murni in malo kot mravlje v prebrani basni in bi s tem, kar smo in z vso kulturo, ki jo premoremo, soustvarili svet, ki ga bomo s ponosom zapustili prihodnjim generacijam. Želim si, da bi izbrali pot sočutja, negovali, kar imamo radi, podprli ustvarjalke in ustvarjalce, katerih

na številnih področjih na območju občine Ajdovščina in širše je priznanje prejela **Nevenka Vidmar.** Za odlične dosežke na fotografskem in video področju, ki segajo na mednarodno raven, ter za avtentičen in spoštljiv prikaz divjega sveta Slovenije in njene narave je priznanje prejel

zbor Srečko Kosovel in interpret Primož Forte s projektom Sozvočenja ter glasbenika Polona Kunaver Ličen in Oskar Ličen skupaj z dijakinjami Ariano, Tajro, Stelo in Mei, ki so interpretirale pesmi slovenskih pesnikov.

Foto Primož Breclj

Moški pevski zbor Srečko Kosovel in interpret Primož Forte.

Poslanica župana ob dnevu Civilne zaštite

Spoštovane pripadnice in pripadniki Civilne zaštite,

ob 1. marcu, mednarodnem dnevu Civilne zaštite, vam izrekam iskrene čestitke in veliko zahvalo za izjemno delo, ki ga opravljate z neprecenljivo predanostjo, strokovnostjo in srčnostjo.

Vaše poslanstvo presega zgolj dolžnost – je izraz solidarnosti, sočutja in nesebične pomoči. Ko narava pokaže svojo moč in se znajdemo v težkih razmerah, ste

prav vi tisti, ki prvi priskočite na pomoč. Požari, poplave, neurja, nesreče – ne glede na izzive vedno stopite v ospredje in ukrepate, ko je to najbolj potrebno. Vaše delo je pogosto neopaženo, a nenadomestljivo. S svojo požrtvovalnostjo ne prinašate le pomoči, temveč tudi občutek varnosti in zaupanja, da v nesreči nihče ni prepuščen samemu sebi.

Občina Ajdovščina se zaveda pomembnosti vašega delovanja in ostaja zavezana podpori Civilni zaštiti, saj le s skupnimi močmi lahko gradimo odpornejšo in varnejšo skupnost. Želim vam sporočiti, da je vaše delo cenjeno, vaša predanost opažena in vaše poslanstvo spoštovano. Ostanite zdravi in varni ter uspešni pri vseh prihodnjih izzivih.

Tadej Beočanin
župan Občine Ajdovščina

Pametna parkirišča

Občina Ajdovščina nadaljuje z razvojem pametnih rešitev in digitalizacije urbanih površin, pri čemer je posebna pozornost namenjena izboljšanju parkirne infrastrukture. V tem okviru so bila nedavno nadgrajena obstoječa parkirišča, kar prinaša večjo preglednost in boljšo uporabniško izkušnjo.

Pametni parkirni sistem je bil nadgrajen na parkirišču pri avtobusni postaji, ta zdaj ločeno prikazuje zasedenost belih con (brezplačno in neomejeno parkiranje) ter modrih con (parkiranje z omejenim časom). Prav tako je bilo odprto novo pametno parkirišče pri Jochmannovem mlinu (prej znano kot Stari mlin), ki omogoča enake funkcionalnosti. Senzorski sistem v realnem času spremlja zasedenost parkirišč in podatke prikazuje na usmerjevalnih tablah, kar voznikom omogoča lažje iskanje prostih mest ter zmanjšuje prometne zastoje. V načrtu je vključitev vseh pametnih parkirišč v mobilno

aplikacijo mAjdovščina, kar bo uporabnikom omogočilo enostaven dostop do informacij o razpoložljivosti parkirnih mest na teh parkiriščih v realnem času. Investicija v nadgradnjo digitalizacije parkirišč v višini 38.000 EUR z DDV je bila v celoti financirana iz občinskega proračuna. S tem korakom je Ajdovščina še bližje konceptu pametnega mesta, ki z digitalnimi rešitvami izboljšuje kakovost bivanja in vsakodnevne opravke občanov. V prihodnje se načrtuje širitev sistema na dodatne lokacije v mestu, kar bo še okrepilo prehod Ajdovščine v pametno in trajnostno naravnano skupnost.

Načrt nabave gasilskih vozil

Na zadnji seji Občinskega sveta Občine Ajdovščina je bil med drugim sprejet tudi Srednjeročni načrt nabave gasilskih vozil, katerega namen je načrtno posodabljanje voznega parka gasilskih enot na območju naše občine. V prihodnjih petih letih bo tako za različne gasilske enote nabavljenih 10 vozil različnega tipa.

Srednjeročni načrt nabave gasilskih vozil za javno gasilsko službo v naši občini je izdelan na podlagi pregleda trenutnega stanja voznega parka ter analize potreb posameznih gasilskih enot zaradi operativnih zahtev in specifičnih pogojev delovanja. Preverilo se je starost, tehnično stanje in operativno zmogljivost obstoječih vozil, pri načrtovanju pa se je upoštevalo posebne potrebe posameznih enot. Načrt je bil usklajen z vsemi deležniki znotraj Javne gasilske službe

občine Ajdovščina. Skupna ocenjena vrednost nabave 10 različnih vozil je 3.346.000 evrov, sredstva se bodo pridobivala iz različnih virov – proračun Občine Ajdovščina, sredstva požarne takse, sofinanciranje s strani URSZR in GZS, iskalo pa se bo tudi druge vire.

V letošnjem letu se načrtuje nabava manjšega poveljniškega vozila za potrebe Gasilske zveze Ajdovščina, ki lastnega vozila še nima. Še v tem mesecu bo GRC Ajdovščina dobavljeno novo

gasilsko vozilo s cisterno, ki bo nadomestilo obstoječega, tega pa bo prevzelo PGD Ajdovščina. Za potrebe GRC Ajdovščina je že naročeno tudi večnamensko gasilsko vozilo, obstoječe je namreč zaradi dotrajanosti že umaknjeno iz operative. V teku pa je tudi večletna investicija za nabavo gasilske avto lestve s košaro. Gre za največji zalogaj v načrtu, ocenjen na preko milijon evrov, za katerega se ob pridobivanju sredstev preko razpisa URSZR pričakuje tudi sofinanciranje Občine Vipava. V letošnjem letu se bo naročilo, v prihodnjem pa dobavilo in izdelalo nadgradnjo za manjše gasilsko vozilo z vodo za potrebe PGD Šmarje. PGD Ajdovščina bo prihodnje leto dobilo gasilsko vozilo za prevoz moštva. V zadnjem triletnju, ki ga zajema srednjeročni načrt nabave, pa so predvidene še nabave dveh manjših vozil za gašenje gozdnih požarov za PGD Selo in PGD Ajdovščina, enega večjega vozila enakega tipa za potrebe GRC Ajdovščina ter gasilskega vozila s cisterno, s katerim bo upravljalo PGD Col.

Letni načrt varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami

Letni načrt varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami Občine Ajdovščina za leto 2025 je pripravljen in potrjen s strani ajdovskega občinskega sveta. Gre za enega ključnih dokumentov za zagotavljanje pripravljenosti in razvoj občinskega sistema civilne zaštite.

Gasilski center Ajdovščina bo zgrajen do jeseni.

Načrt vključuje ukrepe za izboljšanje delovanja občinskega sistema zaštite, reševanja in pomoči ter določa okvirje za razvoj vseh služb s področja zaštite, reševanja in pomoči na območju občine. Dokument že uvodoma poudarja pomen usposabljanja in urjenja za pripadnike različnih služb, hkrati pa so pomembna tudi

izobraževanja in preventivne akcije, namenjene samozaščiti občanov. Za sodelovanje različnih služb na terenu so izjemnega pomena tudi reševalne vaje – v letu 2025 je predvidena občinska vaja reševanja večje industrijske nesreče z nevarnimi snovmi. Sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami se v velikem delu financira iz občinskega

proračuna, načrt tako vključuje tudi program opremljanja – ob tehničnih sredstvih je posebna skrb namenjena nabavi osebne opreme za pripadnike. Posebej so opredeljeni še vzdrževanje opreme civilne zaštite, zavarovanje pripadnikov, vključevanje in sofinanciranje nevladnih organizacij in gospodarskih družb ter javna gasilska služba, ki jo v naši občini tvori GRC Ajdovščina v sodelovanju s štirimi prostovoljnimi društvi. Gasilska služba bo kmalu združena na enem mestu – gradnja Gasilskega centra Ajdovščina namreč teče po načrtu, v drugi polovici leta se bodo gasilci že vselili.

Načrt varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami za leto 2025 temelji na zagotavljanju boljše pripravljenosti služb v sistemu zaštite in reševanja, hkrati pa tudi na ozaveščanju prebivalcev o lastni varnosti ter tako tudi večji varnosti in odpornosti skupnosti pred nepredvidenimi dogodki.

Slovesnost pri Brgitnih v spomin na družino Bizjak

Na Predmeji je v soboto, 22. februarja 2025 popoldne, potekala spominska slovesnost v spomin družini Bizjak, ki so jo pred enainosemdesetimi leti umorili italijanski fašisti. Dogodek je bil zaznamovan z globokim spoštovanjem, žalostjo in opominom, da zgodovina ne sme utoniti v pozabo.

Slovesnost se je začela s prihodom praporščakov borčevskih in veteranskih organizacij pod vodstvom Slavka Vidica. Spremljala jih je Spominska partizanska enota Franc Rozman – Stane, ki ohranja spomin na partizanski boj za svobodo. Ob zvokih slovenske himne v izvedbi Okteta Castrum so predstavniki Združenja borcev za vrednote NOB Ajdovščina položili venec in cvetje v znak spoštovanja do tragično preminulih članov družine Bizjak. Ob tem so se vsi prisotni poklonili z minuto molka.

Spomin na usodno noč leta 1943

Zbrane je najprej nagovoril predsednik KO ZB NOB Predmeja, Darko Lozar, ki je poudaril pomen ohranjanja zgodovinskega spomina. Spomnil je na noč s 24. na 25. februar 1943, ko so italijanski vojaki brutalno

pobili petčlansko družino Bizjak in požgali njihovo domačijo. Povod za tragedijo je bila prižgana sveča, s katero je mati želela oskrbeti bolnega otroka. A v resnici je šlo za maščevanje – okupatorji so se želeli znebiti družine, ker je bil sin Slavko Bizjak pripadnik partizanskega gibanja. Po govoru je Oktet Castrum izvedel partizansko pesem "Hej brigade", ki je v marsikaterem poslušalcu prebudila močna čustva.

Pater Knavs: "Smrt ne izbriše spomina, ampak ga utrjuje."

Sledil je nagovor patra Bogdana Knavsa, ki je izpostavil pomen narodne zavesti in ljubezni do domovine. "V jeziku, kjer besede, ljubezen, prijateljstvo in domovina zazvenijo v njihovih srcih tako močno kot v nobenem drugem jeziku," je dejal in poudaril povezanost slovenskega naroda z lastno zgodovino. Spomnil je

na represijo italijanskih fašistov, ki so s prisilnimi mobilizacijami želeli zatreti odpor: "Marsikoga so pobrali italijanski fašisti ter začeli groziti, da bodo mobilizirali še tiste preostale, ki so ostali." Osvetil je tudi pogumno odločitev Slavka Bizjaka, ki se je pridružil partizanom, čeprav je s tem izpostavil svojo družino. Zaključil je z mislijo, da smrt ne izbriše spomina, temveč ga utrjuje, in pozval k odgovornosti, da zgodovino ohranimo kot opomin in zavezo prihodnosti.

Kulturni program v duhu spoštovanja

V nadaljevanju slovesnosti so sledili nastopi številnih mladih in uveljavljenih ustvarjalcev. Učenka Osnovne šole Otlica, Anamarija Benčina, je recitirala pesem "Viharnik vrh gora", ki je v sebi nosila sporočilo o neuklonljivosti. Ajdovska glasbenica Eva Hočevnar je izvedla skladbi "Pesem upora" in "Sivi sokole", ki sta poudarili moč upora in narodne zavesti. Poseben pečat slovesnosti je dodala domačinka Alojzija Bratina, ki je s pesmima "Na Dolskem maju" in "Dobra vila" prikazala povezanost s krajem, naravo in domom.

Podžupan Mitja Tripkovič: "Naj bo to naša prisega."

Zaključni govor je imel podžupan Občine Ajdovščina, Mitja Tripkovič, ki je spregovoril o pomenu zgodovinskega spomina in kolektivne odgovornosti. "Kajti zgodovina ni zgolj preteklost – je opomin, ki nas uči, kdo smo in kakšni nikoli ne smemo postati," je poudaril. Spomnil je na tragično usodo družine Bizjak in opozoril na krutost vojne: "Bili so le preprosti ljudje, ki so želeli živeti v miru, tako kot vi in jaz.

A vojna ne izbira. Fašizem ne izbira." Zaključil je z močnim pozivom k odgovornosti: "Naj bo to naša prisega, da bomo vedno stali na strani pravice, na strani sočutja, na strani resnice. Slava

skladbami vnesel pridih tradicije in domačnosti. Slovesnost se je zaključila s pesmijo "Vstajenje Primorske", himno primorskega upora, ki je prisotnim dala jasno sporočilo – Primorska je vstala in

družini Bizjak. Slava vsem, ki so padli pod fašizmom. In naj se nikoli več ne zgodi."

Slovesnost sklenjena s pesmijo "Vstajenje Primorske"

V glasbenem delu so se ponovno predstavili Oktet Castrum, ki je zapel domoljubno pesem "Eno devo le bom ljubil", in Hišni ansambel Društva upokojencev Trnovo – Lokve, ki je s svojimi

ostala zvesta svojim vrednotam.

Ob koncu so se udeleženci še zadržali v prijetnem druženju, ki ga je obogatil domači pasulj, ki ga je pripravila domačinka Lojzka. Dogodek je bil tako ne le trenutek spomina, ampak tudi priložnost za povezovanje skupnosti v duhu spoštovanja in hvaležnosti do preteklosti.

Moja pobuda

Sestanek s pobudniki

V februarju je na Občini Ajdovščina potekal sestanek s pobudniki izglasovanih projektov participativnega proračuna Moja pobuda 2025-2026, ki bodo realizirane v letošnjem letu.

Na povabilo k sodelovanju v projektu participativnega proračuna Moja pobuda 2025-2026 je prispelo 70 pobud, na glasovanje jih je bilo uvrščenih 55, izglasovanih pa 37 predlaganih projektov. Prvih 21 jih gre v izvedbo v letošnjem letu, sredstva so že rezervirana v proračunu. V februarju pa je v občinski stavbi potekalo tudi srečanje pobudnikov s sodelavci uprave, skrbniki posameznih projektov. Občani, pobudniki projektov, bodo skrbeli za vsebinski vidik, sodelavci uprave, skrbniki posameznih projektov, pa za realizacijo.

Na področju rekreacije bodo v letošnjem letu uresničeni naslednji projekti:

- ureditev povezovalnih pot zaselkov Brij, postavitev napisov z ledinskimi imeni,
- kolesarska postojanka Velike Žablje,
- polnilnica za električna kolesa ob stari šoli na Otlici,
- zunanji fitnes ob športnem igrišču na Otlici,

Na sotočju Hublja in Vipave bo urejena energetska točka.

Ob igrišču v Dobravljah bo zrasel fitnes na prostem.

- fitnes na prostem na igrišču v Dobravljah.

Za namene druženja bodo realizirani naslednji projekti:

- razgledna točka Ustje,
 - brunarica za druženje v Podkraju,
 - ureditev okolice prireditvenega kontejnerja in igral v Črničah,
 - informacijska tabla v Beli, lesen napis "Dobrodošli", kamnito korito s pipo za zagotavljanje pitne vode turistom,
 - turistična informativna tabla s klopami na Colu,
 - ureditev energetske točke za oddih in počitek na sotočju Hublja in Vipave.
- Izglasovani so bili tudi projekti prenov in posodabljanj:
- delna sanacija dotrajanih prostorov in strehe občinske stavbe na Gregorčičevi 17 v Ajdovščini,
 - ureditev poti od naselja Tevče do križišča poti Uhanje-Velike Žablje,
 - črte na stranskih cestah na Gori za boljšo vidnost v megli na

cesti,

- asfaltacija poti do črpališča kanalizacije v zaselku Bitna v Malih Žabljah,
- prenova zunanjega dela pred vhodom v Dvorano Edmunda Čibeja v Lokavcu,
- pokrito avtobusno postajališče v Lokavcu.

Preko Moje pobude se bo obnavljalo in ohranjalo dediščino:

- rekonstrukcija kapelice na Napoleonovem mostu čez reko Vipavo,
- metlica, Škatla, Marelica - naša dediščina, naš zaklad v Budanjah – projekt se bo izvajal v letošnjem in prihodnjem letu.

V letošnjem letu bosta izvedena tudi dva projekta za mlade:

- multimedijška oprema mladinske sobe v Dolgi Poljani,
- ureditev mladinske sobe v Domu krajanov Dobravlje.

Hvala občankam in občanom, pobudnikom projektov, za odziv in sodelovanje.

Odperti občinski javni razpisi za spodbudo gospodarstvu

Na občinski spletni strani so objavljeni trije javni razpisi za podporo gospodarstvu: za spodbujanje investicijskih vlaganj v proizvodne in storitvene kapacitete, za dodelitev subvencij za zamenjavo kritin ali fasadnih oblog na poslovnih objektih, ki vsebujejo azbestna vlakna in za spodbujanje udeležbe na sejmi in razstavah. Prva dva javna razpisa sta odprta do porabe sredstev oziroma najkasneje do 15. 11. 2025, medtem ko je javni razpis za spodbujanje udeležbe na sejmi in razstavah, odprt do porabe sredstev oziroma do 30. 6. 2025.

Javni razpis za dodelitev kreditov s subvencionirano obrestno mero za spodbujanje investicijskih vlaganj v proizvodne in storitvene kapacitete v občini Ajdovščina za leto 2025 je namenjen subvencioniranju obrestne mere kreditov, za ta namen je v občinskem proračunu rezerviranih 80.000 evrov. Upravičenci do kreditnih sredstev so mikro, majhna, srednja, majhna enotna, srednja enotna podjetja ter samostojni podjetniki posamezniki, ki investirajo na območju občine Ajdovščina. Javni razpis je odprt do porabe sredstev oziroma do 15. 11. 2025.

Javni poziv za dodelitev subvencij za zamenjavo kritin ali fasadnih oblog na poslovnih objektih v letu 2025 je namenjen varni odstranitvi in odvozu azbestnih materialov na kritinah in fasadnih ploščah/oblogah poslovnih objektov na območju Občine Ajdovščina in zamenjavi le teh z novo kritino in fasadnimi ploščami/oblogami. Maksimalna višina dodeljene državne pomoči na posamezno vlogo je 10.000 evrov. Rok za prijavo na javni poziv je do porabe sredstev oziroma do 15. 11. 2025.

Javni razpis za spodbujanje udeležbe na sejmi in razstavah v letu 2025 je namenjen spodbudi podjetjem za sodelovanje na sejmi in razstavah za izboljšanje prepoznavnosti svojih proizvodov in storitev med domačo in mednarodno poslovno javnostjo. Sofinancira se upravičene stroške individualnih sejmskih nastopov v Sloveniji in tujini podjetjem s sedežem v občini Ajdovščina, do 75 % upravičenih stroškov oziroma največ 3.000 evrov na posamezen sejem/razstavo. Posamezno podjetje na tem razpisu lahko kandidira samo z eno vlogo, s katero pa lahko prijavi udeležbo na dveh sejmi ali razstavah. Rok za prijavo na ta razpis je do porabe sredstev oziroma do 30. 6. 2025.

Stanovanjski sklad na novi lokaciji

Javni stanovanjski sklad Občine Ajdovščina je v februarju začel delovati na novi lokaciji. Najdete ga na naslovu Goriška cesta 29 E – na krožišču pri pokopališču zavijete v servisno cono, nato levo do konca ulice, sklad ima prostore v pritličju objekta na desni strani.

Javni stanovanjski sklad Občine Ajdovščina se je preselil v nove prostore na Goriški cesti 29 E, kjer bodo stranke lahko v miru opravile zasebne pogovore, prostora pa je dovolj tudi za sestanke z več udeleženci. Pred kratkim se je sklad okrepil z novo sodelavko, ki skrbi za računovodstvo. Kadrovsko in prostorsko okrepljen bo tako ajdovski stanovanjski sklad še aktivneje nadaljeval svoje poslanstvo – pridobivanje in oddajanje javnih stanovanj. Še posebej veliko zanimanja sproža inovativen skladov projekt Aktivacija praznih nepremičnin.

»Po podatkih SURS je bilo takih na območju naše občine več kot 600, zato bomo v letošnjem letu pripravili strokovne podlage za objavo javnega povabila lastnikom praznih objektov za vključitev v javno najemno službo, kot tudi povabilo lastnikom predimenzioniranih objektov, v katerih na več kot 250 m² živita samo dve ali celo samo ena oseba. Na tak način lahko bistveno povečamo fond javnih najemnih stanovanj, seveda pa je vse odvisno od pripravljenosti lastnikov praznih nepremičnin za skupno sodelovanje,« meni direktorica sklada Alenka Kobil.

Prvo sodelovanje zasebnika s skladom je že uspešno zaključeno. Sklad je prevzel tudi projekt hišk v Dobravljah – gradbeno dovoljenje je že pridobljeno, trenutno je v pripravi prijava na razpis za sofinanciranje Ministrstva za solidarno prihodnost. Teče tudi projekt za izgradnjo stanovanjskih blokov na območju bivše Lipe v centru Ajdovščine, tu bo po izgradnji (okvirno v 5 letih) okoli 16 stanovanj namenjenih za oddajo v neprofitni najem. Letos pa načrtujejo še nakup štirih manjših stanovanj v blokih Papillon v Ajdovščini. Trenutno Javni stanovanjski sklad Občine

Ajdovščina razpolaga s 124 stanovanji. Fond se bo v dveh letih povečal za 8 stanovanj. Glede na smeje načrte pa bo v prihodnjih letih bistveno zrasel. Če imate opravke na Javnem

stanovanjskem skladu Občine Ajdovščina, potem se odpravite na Goriško cesto 29 E, kamor se je preselil v tem tednu. Nov je le naslov pisarne, medtem ko so vsi ostali kontakti ostali enaki.

Obvestila

Še do 14. marca se zbirajo predlogi za priznanja Občine Ajdovščina

V teku je Javni razpis za podelitev priznanj Občine Ajdovščina za leto 2025 – čas za zbiranje predlogov se izteče 14. marca. Predloge lahko podajo tako fizične osebe kot organizacije, pogoj je le, da imajo sedež ali stalno bivališče v naši občini. Občina podeljuje več vrst priznanj: naziv častni občan se podeli posameznikom za izjemne in posebne zasluge; petomajsko priznanje se podeli za dolgoletno uspešno delovanje ali posebne dosežke trajnejšega pomena; zlati znak pa je namenjen uspehom, doseženim v krajšem obdobju. Podrobneje so priznanja obrazložena v razpisu, ki je objavljen na spletni strani Občine Ajdovščina. Zagotovo so med nami občanke in občani, ki so zaslužni za prodorne uspehe in ugled naše občine, Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja bo vesela prav vsakega vašega predloga. Priznanja bodo podeljena na proslavi ob prazniku naše občine, 5. maja na Lavričevem trgu v Ajdovščini.

Občinsko vinsko ocenjevanje 2025: odprto povabilo vinogradnikom

18. marca bo v Vipavskem Križu občinsko vinsko ocenjevanje. Vinogradniki in vinarji imate tako še do 15. marca čas za oddajo vaših vinskih vzorcev. Sprejema jih Patrik Zgonik iz Zavoda za turizem Vipavski Križ. Ocenjevanje 18. marca lahko v omejenem številu spremljate tudi vinogradniki in vinarji, prijavite se prek e-naslova sanda.hain@ajdovscina.si. Ocenjevala bo strokovna komisija Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica pod vodstvom Tamare Rusjan, ocenjevanje je za vinogradnike brezplačno in poteka anonimno. 31. marca pa bo prav tako v Vipavskem Križu potekala tudi razglasitev vin županov občin Ajdovščina, Nova Gorica, Renče-Vogrsko in Vipava. Vabljeni k sodelovanju!

Objavljen je Javni razpis za sofinanciranje prireditev v občini Ajdovščina v letu 2025

Javni razpis za sofinanciranje prireditev v občini Ajdovščina v letu 2025 je objavljen na spletni strani Občine Ajdovščina www.ajdovscina.si, pod rubriko 'Javna naročila, objave, razpisi', zavihek 'Javni razpisi'. Predmet javnega razpisa je sofinanciranje turističnih in športnih prireditev v občini Ajdovščina, ki se bodo izvedele v času od 1. 1. 2025 do 31. 12. 2025 na območju občine Ajdovščina. Razpisna dokumentacija je dostopna na spletnem portalu Tendee <https://ajdovscina.tendee.net>. Prijavitelj izpolni in odda vlogo za sofinanciranje prireditve preko spletne aplikacije na portalu Tendee. Rok za oddajo vlog je do vključno srede, 12. 3. 2025. Za dodatne informacije lahko pokličete na 05/365 91 59 (Janja Lazar) ali pišete na janja.lazar@ajdovscina.si.

Najava razpisa za sofinanciranje izvajalcev letnega programa športa

Javni razpis za sofinanciranje izvajalcev letnega programa športa v občini Ajdovščina za leto 2025 bo objavljen na spletni strani Občine Ajdovščina, predvidoma 10. marca. Prijava na razpis bo mogoča le preko spletne aplikacije na portalu Tendee – povezava bo objavljena v razpisu. Cilj javnega razpisa je sofinanciranje programov športa z namenom spodbujanja športne aktivnosti prebivalcev občine, povečanje dostopnosti športnih programov in podpora društvom pri izvajanju programov športa.

Napoved objave javnega razpisa za sofinanciranje dejavnosti za otroke in mladino

5. marca bo objavljen Javni razpis za sofinanciranje mladinskih in otroških programov in projektov ter letovanj otrok in mladine v letu 2025. Prijave na razpis bodo mogoče preko spleta, hkrati z objavo razpisne dokumentacije bodo objavljena tudi navodila za e-prijavo. Razpis je namenjen organizacijam, ki se ukvarjajo z mladimi in so registrirane za opravljanje dejavnosti, na katero se prijavljajo. Razdeljen bo na več sklopov: V okviru sklopa A bodo financirani mladinski programi in projekti, ki bodo izvedeni v letošnjem letu. Za ta namen je rezerviranih 33.000 evrov, rok za prijave pa je 26. marec 2025. V okviru sklopa B pa bodo sofinancirana letovanja otrok in mladine, izvedena v obdobju od 1. 9. 2024 do 31. 8. 2025. Za ta namen je rezerviranih 18.500 evrov, rok prijave pa je nekoliko daljši – prijave so mogoče vse do 5. septembra 2025.

»Rabota« v Velikih Žabljah

Na eno od vetrovnih februarskih sobot je v Velikih Žabljah potekala delovna akcija – strma pot od zaselka Brith do povezovalne ceste Vrtovče-Brje je urejena. »Rabote« so se udeležili vsi povabljeni lastniki parcel ob tej poti.

Pot, ki so jo urejali lastniki parcel ob njej, je precej strma, vseeno pa dobra traktorska povezava do kmetijskih parcel, predvsem pa idilična, razgledna in izredno priljubljena med pohodniki in kolesarji. Dotrajana je bila tako zaradi vode, ki jo je spirala, kot zaradi gradbišč v Brithu, kjer se je urejalo infrastrukturo in gradilo nove hiše.

Krajevna skupnost Velike Žablje že vrsto let sama vzdržuje pot. Ker pa je bila potrebna temeljite prenove, je tokrat po stari navadi lastnike parcel ob poti pozvala

na »raboto«, kot so nekaj rekli obveznemu neplačanemu delu, zlasti pri popraviljanju cest in poti (Fran). Prav vsi lastniki so se odzvali povabilu in se na vetrovno sobotno jutri zbrali na delovni akciji, katere glavni cilj je bilo urediti odvodnjavanje. Komunalno stanovanjska družba Ajdovščina je pripeljala cevi za odvodnjo, stroške je pokrila KS, fantje pa so udarno opravili delo – ukopali cevi ob cesti, na vsakih nekaj metrov uredili betonski jašek, namestili kovinske ograje in za seboj tudi lepo pospravili.

V odličnem razpoloženju so akcijo zaključili s piknikom. Pot je po prenovi tako že na pogled lepa, predvsem pa bo urejeno odvodnjavanje poskrbelo, da ne bo tako hitro uničena. Predsednik Krajevne skupnosti Velike Žablje Iztok Furlan je nadvse vesel in ponosen na svoje sokrajane: »Hvala vsakemu posebej, ki se je udeležil akcije in kakorkoli prispeval k temu, da je zdaj pot 'ku če bet'!« Predvsem pa je akcija čudovit zgled – v slogi je resnično veliko moči, dobre volje in veselja.

V Lokavcu bo znova delovno

V teh dneh se izteka znova objavljeno javno naročilo za sanacijo strehe šolskega objekta, hkrati se zbira tudi ponudbe za projektno dokumentacijo za skladiščni prizidek ob dvorani Edmunda Čibeja. Na istem območju pa bosta še v letošnjem letu v Lokavcu izvedeni tudi dve Moji pobudi.

Streha na podružnični šoli v Lokavcu pušča. Občina je že lani pristopila k prenovi, vendar na objavljeno javno naročilo ni prispela nobena ponudba. Časovnica tovrstnih gradbenih del na šolskih objektih je omejena na poletne počitnice, zato je bilo javno naročilo znova objavljeno sredi januarja. Tako bo dovolj časa za vse potrebne formalne postopke pred terenskim začetkom del. Obenem s tem javnim naročilom pa se zbira tudi ponudbe za

projektno dokumentacijo za skladiščni prizidek k objektu dvorane Edmunda Čibeja. Gre za enoetažen, približno 80 m² velik prostor, umeščen ob južno steno objekta. Namenjen bo skladiščenju opreme uporabnikov dvorane, dostopen pa preko dveh dvokrilnih vrat neposredno iz dvorane. Zaradi izgradnje prizidka bo urejen nov intervencijski dostop, ki bo tekkel od parkirišča pred cerkvijo prek travnika in mimo otroškega

igrišča do objekta dvorane. Zaradi ureditve nove intervencijske poti bo nekaj urbane opreme prestavljene, medtem ko je sama steza dovolj široka tudi za intervencijska vozila.

Prav na tem območju pa bosta letošnjem letu realizirani tudi dve Moji pobudi: urejena bo avtobusna postaja in nadstrešnica nad vhodom v dvorano. V Lokavcu, kjer so se nazadnje veselili nove široke ceste skozi kraj, bo tako znova delovno.

Krajevna skupnost Lokavec vabi 15. marca ob 18. uri v Dvorano Edmunda Čibeja na proslavo ob krajevnem prazniku, v počastitev obletnice rojstva rojaka Edmunda Čibeja. Kulturni program proslave bodo oblikovali učenke in učenci podružnične šole v Lokavcu.

Krajanke in krajanji lepo vabljeni.

S pomladjo na teren prihajajo stroji

Konec februarja je bila podpisana pogodba za asfaltacijo cest v Kamnjah, Potočah in Plačah. Stroji bodo zaropotali takoj, ko bo vreme to dopustilo.

Kolovoz v Potočah.

Ajdovsko podjetje Vale je bilo preko javnega naročila izbrano za dela na več odsekih poti v Kamnjah, Potočah in Plačah. Pogodba je podpisana, dela pa se bodo pričela takoj, ko bo vreme to dopustilo. Skupna vrednost pogodbenih del z davkom znaša dobrih 120.000 evrov. V skupnem projektu bo urejena dostopna cesta do novih stanovanjskih hiš v naselju nad pokopališčem v Kamnjah. Gre za približno 160 metrov dolg odsek, ki bo najprej nasut s tamponom nato

Obvozna pot v Plačah.

Cesta v Kamnjah.

pa bo čezenj položen asfalt. Še prej pa bo v zgornjem delu na novo urejeno odvodnjavanje. Ob deževjih namreč voda teče po cestišču, prav to je razlog, da je pot močno načeta. Meteorna voda nad cesto bo preusmerjena v bližnji vodotok, za te potrebe bo zgrajene za približno 220 metrov nove meteorne kanalizacije. V sklop skupne naložbe sodi tudi asfaltacija obvozne ceste v Potočah – gre za približno 110 metrov odseka, ki še nima asfaltne prevleke. Obenem pa bo urejen

tudi odsek ceste v Plačah, kjer se dokončuje izgradnjo komunalne infrastrukture. Zaradi obsežne gradnje omenjeni odsek poti služi kot obvozna cesta, promet in gradbena mehanizacija pa so naredili svoje. Cesta je delno že urejena, v aktualnem projektu pa se bo asfaltiralo že zadnjih 320 metrov cestišča. Dela na vseh treh lokacijah bodo zaključena do začetka aprila ter v času gradnje ne bodo bistveno vplivala na promet.

Fasada KS Selo v obnovo

Objekt Krajevne skupnosti Selo gre v delno preno. Prenovljena bo fasada na hiši, še bolj dobrodošla pa bo nova toplotna izolacija, kajti objekt sedaj ni izoliran.

Objekt krajevne skupnosti v Selu je na pogled v dokaj klavrnem stanju – predvsem je precej načeta fasada. Hiša pa je

tudi brez toplotne izolacije. Na pobudo krajevne skupnosti je Občina Ajdovščina pristopila k naložbi – v sklopu prenove

fasade se bo na objekt namestilo tudi toplotno izolacijo. Na objekt bodo nameščene 10-20 cm debele izolacijske plošče. Projekti so izdelani, izbran je tudi že izvajalec gradbenih del, to je podjetje Sallauka gradbeništvo, d. o. o. Pogodbena vrednost je 30.000 evrov, pogodbeni rok pa 6 mesecev od uvedbe v delo. To je seveda pogojeno z vremenom, začetek se načrtuje v zgodnji pomladi. Dela bodo tekla tako, da ne bodo ovirala vsakdanjega življenja v kraju, niti zapirala poti.

Krajevna skupnost Selo pa si v naslednjem koraku želi urediti tudi prezračevanje dvorane v objektu ter polepšati ekološki otok ob objektu.

13 psov in 122 mačk

V letu 2024 je bilo na območju naše občine najdenih in v zavetišče sprejetih 13 psov in 122 mačk, je zapisano v poročilu zavetišča za male živali, s katerim ima Občina Ajdovščina sklenjeno koncesijsko pogodbo.

Ena od občinskih nalog je tudi skrb za zapuščene živali. Občina Ajdovščina ima podpisano koncesijsko pogodbo z bližnjim zavetiščem za male živali v Vitovljah. Po koncu leta zavetišče pripravi poročilo o izvajanju javne službe skrbi za zapuščene živali. 13 psov, najdenih na območju naše občine in sprejetih v zavetišče, je oddanih – 7 jih je bilo izgubljenih in so bili vrnjeni lastnikom, preostalih 6 pa je dobilo nove gospodarje. Od 122 sprejetih mačk jih je bilo 14 oddanih novim lastnikom, 99 zdravih in steriliziranih ali kastriranih je bilo vrnjenih v okolje, 8 mačk pa je bilo potrebno zaradi različnih vzrokov evtanazirati. Občina je tako poravnala stroške za 131 oskrbnih dni za pse in za 1277 oskrbnih dni za mačke ter vse ostale nastale stroške. Okvirna letna vrednost koncesijske pogodbe je kar okoli 30.000 evrov. Pri tem velja poudariti, da je skrb za zapuščene živali zelo pomembna – so živa bitja, katerih življenjski prostor je preblizu človeku, da bi jih

zanemarili. Hkrati pa se zastavlja vprašanje zakaj je toliko živali zapuščenih. Vsem, ki bi želeli posvojiti žival, polagamo na srce, naj se pred tem dobro poučijo kakšna obveznost je to. Žival je bitje, ki terja vsakodnevno skrb, ki včasih tudi zboli in je včasih nepredvidljiva. Hišni ljubljeneec je sopotnik človeka za prihodnje desetletje in več. Je obveznost, ki je ni mogoče pospraviti v kot, niti ko odidete na počitnice.

Pomlad je pred vrati, z njo pa nova sezona mačjih mladičev. Da jih bo kar čim manj končalo zapuščenih na ulici, obstoječe lastnike mačk prosimo, da poskrbite za sterilizacijo ali kastracijo svojih ljubljencev. S tem ne boste prav nič škodili svojemu ljubljencu, veliko pa boste prispevali k ohranjanju zmerne števila prostoživečih mačk na naših ulicah. Občina Ajdovščina ima odprt razpis za sofinanciranje kastracije ali sterilizacije, od koder si lahko nadejate povračila stroška za tak poseg v višini 50 %.

Ajdovščina s Trstom, Gorico in Oglejem del novega medkulturnega, turistično izobraževalnega produkta

Izobraževalni itinerarij

Občina Ajdovščina se kot polnopravna članica Feničanske kulturne poti Sveta Evrope aktivno vključuje v aktivnosti in priložnosti, ki jih konzorcij z raznolikimi in številčnimi partnerji iz vsega Sredozemlja, ponuja. Konzorcij združuje geografsko oddaljene kraje s skupno preteklostjo, krepí njihovo arheološko dediščino in identiteto.

Mesto Ajdovščina je postalo del italijansko-slovenskega čezmejno

izobraževalnega potovalnega itinerarija. Obiskovalci na svoji poti od trdnjave Palmanove, obmejnega medkulturnega mesta Trst, prvi dan prenočijo v Gradežu. Naslednji dan, po obisku Foljan – Sredipolja, udeleženci obišejo rimsko Ajdovščino, vojaško utrdbo

za obrambo vzhodnih meja rimskega cesarstva, katere stolpi so še vedno dobro ohranjeni. Sledi ogled območja Gorice in Nove Gorice, evropske prestolnice kulture GO! 2025. Zadnji dan itinerarij ponuja medkulturno doživetje Ogleja, danes območja pod Unescovo zaščito z izjemno bogato rimsko dediščino.

Ajdovščino se na ta način s svojo bogato dediščino postavlja ob bok ostalim italijanskim obmejnim mestom in ponovno ponuja bogato izkušnjo obiskovalcem. Italijanska agencija Stipelli Viaggi srl trži produkt v sodelovanju z ajdovskim Burjaticom d.o.o., ki je prevzel organizacijo obiska v Ajdovščini, je pripeljala že drugo skupino šolarjev iz Italije. Tudi v prihodnosti se s tovrstnimi produkti nadajamo nadaljnje krepitve kulturnega turizma in trajnostnega kulturnega razvoja domačega območja.

Kaj razkrivajo arheološke raziskave mestnega jedra

Ajdovcem očitno ni vseeno, na čem je zgrajena Ajdovščina, saj so z velikim zanimanjem prisluhnili najnovejšim odkritjem v starem mestnem jedru, kjer sta bila med letoma 2017 in 2020 na delu tudi arheologa Luka Zorman in Ana Kovačič. Svoje ugotovitve in dosedanje rezultate arheoloških izkopavanj in raziskav v Castru sta predstavila na muzejskem torkovem večeru, ki sta ga sredi februarja v Lokarjevi galeriji priredila Goriški muzej in Občina Ajdovščina.

Po Zormanovih besedah je bilo to najdišče oziroma gradbišče zgled dobrega sodelovanja med arheologi in gradbinci, saj »te ljubezni običajno ni«. Izkazalo se je, da so nekatere današnje stavbe dejansko postavljene na rimskih temeljih, tako da vsega, kar je še skrito pod površjem, ni mogoče v celoti raziskati,

so pa že nekatera dosedanja odkritja izjemna in edinstvena tudi v širšem prostoru. Tako se domneva, da bi bili lahko temelji stavbe, odkriti na Lavričevem trgu, ostanki t. i. principija, torej nekakšnega rimskega generalštaba. Vsekakor je bila Ajdovščina oz. tedanja Castra izredno pomembno vojaško

logistično središče tedanjega vzhodnega obrambnega sistema, imenovanega Claustra Alpium Iuliarum.

Ana Kovačič je na predavanju pokazala številne predmete, ki so jih našli in jih še proučujejo, med drugim okrog 2600 novcev, ki zelo zgovorno pričajo o nekdanjem življenju na tem območju. Obiskovalci so občudovali tudi različne izkopane uporabne in okrasne predmete, med katerimi je 430 posod iz stekla, kar je po navedbah arheologinje v naselbinah velika redkost.

Niz muzejskih torkovih večerih, ki se običajno sicer odvijajo na Gradu Kromberk, uvaja festival poznoantične kulture Ad Fluvium Frigidum. Predavanja se bodo v Ajdovščini vrstila enkrat mesečno do vključno maja. Naslednje srečanje v Lokarjevi galeriji 11. marca ob 19. uri bo osredotočeno na življenje v poznem Rimu, v ospredju pa bosta podoba in vloga žensk.

Kristina Furlan

Muzejski torkov večer v Lokarjevi galeriji 11. marca ob 19. uri

Rimska družba - ženske, moški, spol

Po velikem zanimanju na prvem muzejskem torkovem večeru v Ajdovščini, ki je bil posvečen arheološkim raziskavam starega mestnega jedra Ajdovščine med letoma 2017 in 2020, prihajata 11. marca ob 19. uri v Lokarjevo galerijo predsednik in podpredsednica Kulturnega društva Vespesjan, ki se že od leta 2009 ukvarja s preučevanjem in poustvarjanjem življenja v antiki ter skozi različne aktivnosti promovira slovensko arheološko dediščino doma in v tujini.

Foto: Blaž Gutman/MGML

Na predavanju bosta Miha Franca in mag. Nataša Gaši prikazala življenje v poznem Rimu, ki ga bosta predstavila tudi skozi primerjavo z življenjem v njegovi zlati dobi. Najprej bodo obiskovalci izvedeli, kako se je spreminjala podoba in predvsem vloga ženske ter pogled nanjo tudi v duhu prehoda iz mnogoboštva v zgodnje krščanstvo. Spoznali bodo nekaj žensk, o katerih se v šoli nismo učili, čeprav so imele velik vpliv na tedanje javno življenje. Gosta bosta postregla še z nekaj zanimivostmi o rimskih moških oblačilih ter kako se lahko promovira arheološka dediščina

na drugačen način.

Miha Franca je diplomiral na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani iz obramboslovja s temo Artilerija v antiki. Čas med in po študiju je preživel na arheoloških izkopavanjih po vsej Sloveniji. Že več let sodeluje pri pripravi festivala poznoantične kulture Ad Fluvium Frigidum. Mag. Nataša Gaši je po poklicu scenaristka in novinarka. Zanima jo predvsem življenje civilnega dela prebivalcev antičnega Rima, s poudarkom na ženskah in otrocih.

Vstop prost.

Foto: Tina Škrokov Cotič

Kotiček Mladost na burji

Lep pozdrav vsem otrokom in mladim, ki ste vključeni v program Mladost na burji. Čas hitro teče in ponovno so pred vami izzivi na štirih področjih programa Mladost na burji – Moja skupnost, Moj prijatelj, Moje zdravje in Moj poklic. Ne pozabite vseh aktivnosti zapisati v svoj dnevnik Mladost na burji. Pri vpisu v dnevnike vam z veseljem pomagamo tudi na Inštitutu za mladinsko politiko v Hiši mladih.

Moja skupnost

Prvi pomladni mesec prinaša številne praznike, od mednarodnega dneva žena, gregorjevega, materinskega dneva do velike noči. Razišči pomen in zgodovino teh praznikov ter običaje praznovanja. Bodi aktiven/-a v svoji lokalni skupnosti - sodeluj ali obišči prireditve v obeležitev teh praznikov.

Moj prijatelj

Kdaj si nazadnje ustvaril/-a in napisal/-a komu voščilnico za velikonočne praznike? Sodeluj v dobrodelni akciji »Sreča v očeh, ki pogreje srce«, v kateri želi organizator – Pedagoška fakulteta v Kopru – zbrati čim več ročno ustvarjenih in napisanih velikonočnih voščilnic za starejše, ki bivajo v domovih in centrih za starejše. Dobrodelna akcija traja od 3. marca do 12. aprila. Za več informacij o dobrodelni akciji in kam poslati voščilnice, si oglej objavo na Facebook strani »Mladost na burji« ali pa na Instagramu »Program Mladost na burji«. Voščilnice lahko prineseš tudi v pisarno Inštituta za mladinsko politiko v Hiši mladih, kjer bomo poskrbeli, da bodo prišle na pravi naslov.

Moje zdravje

Naj bo mesec marec v znamenju skrbi za okolje. Temeljito pospravi in uredi svojo sobo ali kotiček, kjer se učiš. Posvoji lončnico, pozanimaj se, kakšno nego potrebuje in dobro poskrbi zanjo. Če imajo tvoja družina ali sorodniki vrt, jih prosi za pomoč pri obdelavi gredice. Če živiš v bloku, se pozanimaj, kje bi lahko zasadil/-a cvetlice. Udeleži se čistilne akcije in pridobi dodatne informacije o ločevanju odpadkov. Odstrani tudi digitalne odpadke, ki so nevidni in trošijo dodatno električno energijo ter s tem podaljšaj življenjsko dobo naprav. Digitalni odpadki so nepotrebna elektronska sporočila, datoteke, podvojene fotografije in videoposnetki. Več o digitalnem čiščenju si preberi na Facebook strani »Mladost na burji« ali pa na Instagramu »Program Mladost na burji«.

Moj poklic

V marcu obeležujemo dva svetovna dneva: 21. marca dan lutkarstva in 27. marca dan gledališča. Ali veš, da je Milan Klemenčič utemeljitelj slovenskega lutkarstva? Na svojem domu v Šturjah je davnega leta 1910 dvignil zastor Malega marionetnega gledališča. Poišči spominsko obeležje na ta dogodek na pročelju hiše na Slomškovi ulici, kjer je ta slavni lutkar prebival. S pomočjo spleta ustvari preprosto marioneto – potreboval/-a boš le papirnati tulec, plastične zamaške, šeleshamer, vrvico, leseno palčko ter malo spretnosti in domišljije. Izmisli si kratko zgodbo ali pesem – naj marioneta oživi in razveseli tvoje družinske člane.

Za več informacij in pomoč pri izvajanju aktivnosti v programu smo na razpolago v pisarni Inštituta za mladinsko politiko v Hiši mladih, v ajdovskih Palah. Obiščeš nas lahko vsak delavnik od 8. do 16. ure. Najdeš nas tudi na Facebooku »Mladost na burji« in na Instagramu »Program Mladost na burji«.

Urška Breznjak, vodja programa Mladost na burji

Pipistrel za čistejšo okolico Ajdovščine

Bregove ajdovske obvoznice od krožišča pri letališču do križišča za v obrtno cono so na februarski delovni akciji očistili zaposleni v podjetju Pipistrel. Prav robovi mesta so najbolj na udaru burje, ki tu rada odlaga vse, kar najde na svoji poti. Družbeno-koristna akcija je lep in posnemanja vreden zgled.

Pri akciji je sodelovala tudi kontejnerje in zagotovila vso Komunalno stanovanjska družba drugo potrebno opremo za Ajdovščina, ki je namestila zbiranje in odstranjevanje

odpadkov. Skupaj so odstranili večjo količino raznovrstnih smeti ter tako prispevali k lepši in čistejši okolici. Tovrstne delovne akcije imajo pomemben vpliv na videz okolice, hkrati pa prispevajo tudi k ozavščanju o pomembnosti ohranjanja narave ter skrbi za čisto in varno okolje. Prostovoljno družbeno-koristno delo, ki prispeva h kakovosti življenja vseh prebivalcev, je posnemanja vreden zgled.

Pipistrelu gre velika pohvala za prizadevanja in prispevek k čistejšemu okolju. Upamo, da bo ta pobuda spodbudila še več podobnih akcij v prihodnje.

Kako bomo pustovali

Iz Mlinotesta že nekaj časa diši po sveže ocvrtih krofih. Pust, pust, krivih in mastnih ust, prihaja v začetku marca tudi v naše kraje.

Tradicionalno in osrednje pustovanje za otroke tudi letos prireja MKC Hiša mladih. V torek, 4. marca, ob 16.00 se začne pustno rajanja na

Lavričevem trgu, z zabavnim programom, pisanimi stojnicami, ustvarjalnimi delavnicami in nagradami za najboljše maske. Tradicionalno na pustno

soboto vabijo v Lokavcu, kjer se odpravljajo na let okoli sveta – tematsko obarvana zabava se 1. marca začne ob 11. uri pred Dvorano Edmunda Čibeja, nato pa se bo pustna povorka ljudstev odvila po vsem kraju.

Šemili in zabavali se bodo tudi v Stomažu, kjer 1. marca ob 15. uri vabijo v šolo na otroško delavnico, nato pa se bodo v pustni povorki podali do brunarice, kjer bo sledilo zabavno druženje.

Že jutri zvečer pa se bo v Vipavskem hramu zgodilo Veliko KAŠevo pustovanje z Zmelkovi, Vzrockom in Odpravo Zelenega zmaja.

Privoščite si krofov in zabave!

Kino Ajdovščina v marcu

Vstopnice za Kino Ajdovščina so v prodaji na spletnem mestu mojekarte.si, ali uro pred začetkom predstave v avli dvorane.

6. marec ob 19.00 – BRUTALIST, zgodovinska drama

Monumentalen in večkrat nagradjen ep o judovskem arhitektu, ki v času po drugi svetovni vojni spoznava temno plat ameriških sanj.

7. marec ob 17.00 – 10 ŽIVLJENJ, animirana družinska pustolovščina, sinhronizirano v SLO

O razvajanem in sebičnem

mačku Beckettu, ki neprevidno izgubi svoje deveto življenje.

7. marec ob 19.00 – ŽIVIVA V ČASU, romantična drama Globoko ganljiva zgodba o paru in njunem odnosu ter težkih resnicah ...

8. marec ob 19.00 – BRIDGET JONES : NORA NA FANTA, romantična komedija

Novo poglavje Briget Jones, samohranilki, ki je obtičala v

stanju čustvene negotovosti.

23. marec ob 17.00 – SNEGULJČICA, družinski film, sinhroniziran v slo

Prva Disneyjeva princesa, se vrača v prirejeni igrani različici.

23. marec ob 19.00 – MARIA, biografska drama

Dobitnica oskarja Angelina Jolie igra Mario Callas, ena najbolj ikoničnih žensk 20. stoletja.

GO walking: krepitev turizma in čezmejnega sodelovanja

in Uroš Vidovič, podpredsednik Centra, ki je podrobneje opisal vseh 14 etap.

Le nekaj dni kasneje, 30. 1. 2025, je sledila delavnica v živo v Gorici, kjer so se udeleženci aktivno vključili v razvoj turističnih paketov. V sodelovanju z Univerzo v Mariboru in Univerzo v Vidmu so iskali inovativne priložnosti za obiskovalce in snovali nove turistične produkte.

Sredi februarja smo razvijalce turističnih paketov povabili na spletno srečanje, kjer sta obe univerzi sodelujoče podprli pri dokončanju paketov in njihovi nadgradnji. Zaključek izobraževalnih aktivnosti pa predstavlja terenska delavnica, kjer udeleženci prehodijo nekaj krajših segmentov te nove krožne poti in na terenu spoznajo turistične pakete, ki so jih razvili

v okviru prejšnjega, 2. srečanja.

V prihodnjih mesecih bo projekt, v katerem kot Regijska razvojna agencija ROD Ajdovščina nastopamo v vlogi

Tourskega. Da bi udeleženci doživeli celotno izkušnjo, pa bodo v maju na Hrušici predstavljeni rezultati projekta GO walking in v kolikor nam bo vreme to

Projekt GO walking je namenjen spodbujanju hoje in raziskovanju naravnih ter kulturnih znamenitosti v čezmejnem območju med Slovenijo in Italijo. Cilj projekta je povečati ozaveščenost o pomenu hoje za zdravje in trajnostni razvoj ter povezava skupnih aktivnosti na prostem. V okviru projekta bo vzpostavljena 260 kilometrov dolga čezmejna krožna pot sv. Martina Tourskega. Projekt je sofinanciran s sredstvi SPF programa Italija-Slovenija 2021-2027.

V začetnih mesecih leta 2025 smo v okviru projekta izvedli niz delavnic, namenjenih promociji prve čezmejne krožne kulturne poti Sveta Evrope. Na uvodni spletni delavnici so turistični delavci spoznali celotno krožno

pot sv. Martina Tourskega, njeno zgodovinsko ozadje in pomen. Pri tem sta ključne poudarke predstavila dr. Edvard Kovač, predsednik Evropskega kulturnega centra sv. Martina,

vodilnega partnerja, dosegel nov mejnik, saj bomo 16. 4. 2025 v prestižni Vili Vipolže izvedli strokovno konferenco in uradno odprli krožno pot sv. Martina

dopuščalo, tudi pohod do Vipave. Točen program bo objavljen naknadno.

**Interreg
Italia-Slovenija**

Cofinanziato
dall'Unione europea
Sofinancia
Evropska unija

Fondo per piccoli progetti GO! 2025
Sklad za male projekte GO! 2025

GO! 2025
GO! 2025

S podpredsednikom vlade in ministrom o pomenu gorskega centra Kanin za celotno regijo

Regijska razvojna agencija ROD Ajdovščina je ena izmed štirih razvojnih agencij, ki delujejo na območju Severne Primorske (Goriške) razvojne regije in so združene v Mrežno regionalno razvojno agencijo (MRRA).

MRRA skrbi za izvajanje splošnih razvojno-pospeševalnih nalog v regiji, zagotavlja podporo za delovanje Sveta in Razvojnega sveta regije ter vodi dialog z državno ravno in drugimi ključnimi deležniki. Svet regije,

ki ga sestavljajo župani vseh 13 občin, igra pomembno vlogo pri reševanju regijskih strateških izzivov, kot je prihodnost **Gorskega centra Kanin**. V tej luči so se predstavniki RRA ROD Ajdovščina udeležili tudi

zadnje seje, kjer je tekla razprava o možnostih ponovne oživitve centra, ki je ključen za celotno regijo.

Na srečanju, ki je potekalo v sredo, 19. 2. 2025 v Bovcu, so predstavniki lokalne skupnosti in gospodarstva izpostavili nujnost ukrepanja. Srečanja sta se udeležila tudi podpredsednik vlade Republike Slovenije Matej Arčon in minister za gospodarstvo, turizem in šport Matjaž Han. Podpredsednik vlade je izpostavil, da je vlada pripravljena financirati novo dostavno žičnico, če bodo s strani občine Bovec izpolnjeni pogoji – pridobitev gradbenega dovoljenja in zasebnega vlagatelja, ki bo poskrbel za upravljanje preostalih žičniških naprav in infrastrukture. Minister za gospodarstvo, turizem in šport je poudaril, da bo pričakovano pismo o nameri določilo razdelitev pristojnosti med državo in občino pri projektu

izgradnje nove žičnice.

Župan Bovca Valter Mlekuž je poudaril, da je občina že vložila 120.000 EUR za pripravo dokumentacije in da si prizadeva za čimprejšnjo objavo razpisa za projektiranje investicije. Po ocenah bi lahko gradbeno dovoljenje pridobili do konca leta. V razpravi so sodelovali tudi predstavniki gospodarstva in turizma, ki so izpostavili, da je zaprtje smučišča povzročilo velik upad nočitev in prihodkov v dolini Soče.

Razvoj Kanina je bil uvrščen med ključne strateške projekte Severne Primorske (Goriške) regije. Projekt vključuje ne le posodobitev žičnice, temveč tudi širši razvoj destinacije kot celoletnega gorskega centra. Občina Bovec in regija pričakujeta jasna stališča vlade in konkretne korake v smeri rešitve problema, saj Kanin predstavlja neizkoriščen razvojni potencial za celotno regijo.

Spodbujanje mladih k predajanju svojega znanja

V sklopu programa **Projektno učenje za mlajše odrasle** (PUM-O+), ki poteka v okviru **Ljudske univerze Ajdovščina**, izvajamo projekte, s katerimi spodbujamo udeležence k realizaciji svojih talentov, doseganju ciljev ter tudi pridobivanju veščin v predajanju svojega znanja. Eden izmed projektov, ki smo ga ravnokar zaključili, je predstavljal izdelovanje glinenih ptičjih krmilnic, ki jih je vodil in usmerjal udeleženec programa **Tugo Sam Hatfull**. S svojim znanjem in navdušenjem nad

glino je mentoriral skupino ter jim predstavil tehnike oblikovanja, barvanja in peke gline.

V prvem delu delavnice so udeleženci ustvarjali ptičje hišice različnih oblik in vzorcev, nato pa so jih pisano pobarvali ter napolnili s ptičjo pogačo. Nastale so unikatne ptičje krmilnice, ki smo jih obesili v parku pri Mladinskem hotelu v Palah. Ta proces ni bil le ustvarjalen, temveč je udeležencem omogočil tudi priložnost, da pridobijo dragocene veščine skupinskega dela. Za Tuga Sama Hatfulla, ki je prevzel vlogo mentorja, pa je to

predstavljalo pomembno izkušnjo pri podajanju znanja in vodenju skupine.

Drugi večji projekt, ki trenutno še poteka, pa je projekt udeleženca **Alena Sedeja**, ki smo ga spodbudili, da deli svoje znanje in prevzame mentorsko vlogo v fitnessu, saj si želi postati fitness trener. V okviru programa PUM-O+ vodi treninge, kjer udeležencem pomaga osvojiti osnovne veščine pravilnega vadbenega procesa. Svoje delavnice oblikuje na način, da so dostopne in prilagojene vsakemu posamezniku, s čimer ne le razvija svoje kompetence mentoriranja, temveč tudi pomaga drugim udeležencem pri pridobivanju novih spretnosti.

V programu PUM-O+ mentorji spodbujamo vse udeležence na njihovi poti in jim pomagamo prepoznati ter razvijati veščine, ki bi jih lahko delili z ostalimi. Verjamemo, da je izmenjava znanja ključni element osebnostnega in profesionalnega razvoja, zato jih usmerjamo k prenosu svojih kompetenc na druge. Takšne izkušnje jim bodo koristile pri njihovih nadaljnjih kariernih ciljih in jim pomagale na poti do samostojnosti.

Program PUM-O+ je zasnovan

tako, da skozi projektno delo mlade spodbuja k razvijanju svojih talentov in veščin ter jim pomaga prepoznati njihove močne točke. Nekateri z našo pomočjo zaključijo ali ponovno nadaljujejo šolanje, drugi krepijo zaposlitvene veščine ali pa si dobijo delo. Individualni pristop omogoča, da vsak udeleženec napreduje v svojem ritmu ter na področju, ki ga najbolj zanima. V svetu, kjer je individualna obravnava mladih pogosto zanemarjena, PUM-O+ predstavlja dragocen vir podpore in usmeritve. Mladi lahko skozi projektno delo pridobijo

samozavest, delovne navade in kompetence, ki jim pomagajo pri vstopu na trg dela ali nadaljevanju izobraževanja.

Program je za udeležence brezplačen, saj ga sofinancirata Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Evropska unija iz sredstev Evropskega socialnega sklada+.

Dodatne informacije o vpisu v program lahko dobite na e-naslovu: pum-o@lu-ajdovscina.si si ali na telefonski številki 051 419 119.

Alenka Magajne,
Ljudska univerza Ajdovščina

CAR MED KROFI

ŽE 10x NAGRAJENI KROF ZA ODLIČNO KAKOVOST

Carja med krofi najdete v vseh Mlinotestovih trgovinah.

MLINOTEST ŽIVILSKA INDUSTRIJA d. d., Tovarniška cesta 14, 5270 Ajdovščina www.mlinotest.si

Obvezne izbirne vsebine v 1. in 2. letniku Gimnazije

Umetnost in tehnologija

Program gimnazije je zanimiv tudi zaradi dodatnih dejavnosti, ki so ponujene dijakom poleg rednih predmetov. Tako smo jim v okviru obveznih izbirnih vsebin (OIV) tudi letos pripravili zelo zanimiv nabor dejavnosti: od športnih in glasbenih do naravoslovnih in tehničnih.

Dijakom, ki so izbrali dejavnost Umetnost in tehnologija, smo ponudili spoznavanje programiranja in uporabe Micro:Bit vmesnika. Vmesnik s pomočjo različnih

senzorjev (svetloba, pospešek, kompas, pritisk, temperatura) in kontrolerjev programiramo za različne praktične ali igrive namene. Od običajnega pouka se takšna delavnica razlikuje predvsem po razvijanju projektnega mišljenja. Smiselni končni cilj, ki si ga dijak sam zastavi, spodbuja k raziskovanju, kreativnosti in samostojnemu iskanju novih znanj, potrebnih za uresničitev.

Dijakinje in dijaki so razvili svoje lastne projekte, od naprave za

štetje korakov do komunikacijske naprave za sporočanje gibanja v prostoru ...

Mentorici dejavnosti sva bili Beti Bratina in Bojana Šaljić Podešva.

Kaj so o delavnici povedali dijaki?

Na delavnici Umetnost in tehnologija smo doživeli pester in nepozaben teden, poln raznolikih aktivnosti. Začeli smo ga s prijetnim druženjem ob drsanju. Drugi dan smo se posvetili programiranju z mikrokontrolerji Micro:Bit ter pridobili nova znanja s področja tehnologije. Obiskali smo tudi obe Gorici, kjer so nam predstavili projekt čezmejne evropske prestolnice kulture GO2025. V Medpodjetniškem izobraževalnem centru smo spoznali svet virtualne resničnosti in 3D-modeliranja ter se pogovarjali z robotko, nato pa v galeriji Palače Attems-Petzenstein v Gorici občudovali razstavo del Andyja Warhola. Po ogledu smo se z mestnim avtobusom odpravili v mestno galerijo v Novi Gorici, kjer smo zaključili

dan. Zadnji dan smo predstavili svoje ideje za samostojni projekt z uporabo Micro:Bit ter pokazali novo pridobljeno znanje programiranja. Na delavnici smo se naučili veliko novega in se skupaj zelo zabavali.

Gaja Drozg, 2. a

Pri letošnji OIV delavnici Umetnost in tehnologija mi je bilo zelo všeč programiranje. Zanimivo je bilo, ko smo na te majhne čipe Micro:Bit vpisovali različne kode. Osupnilo me je, kako dobro kljub majhosti delujejo, še posebej dobro pa zaznavajo radijske signale, s

katerimi smo lahko dva ali več Micro:Bitov povezali na skupnen radijski signal. V četrtek smo si ogledali nekaj razstav v Novi Gorici in Gorici, ki me v začetku niso prav zanimale, dokler ni mojega zanimanja pritegnil portret Micka Jaggerja. Dela Andyja Warhola so mi bila zelo pri srcu, saj imam tudi sam rad glasbo, zato mi je bil všeč tudi del razstave z naslovnici plošč The Beatles in The Velvet Underground. Nasmejala pa me je slika banane, ki je bila tudi na naslovnici njihovega albuma.

Valentin Bajc, 2. b

Pristno mentorstvo

Dijaki na poti do poklica

Temeljno vodilo nas, ki izobražujemo in vzgajamo mladostnike, je misel na dijaka, ki se uči z lastno dejavnostjo in ob praktičnih izkušnjah, zato poudarjamo razvijanje samostojnosti in prevzemanje odgovornosti, dijakom pa želimo omogočiti čim več priložnosti, pri katerih bodo pridobivali izkušnje za spoprijemanje z resničnimi problemi, razvijali spretnosti in krepili pozitivne osebnostne lastnosti.

Izvedbeni predmetnik za program SSI-predšolska vzgoja vključuje tudi obvezno opravljanje praktičnega usposabljanja z delom pri delodajalcu. Nameni prakse v vrtcu so: spoznati delovanje vrtca, področja dela in sodelovanje pri vrtečevskih aktivnostih. V celotnem izobraževanju vsak dijak opravi 10 tednov praktičnega usposabljanja z delom v vrtcu.

Vsakemu dijaku na praksi delodajalec določi mentorja. Mentorstvo je ena najučinkovitejših oblik prenosa oziroma izmenjave znanj in izkušenj ter izgradnje medosebnih odnosov. Osnovi mentoriranja sta medsebojno zaupanje in iskrenost, gonilna sila pa zavzeti in radovedni mentoriranec. Mentorstvo ustvarja varen prostor, kjer ni napačnih vprašanj ali odgovorov, prav tako ni narobe, če kdaj odgovorov celo ni. Ni pa dobro, če ni vprašanj. Mentorstvo je učinkovit način razvoja potenciala posameznikov, da bodo znali delati, živeti, sobivati

in prevzemati odgovornost za svoja dejanja in prispevek.

Tudi letos so naše dijakke na opravljanje prakse sprejele izjemno kompetentne, skrbne in vzorne mentorice iz 28 vrtcev po Sloveniji. 88 dijakinj in dijakov zaključnega letnika ter 2 udeleženki izobraževanja odraslih je s koncem januarja 2025 opravilo 5 tednov praktičnega usposabljanja z delom v vrtcu. Od tega se je 16 dijakinj in 2 dijaka v novembru 2024 udeležilo prakse preko Erasmus+ mobilnosti z delom v vrtcih na Portugalskem in na Malti, kar se jim prizna kot opravljen delež praktičnega usposabljanja.

Dijaki 4. letnika so ob zaključku praktičnega usposabljanja opravljali v vrtcu tudi praktične nastope v okviru četrtega predmeta poklicne mature Praktični nastop z zagovorom. 75 % obveznosti tega predmeta poklicne mature so tako že opravili. V juniju 2025 bodo izpitne nastope še zagovarjali pred maturitetno komisijo na šoli.

Na Srednji šoli Veno Pilon Ajdovščina smo ponosni na zelo dobro sodelovanje z vrtci, ki dijakom omogočajo pridobivanje praktičnih izkušenj pod izjemno strokovnim mentorstvom. Hkrati pa je za vrtce vsak dijak tudi kandidat za bodočo zaposlitev. Uspešno izpeljana praktična usposabljanja nam dajejo zagonsko moč za smeje načrte tudi v bodoče.

Karmen Lemut, organizatorka praktičnega usposabljanja

Obvezne izbirne vsebine v 1. in 2. letniku Gimnazije

Kako videti, kar je očem nevidno?

V okviru OIV smo se prijavili na Raziskovalno dejavnost, saj smo želeli pridobiti novo znanje na biološkem področju. Temo raziskovanja smo določili predhodno, na krajšem sestanku med odmorom. Večina dijakov je izpostavila željo po mikroskopiranju ter izdelavi preparatov, profesorica Sonja Marušič pa je našo željo upoštevala.

Lepo vreme v prvem dnevu smo izkoristili za raziskovanje organizmov v naši bližnji okolici. V potokih smo nabrali vzorce vode, ki smo jo kasneje pregledali z mikroskopom in odkrili kar nekaj mikroskopsko majhnih organizmov. V vzorcih smo našli tudi na večje organizme, ki živijo v produ potokov, te smo poskušali določiti s pomočjo slikovnih ključev za določanje vodnih živali.

Eden od zastavljenih ciljev raziskovanja je bilo učenje izdelave svežih mikroskopskih preparatov. Najprej smo izdelali preprost pripomoček – ročni mikrotom, ki nam olajša rezanje tankih rezin preparatov različnih tkiv. Na vijak in ustrezno veliko matico smo prilepili kovinsko podložko. V odprtino matice smo namestili košček rastlinskega tkiva, ki smo ga predhodno prirezali na primerno velikost, da smo ga lahko namestili v

odprtino matice, nato pa z vijakom potiskali tkivo proti površini in rezali tanke rezine tkiva. Pripravljene preparate smo si ogledali pod mikroskopom. Pri izdelavi preparatov smo uporabili tudi svojo umetniško žilico in preparate obarvali z različnimi barvami. Poseben izziv je bilo posneti fotografije opazovanih preparatov. Fotografirali smo s svojimi mobilnimi telefoni, najboljša med njimi pa natisnili. Zadnji dan smo v učilnici biologije postavili razstavo svojega dela. Pri oblikovanju smo uporabili novo pridobljeno znanje in fotografije, posnete med mikroskopiranjem.

Obvezne izbirne vsebine so nam ponudile priložnost za drugačno obliko učenja. Z raziskovanjem,

mikroskopiranjem, izdelavo preparatov in opazovanjem mikroorganizmov smo spoznavali očem neviden svet, teorijo smo uspešno prenesli v prakso ter razvijali natančnost, potrpežljivost in ustvarjalnost. Ob tem pa smo krepili tudi medsebojne odnose in sodelovanje. Izkušnje, ki smo jih pod vodstvom profesorice Sonje Marušič in laborantke Alenke Krapež pridobili, bodo ostale z nami še dolgo in nas morda navdihnile za nadaljnje raziskovanje naravoslovja.

Sodelujoči dijaki 2. a in 2. b razreda

Sara Žvokelj, Sara Jež, Anja Čoha, Eli Lavrenčič, Eva Marvin, Enej Kante, Iris Kovač in Sara Čuk

Obvezno ločeno zbiranje odpadnega tekstila

Z januarjem 2025 je v veljavo stopila evropska direktiva o obveznem ločenem zbiranju odpadnega tekstila. Tega ni več dovoljeno odlagati med ostanek odpadkov (mešani komunalni odpadki), ampak ga moramo zbirati ločeno ter oddajati v Zbirnem centru ali v posebne zbiralnike za rabljena oblačila.

Zakaj je zbiranje odpadnega tekstila pomembno?

Cilj ločenega zbiranja tekstila je, da tekstil ne postane breme za okolje, ampak surovina za nadaljnjo uporabo. Tekstilni odpadki so namreč najhitreje naraščajoča vrsta odpadkov v Evropski uniji, kar je posledica vse krajše življenjske dobe oblačil, slabe kakovosti tekstila in načel hitre mode.

Ločeno zbiranje odpadnega tekstila zmanjšuje količino odpadkov na odlagališčih. Poleg tega prispeva k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov, ker ponovna uporaba in reciklaža zmanjšujeta potrebo po energetsko intenzivni proizvodnji novega tekstila. Ločeno zbiranje zmanjšuje porabo naravnih virov, kot je voda, ki je ključna pri pridelavi bombaža.

Kako pravilno ravnamo z odpadnim tekstilom?

- ODPADEN TEKSTIL, PRIMEREN ZA PONOVRNO UPORABO:

Komunala Ajdovščina ima že več let vzpostavljeno ločeno zbiranje odpadnega in še uporabnega tekstila. Zbira se v namenskih zabojnikih na 22 – ih lokacijah v občini Ajdovščina in občini Vipava. Informacija o lokacijah ja dostopna na spletni povezavi:

<https://www.ksda.si/dejavnosti/odpadki/zbiranje-odvoz-odpadkov/zabojniki-za-oblacila>

V zbiralnike lahko odložimo vse vrste uporabnega tekstila, vključno z oblačili, posteljnino, prti, brisačami in zavesami. Lahko pa ga oddamo tudi v Zbirnem centru pod Dolgo Poljano.

- ODPADEN TEKSTIL, KI NI PRIMEREN ZA PONOVRNO UPORABO:

Med neuporaben tekstil sodi popolnoma obrabljen, strgan in uničen tekstil. Tovrsten tekstil je obvezno oddati v Zbirnem centru v za to namenjen zabojnik z napisom »**NEUPORABEN TEKSTIL**«. Tekstil, ki ni več primeren za ponovno uporabo, gre v industrijsko recikliranje kjer iz njega nastanejo novi izdelki kot so na primer bombažne krpe ali pa gre v termično obdelavo.

Ključno je, da se tako tekstil za ponovno uporabo kot neuporaben tekstil, odlaga v zabojnike čist in suh. Odložimo ga v plastičnih vrečah, da je zaščiten pred vlago in umazanijo.

- UMAZAN, VLAŽEN ALI PLESNIV TEKSTIL odložimo v zabojnik za ostanek odpadkov.

Pri praznjenju stanovanj se običajno pojavijo velike količine odpadnega tekstila. V takšnih primerih zberite ločeno v vrečah uporaben in neuporaben tekstil in ves tekstil pripeljite v Zbirni center.

V letu 2024 smo v obeh občinah skupaj ločeno zbrali skoraj 61 ton tekstila.

Dobre izbire:

- Kupujmo manj, a bolj kakovostna in trajnostna oblačila.
- Podarimo ali prodajmo oblačila, ki jih ne potrebujemo več.
- Popravimo in predelajmo obleke namesto, da jih zavržemo.
- Ker je enkratno stvari uporabljati večkratno, vabljeni na izmenjevalnice še uporabnih oblačil in obutve, ki potekajo:
 - v skladišču Rdečega križa, na letališču, vsako 3. soboto v mesecu, od 9:00 do 12:00;
 - v avli hiše mladih, vsak 3. vikend v mesecu, v petek od 12:00 do 20:00, v soboto in nedeljo od 8:00 do 12:00.

Prosimo vas, da upoštevate navodila o pravilnem ravnanju z odpadnim tekstilom in prispevate k čistejšemu okolju.

Hvala za sodelovanje!

Knjižnica semen

Lavričeva knjižnica tudi v letu 2025 promovira samooskrbnost in sonaravno vrtnarjenje.

Po krajšem zimskem premoru smo v sredini februarjav Lavričevi knjižnici znova odprli Knjižnico semen. Vljudno vas vabimo, da

se tudi letos pridružite projektu in sicer tako, da nam podarite domača semena, ki jih ne potrebujete, ali si izposodite kaj iz naše zaloge.

Vse uporabnike, ki ste si v lanskem letu izposodili semena iz naše Knjižnice semen, vabimo, da jih v prihodnjih mesecih vrnete. Če vam izposojena semena niso vzknila, ali vam ni uspelo pridelati novih semen, nam lahko darujete doma pridelana semena drugih zelenjadnic. Če tudi drugih semen nimate, se kljub temu oglasite v knjižnici, da vam bomo izposojeno izbrisali in boste lahko s sejanjem znova poskusili.

Posebno veseli bomo tistih, ki imate doma nekaj več domačih semen in ste nam jih pripravljene podariti. Prinesete jih lahko kadarkoli v času odprtosti Lavričeve knjižnice in skupaj jih bomo vnesli v našo aplikacijo ter porazdelili po vrečkah. Tako bodo na voljo za izposojeno ostalim.

V marcu pripravljamo poseben promocijski teden, namenjen različnim dejavnostim v zvezi s Knjižnico semen. Organizirali bomo zbiranje in izposojeno semen tudi v naših krajevnih knjižnicah v Vipavi in v Podnanosu. Pripravljamo tudi predavanje o vzgoji sadik – gostili bomo Alenko Šoštarič, eno od urednic portala Samooskrbni.net ter letošnjo nominiranko za Slovenko leta. Gospa Alenka bo z nami tudi na sobotni Ajdovski tržnici, ko bo z nami delila praktično znanje o vzgoji zelenjavnih sadik.

Spremljajte naše aktivnosti v zvezi s Knjižnico semen ter izposodite - vzgajate - delite z nami tudi v letu 2025!

Franka Koren, LKA

Z gozdarjem po Panovcu

Gozd Panovec je novogoriški primestni gozd. Spada v območje Nature 2000. V mrzlem jutru smo se s krožkom Spoznavanje narave društva Most podali na ogled. Z gozdarjem Bojanom Zadavcem smo prehodili učno pot od izhodišča pri Gozdarski koči pred Rožno dolino. Simbol gozdne učne poti je bodika.

V gozdu Panovec je izjemna pestrost vrst. Popisanih je bilo že preko sto vrst, od tega kar polovica

tujerodnih, ki so bile v Panovec načrtno nasajene. Avtohtone vrste so hrasti, kostanji, češnje, skorš in beli gaber. V 20. stoletju sta bila prinešena robinija in rdeči hrast, ki kot zelo agresivni vrsti spodrivata avtohtono rastje. Ob poti je posebej označenih kar 35 različnih, predvsem drevesnih vrst. Na poti smo izvedeli veliko zanimivega iz življenja dreves.

Irena Breščak, foto Jana Maraž

Trebušno dihanje: ključ do boljše stabilizacije trupa

Ste vedeli, da način, kako dihamo, vpliva na našo telesno stabilnost?

Trebušno dihanje ni le tehnika za pomiritev in sprostitvev – je tudi temelj za izboljšanje stabilizacije trupa. Ko dihate s trebušnimi mišicami (v nasprotju z zgornjim dihanjem, kjer se aktivira prsni del),

pomagate aktivirati globoke stabilizacijske mišice trupa, kar povečuje vašo telesno ravnotežje in držo.

Zakaj je to pomembno?

Ko se trebušne mišice aktivirajo med dihanjem, povečate pritisk v trebušni votlini, kar pomaga stabilizirati hrbtenico in medenico ter zmanjšati

tveganje za poškodbe, zlasti pri dvigovanju težkih bremen ali izvajanju telesnih vaj.

Če želite izboljšati svojo stabilnost in zmanjšati obremenitev na spodnjem delu hrbta, začnite vaditi trebušno dihanje.

Kako?

- Sprostite se in ležite na hrbet.

Položite eno roko na trebuh in drugo na prsi.

- Globoko vdihnite skozi nos in občutite, kako se trebuh dviguje, medtem ko so prsi mirne.

- Počasi izdihnite in občutite, kako trebuh pada.

Z vadbo trebušnega dihanja boste opazili večjo stabilnost v vsakodnevnem življenju ter pri telesni aktivnosti.

Tako preprosto, a tako učinkovito!

Eli Makorič, dipl. fiziot.

KOLENDAR DELAVNIC

Pri skrbi za vaše zdravje vam slovenski zdravstveni sistem nudi preventivni program Skupaj za zdravje. Udeležite se ga lahko v okviru obveznega zdravstvenega zavarovanja.

MAREC 2025

DATUM	URA	DELAVNICA
3.3.2025	18h	SLADKORNA BOLEZEN TIPA 2
6.3.2025	18h	ZVIŠAN KRVNI TLAK
10.3.2025	16h	ZVIŠANE MAŠČOBE V KRVI
11.3.2025	8h	ZVIŠANE MAŠČOBE V KRVI
11.3.2025	10h	ZDRAVO ŽIVIM
26.3.2025	9h	ALI SEM FIT 2? - za osebe mlažje od 65 let
26.3.2025	11.30h	ALI SEM FIT 2? - za osebe starejše od 65 let
28.3.2025	8h	TEHNIKE SPROŠČANJA
31.3.2025	16h	TEHNIKE SPROŠČANJA

DELAVNICE SE ODVIJAJO V PROSTORIH CENTRA ZA KREPITEV ZDRAVJA - BEVKOVA ULICA 15, AJDOVŠČINA. ŠTEVILO UDELEŽENCEV NA DELAVNICAH JE OMEJENO, ZATO JE ZA UDELEŽBO POTREBNA PREDHODNA PRIJAVA NA TEL. ŠT. 051 485 738.

DATUM	URA	DELAVNICA
10.3.2025	18h	S SLADKORNO BOLEZNIJO SKOZI ŽIVLJENJE

ZA UDELEŽBO NA DELAVNICI JE POTREBNA NAPOTITEV OSEBNEGA ZBRANEGA ZDRAVNIKA, REFERENČNE MEDICINSKE SESTRJE ALI ZDRAVNIKA SPECIALISTA. ŠTEVILO UDELEŽENCEV NA DELAVNICI JE OMEJENO. DELAVNICA BO POTEKALA V CENTRU ZA KREPITEV ZDRAVJA, BEVKOVA ULICA 15, AJDOVŠČINA.

ZA DODATNE INFORMACIJE O IZVEDBI DELAVNIC, TERMINIH DELAVNIC IN INDIVIDUALNIH POMOČEH SVOJIM VAM NA VOLJO DO PONEDELJKA DO PETKA V ČASU OD 8H DO 14H, NA TEL. ŠT. 051 485 738.

Šeraj ljubezen, ne bolezen – brezplačno HPV cepljenje za vse do 26. leta!

HPV (humani papilomavirusi) so zelo pogosta virusna okužba, ki prizadene tako ženske kot moške po vsem svetu. Prenaša se s tesnimi stiki s kožo ali sluznico okužene osebe. Za prenos HPV je dovolj že dotikanje, pri tem pa ne govorimo nujno o dotikanju spolovila s spolovilom – dovolj je že dotik roke in spolovila.

Cepljenje proti HPV je eden najpomembnejših preventivnih ukrepov, ki ne ščiti samo žensk pred nastankom raka materničnega vratu in drugih rakov, temveč tudi moške. Okužba povečuje tveganje za razvoj predrakavih in rakavih obolenj pri obeh spolih. HPV je tesno povezan z nastankom več vrst rakov pri obeh spolih – med njimi so rak materničnega vratu, zadnjika, rak grla in ustnega žrela, penisa, nožnice in vulve – zato sta zavedanje kako se lahko okužimo in preventiva pred okužbo izjemnega pomena.

Zmotno je prepričanje, da ta

virus prizadene samo ženske. Poleg raka materničnega vratu HPV povzroča še pet drugih vrst raka, ki lahko prizadenejo tudi moške. Tukaj govorimo o raku penisa, raku ustnega žrela, raku zadnjika. Zdravila proti okužbi s HPV ni, zdravijo lahko le posledice že nastale okužbe. Zaradi okužbe s HPV za rakom v Sloveniji zboli več kot 200 žensk in moških, približno 1.600 žensk letno, pa se zdravi zaradi predrakavih sprememb na materničnem vratu. Ne bodite tudi vi med njimi – poskrbite za svoje zdravje!

Tako vedno znova in znova

zelo glasno opozarjamo na tako imenovano »ABC pravilo« varne in zdrave spolnosti:

A – »abstinenca« ali odložitev prvega spolnega odnosa na obdobje večje zrelosti, s parterjem, ki ga poznamo in mu zaupamo,

B – »bodi zvest« ali zvestoba dveh partnerjev (osebe, ki imajo v življenju več spolnih partnerjev, imajo večje tveganje za okužbe s HPV in tudi druge spolno prenosljive okužbe),

C – »condom« oziroma kondom, njegova pravilna in dosledna uporaba za zaščito tako pred nezaželeno nosečnostjo kot pred spolno prenosljivimi okužbami (kondom pomembno zmanjša tveganje za okužbo s HPV, vendar je zaradi prisotnosti HPV na drugih mestih kože in sluznic ne prepreči popolnoma. Je pa kondom pomemben za zaščito pred drugimi spolno prenosljivimi boleznimi).

Najboljša zaščita je cepljenje

Ob mednarodnem dnevu ozaveščanja o HPV, 4. marca 2025, bo Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) v sodelovanju z zdravstvenimi

domovi in univerzitetnih mestih (Ljubljana, Maribor, Novo mesto, Nova Gorica in Koper) organiziral cepilni dan za študente pod sloganom Šeraj ljubezen, ne bolezen.

To je odlična priložnost za vse študente in ostale stare do 26. leta, ki doslej še niso bili cepljeni, da se zaščitijo pred različnimi raki, ki jih povzroča HPV. Nacionalni program v Republiki Sloveniji od lanskega poletja namreč omogoča brezplačno cepljenje vseh do 26. leta, torej vseh, ki so bodisi študentje, so zaposleni in ostali. Zaposleni in ostali se obrnejo na svojega izbranega zdravnika ali na cepilno ambulantno zdravstvenega doma, kjer živijo.

Kje in kdaj se 4.3. lahko cepite?

Zdravstveni dom za študente v Ljubljani: Aškerčeva cesta 4, od 7.00 do 19.00 (naročanje je možno v sistemu VIS: <https://dozdravnika.si/help/vis>)

Zdravstveni dom Nova Gorica: Rejčeva ulica 4, ambulanta dr. Tadeje Krapež, pritličje, od 14.00 do 18.00 (naročite se lahko na cepljenje@zd-go.si ali ob delavnikih od 7.30 do 11.30 na

telefonski številki 051 656 558)

Preventiva, ki zaščiti pred rakom

V Sloveniji je na voljo 9-valentno cepivo proti HPV, ki varuje pred sedmimi najnevarnejšimi genotipi HPV, le-ti pa povzročajo preko 90 % raka materničnega vratu in velik delež drugih rakov. Cepljenje varuje tudi pred nadležnimi bradavicami na spolovilih, saj vsebuje genotipa HPV, ki povzročata 90 % vseh genitalnih bradavic.

Bodite odgovorni, zaščitite se!

Cepljenje zelo priporočamo, saj oseba zaradi neizvedenega cepljenja ne ogroža le sebe, ampak lahko okuži tudi drugega. Dodatno pa je pomembno vedeti, da je cepljenje proti HPV mnogo bolj učinkovito kot prebolelost HPV okužbe.

Brezšivna skrb – kaj je to in kako se vanjo vključim?

Brezšivna skrb je nova lekarniška storitev, ki se je v Sloveniji začela izvajati leta 2023 na vseh ravneh zdravstvenega sistema in pomeni zagotavljanje neprekinjene preskrbe pacienta z zdravili in farmacevtsko obravnavo pri prehajanju med različnimi ravnmi zdravstvenega varstva. Za paciente se izvaja kot pravica iz zdravstvenega zavarovanja. Cilj je pacientom zagotoviti vse pomembne informacije o njihovi terapiji z zdravili in poskrbeti, da se le-te ves čas posodablja in so vedno na voljo pacientom ter njihovim svojcem, pa tudi zdravnikom.

Pacienta lahko v brezšivno skrb vključimo v lekarni s storitvijo Pregled uporabe zdravil in izdelavo Osebn kartice zdravil, v bolnišnici pa je pacient vključen v brezšivno skrb z izdelavo Osebn kartice zdravil pri odpustu ob hospitalizaciji. Osebna kartica zdravil je vnesena v zdravstveni sistem ZVEM in je tako vedno na vpogled pacientu in

pooblaščenemu zdravstvenemu osebju.

Kako poteka izvajanje brezšivne skrbi?

Priporočljivo je, da pacient, ki je obravnavan v zdravstvenem sistemu in ima izdelano Osebno kartico zdravil, ob vsakem obisku specialistične ambulante ali ob hospitalizaciji le-to pokaže ali pove zdravniku, da jo ima. Farmacevt v bolnišnici ob sprejemu pacienta pregleda Osebno kartico zdravil, oziroma, jo prvič izdelava, v kolikor pacient še ni vključen v brezšivno skrb. Pred odpustom iz bolnišnice farmacevt seznam zdravil uskladi ter ga posodobi in se o morebitnih spremembah pri zdravljenju z zdravili pogovori tudi s pacientom oz. svojci. Tako pacient odide domov seznanjen z njegovo terapijo in seznamom zdravil, ki jih jemlje. Ko je nato pacient nadalje obravnavan pri svojem izbranem osebnem zdravniku, zdravnikih v specialističnih ambulantah in

pride do sprememb v terapiji, se lahko pacient in/ali njihovi svojci obrnejo na farmacevta v lekarni za dodatne razlage in osebni pogovor o zdravilih, oziroma, za vnos sprememb v osebno kartico zdravil. Farmacevt v lekarni po pogovoru posodobljen seznam za pacienta natisne in ponovno vnese tudi v zdravstveni sistem ZVEM. Tako je na voljo vedno ažuren seznam zdravil, ki jih pacient dejansko uporablja. Zavedati pa se je potrebno, da je le posodobljena kartica zdravil varna in primerna za uporabo.

V lekarni se pacient lahko vključi v brezšivno skrb preko storitve pregled uporabe zdravil. V tem pogovoru farmacevt poseben poudarek nameni pacientovemu razumevanju zdravljenja z zdravili in njihove uporabe, sodelovanju pacienta pri zdravljenju z zdravili ter reševanju morebitnih neželenih učinkov zdravil. Posebej se preveri tudi morebitno podvajanje učinkovin, medsebojno delovanje med

zdravili ter drugimi prehranskimi dopolnili, ki jih pacient uporablja (na primer izdelki rastlinskega izvora, vitaminsko-mineralni izdelki ...). Farmacevt nato izdelava Osebno kartico zdravil, ki jo vnese tudi v sistem ZVEM. Če farmacevt v lekarni oceni, da ugotovljene težave zahtevajo podrobnejši pregled, se obrne na osebnega zdravnika. Ta lahko pacienta napoti k farmacevtu svetovalcu, ki deluje v ambulanti v zdravstvenem domu. Ta zdravljenje z zdravili v okviru storitve farmakoterapijski pregled

pogosto obravnavani v različnih specialističnih ambulantah in v bolnišnicah, imajo pogoste spremembe v terapiji zdravil, vključno z novo uvedenimi zdravili ali prilagoditvami odmerkov, imajo neželene učinke zdravil, slabo razumejo namen zdravljenja z zdravili in imajo težave s pomnjenjem. Te storitve so zelo dobrodošle tudi za svoje in skrbnike, ki sodelujejo pri zdravljenju z zdravili.

Le opolnomočeni pacienti oz. svojci lahko karseda optimalno in varno poskrbijo za svoje zdravje

podrobneje pregleda, se pogovori s pacientom in na osnovi tega zdravniku predlaga morebitno optimizacijo zdravljenja z zdravili.

Katerim osebam te storitve še posebej priporočamo?

Storitve so še posebej namenjene tistim, ki imajo predpisanih 5 ali več zdravil, so

in zdravljenje z zdravili.

Če želite več informacij, lahko povprašate v lekarni Ajdovščina in v lekarni Vipava ali po elektronski pošti na naslov ajdovscina@lekarna-ajdovscina.si ali vipava@lekarna-ajdovscina.si.

Mojca Blažič, mag. farm., spec.

S preventivnimi meritvami in pravilno prehrano do zdravja

V sodelovanju s Centrom za krepitev zdravja Ajdovščina smo 13. februarja 2025 v prostorih Društva invalidov Ajdovščina – Vipava izvedli tradicionalno meritev holesterola, krvnega tlaka in sladkorja v krvi, ki smo jo nadgradili s strokovnim

predavanjem o zdravih uravnoteženih obrokih med in po bolezni.

Odziv članov je bil pozitiven, kar nam dokazuje, kako pomembna jim je skrb za svoje dobro počutje in zdravje.

Vzdrževanje pravilnega nivoja

holesterola in sladkorja v krvi ter pravilni parametri krvnega tlaka so še kako pomembni za naše zdravje, saj prekoračene vrednosti hitro vodijo v resne bolezni.

Člani so si sami sestavili zdrav obrok. Sestavine obroka so strokovno preučili s predavateljico mag. inž. Evo Naglost, ki jim je strokovno svetovala sestavo zdravega obroka po preboleli določeni bolezni. Polna društvena sejna soba članov in prijetno vzdušje, ki je vladalo v njej, je tudi poglobljena sestavina za zdravo življenje.

Članicam CKZ Ajdovščina se zahvaljujemo za njihovo brezplačno izvedbo meritev in vse nasvete, ki so jih podale članom.

Vse člane lepo vabimo na letni zbor članov DI, 4. marca 2025, v Dvorano prve slovenske vlade v Ajdovščini. Po zboru pa bomo poskrbeli za zdravo in uravnoteženo prehrano!

Društvo invalidov Ajdovščina - Vipava

Ekošturci - regijski zmagovalci v ekoznanju

Na Ekokvizu, vseslovenskem tekmovanju osnovnošolcev v ekoznanju, ki ga pripravlja program Ekošola v sodelovanju s Holdingom Slovenske elektrarne, je v severnoprimerški regiji slavila ekipa učencev Osnovne šole Šturje Ajdovščina.

Zmagovalno ekipo Osnovne šole Šturje Ajdovščina z imenom 'Ekošturci' sestavljajo učenci Svitan, Vita in Gaja. Na Ekokvizu, kjer so odgovarjali na vprašanja o hrani, pomenu čebel in drugih opraševalcev, obnovljivih virih

energije in učinkoviti rabi energije, so dosegli 28 od 30 možnih točk.

Letos je na Ekokvizu v tričlanskih ekipah tekmovalo kar 2.616 učencev šestih, sedmih, osmih in devetih razredov iz 146 slovenskih osnovnih šol. V severnoprimerški regiji je sodelovalo 29 tričlanskih ekip iz 6 osnovnih šol. Ekošturci so se tako uvrstili na finalno državno tekmovanje, ki bo 17. aprila 2025 v Sevnici.

VRTNI CENTER AJDOVŠČINA

ODPIRALNI ČAS:
ponedeljek - petek:
8:00 - 18:00
sobota: 8:00 - 12:00

Goriška 64, obrtna cona Gmajna,
Tel: 05/ 36 71 500

Velika izbira lončnic za obdaritev ob 8. marcu, čebulic tulipanov in drugega cvetja, semenskega krompirja, sadik solatnic, kapusnic in druge zelenjave ter semen za spomladansko setev.

Kako hitro do prvega pridelka na našem vrtu

Vrtičkarji smo po dolgi zimi zelo neučakani in z zgodnjim sajenjem in sejanjem skušamo prehiteti naravo, kar pa je seveda nesmiselno in neuspešno. Prvič, zemlja mora biti dovolj suha, da se 'pusti' lepo obdelovati. Načeloma velja, da se zemlja ne sme lepiti na orodje in na naše obuvalo, sicer bomo naredili več škode kot koristi. Če uporabljamo 'freze' v (pre)mokri zemlji, bodo grudice večje in bomo imeli potem težave pri setvi drobnega semena.

Drugič, zemlja mora biti tudi dovolj ogreta, sicer bodo semena ali sadike bolj kot ne 'čmele' in bo pridelek na koncu manjši od pričakovanega.

Tretjič, mnoge rastline so 'tempirane' tudi na ustrezno dolžino dneva in prehitevanja po

desni ne prenesejo dobro.

Četrtrič, na splošno velja, da se držimo luninega koledarja, včasih pa to ni mogoče in zato sejemo takrat, ko so pogoji kolikor toliko primerni in imamo dovolj časa.

Večina semenskih vrečk ima na hrbtni strani oznake, kdaj je primeren čas za sajenje, pa tudi, koliko časa je potrebnega od setve do žetve, torej, po kolikem času bomo lahko zaužili naše prve pridelke. Seveda so to bolj orientacijski parametri, teoretični, če bi bili izpolnjeni vsi pogoji za uspešno rast. Kar pa je prej izjema kot pravilo. Primer: sorto krompirja arrow, ki je na naših tleh najbolj zgodnja sorta, naj bi po teoriji pobirali že 60 dni po sajenju. Zato so jo tudi poimenovali arrow, da je

torej hitra kot puščica. Če bi jo posadili okrog svetega Jožefa, kar je na Primorskem zakon, bi torej cvrli prve gomoljčke že sredi maja. Pa se to le redko zgodi, saj rabi ogreto zemljo na najmanj 8 stopinj Celzija.

Tistih 60 dni bi morda dosegli, če bi arrow sadili sredi aprila, ampak tedaj bi jo dohitele tudi že druge sorte, sajene sredi marca.

Prvo 'žetev' lastne pridelave na našem vrtu si obetamo od zgodnjih solat, lahko že po 40 dneh, če obtrgujemo mlade listke in jih takoj uporabimo, saj hitro ovenijo. Prostolistne sorte solate se sicer pobira 7 tednov po sajenju, maslenke še nekoliko kasneje, medtem ko stožčaste in kodrolistne sorte dozori po desetih tednih. Vse skupaj pospešimo, če seveda nakupimo sadike.

Je pa med solatnicami dobrodošla izjema vrtna kreša, prava puščica po hitrosti. Ob primerni toploti skali v nekaj dneh, zgodaj spomladi (marec) pa lahko čakamo na kalitev tudi 14 dni. Kalitev kreše pospešimo, če jo pokrijemo s papirjem in jo takoj, ko iz zemlje pokukajo prvi listi, odkrijemo. Raste izredno hitro in nam lahko popestri jedilnik, če smo seveda pristaši

malo bolj ostrih, pekočih okusov, saj nekoliko spominja na okus redkvice. Kot samostojna jed ni običajna, bolj se prilega kot dodatek jedem, ne samo solatam. Je dobra za ohranjanje zdravja, priporočajo jo pri dietah. Vsebuje številne vitamine, minerale, nekaj beljakovin in vlaknin. Ob rednem uživanju ugodno vpliva na telo. Vrtno krešo lahko sejemo celo leto, vedno po malo, ker je je kaj kmalu dovolj, pa še hitro pobegne v cvet, če je ne režemo pravočasno. Nekaj podobnega velja tudi za rukolo, ki jo prav tako obiramo že po mesecu dni. Prinaša obilo pridelka, tako da s setvijo ne pretiravamo.

Pa še ena hitro rastoča zelenjava je zanimiva za začetek nove vrtnarske sezone – rdeča redkvice. Je korenovka, toda bistveno hitrejša od korenčka. Sejemo oboje kar skupaj, da bomo vedeli, kje pričakovati korenček, saj redkvice hitreje kali. Ko bomo pulili redkvice, bomo nekoliko razrahljali zemljo korenčku, ki bo tako bolje rasel. Sejemo jo tudi med ostale vrtnine (peteršilj, špinaca, blitva ...).

Špinaca in Popaj

Med rastlinami, ki nas spomladi med prvimi razveselijo s svežim pridelkom, je tudi špinaca.

Povrhu razvije veliko listne mase in je zato dobrodošla v vsakem vrtu.

Je bogata z vitaminom C in E, vsebuje nekaj vitamina A, B1, B2, B6 in veliko rudninskih snovi (K, Na, Ca, Mg, P).

Toda špinaca je postala slavna zaradi vsebnosti železa. Starejši se najbrž spomnimo stripov in risank o Popaju in Oliviji. Popaj naj bi čudežno moč dobil, ko je 'pospravil' pločevinko špinace. Špinaca je status superživila dolgovala napaki nemškega kemika Ericha von Wolfa, ki je leta 1870 sicer pravilno ugotovil vsebnost železa v špinaci, a je pri prepisovanju svojih zabeležk po nesreči postavil decimalno vejico na napačno mesto. Namesto, da bi zapisal, da ima špinaca na 100 gramov 3.5 miligramov železa, je tako zapisal, da ga ima 35 miligramov. Če bi to držalo, bi s 100 g špinace v telo vnesli toliko železa, kot da bi pojedli eno železno sponko za papir. To so odkrili 70 let pozneje in ko je bil Popaj že slaven.

Kljub matematični napaki pa ima špinaca dejansko pozitiven učinek na naše mišice, le da ne zaradi železa, pač pa nitratov, ki jih tudi najdemo v špinaci.

Sladoledni lonci LEONE in proteinski namazi AL!VE so IZBRAN PRODUKT LETA 2025

Ajdovsko podjetje INCOM se ponaša z velikim uspehom, saj so njihovi izdelki – sladoledni lonci LEONE in proteinski namazi AL!VE – prejeli prestižno priznanje **Izbran produkt leta 2025**. To priznanje, ki temelji na oceni slovenskih potrošnikov, potrjuje, da inovativnost in kakovost, ki ju podjetje dosledno postavlja v ospredje, ne ostajata neopaženi.

LEONE sladoledni lonci so

prava senzacija za vse ljubitelje sladkih užitkov. S svojo inovativno sestavo, premišljeno polnitvijo sladoleda v plasteh in hrustljivo "crack" čokolado ponujajo edinstveno doživetje, ki navduši vse brbončice. Kombinacija razkošnih okusov in skrivnostnih sestavin, ki jih odkrivате ob sladkanju, ustvarja popolno sladico za vsak trenutek. Tehnična dovršenost in vrhunska kakovost pa sta tisti lastnosti, ki

sladoledne lonce postavljata med najbolj inovativne izdelke na trgu.

Ob tem pa sta **proteinska namaza AL!VE**, ki sta se pridružila družini čokoladnih izdelkov AL!VE, z okusoma lešnika in pistacije popolna izbira za tiste, ki iščejo alternativno, a okusno rešitev. Novo razviti namazi so brez dodanega sladkorja, bogati s kremasto teksturo in hranjeni v

200-gramski stekleni embalaži, ki je 100-odstotno reciklabilna in s tem prijazna do okolja. »Namazi AL!VE so več kot le okusen prigrizek; so zdrav in funkcionalen dodatek sodobnim prehranskim potrebam aktivnih posameznikov,« je nove izdelke predstavila Iris Kavčič, skrbnica blagovnih znamk za področje čokolade v podjetju INCOM.

Slavna podelitev nagrad je potekala v ljubljanskem hotelu Grand Plaza Hotel & Congress Center, kjer so zaslužene nagrade podelili med prejemnike iz različnih kategorij. »Prejeli smo naziv **Izbran produkt leta** za kar dve kategoriji naših izdelkov, kar

je za nas velika čast in priznanje. To je dodatna motivacija za našo ekipo, da še naprej ustvarjamo izdelke, ki izstopajo po kakovosti, okusu in edinstvenih kombinacijah sestavin,« se je za priznanje zahvalila Petra Komel Gentilini, skrbnica blagovnih znamk za področje sladoleda v podjetju INCOM.

V podjetju INCOM si prizadevajo še naprej navduševati ljubitelje sladoleda in čokolade po vsem svetu z inovacijami in vrhunskimi izdelki, ki sledijo najnovejšim trendom in potrebam sodobnih potrošnikov.

Stanovanjski kredit

Prva izbira za prenovu doma.

- Najboljša obrestna mera
- Ročnost do 180 mesecev
- Do 50.000 EUR

Kjer nam je mar.
www.phv.si

PH Primorska hranilnica

Obisk turških učečih se odraslih na Mostu

Pogled nazaj ...

Pred letom je bilo, ko smo se prvič srečali s predstavitev projekta Erasmus+ za starejše, ki obiskujejo UTŽO. Padli smo v dilemo, ali se podati na pot Erasmus+, ki ga nismo poznali, ali peljati svoje utečene dejavnosti dalje. In ker smo Univerza za tretje življenjsko obdobje, nas je nagovorilo, da moramo poskusiti. Srečali smo Tanjo, ki je že imela izkušnje in prepričala nas je, da so izmenjave Erasmus+ poučne

in zanimive. Takoj smo pristopili k vlogi, kjer smo predstavili naše želje po iskanju izkušenj, nato pa čakali do konca maja, ko so odločili, da so naša načrtovanja vsebin sprejeta in potrjena. In bili smo 'noter'. Še dobro, da so prihajale počitnice, kajti takoj je sledilo iskanje poti do nekoga, ki nas bo sprejel v izbranih državah. Sledilo je zoomiranje, e-majlanje in sestankovanje.

Nekako smo vse skupaj uskladili, ko so se oglašili iz Ankare, da

so nas izbrali za svoj Erasmus+. Sprejeli smo jih in tako odprli še eno področje, ki ga tudi nismo poznali; kako je, ko sprejemaš učeče se odrasle iz tujine. Prišla je njihova organizatorka Cigdem, si ogledovala naše dejavnosti in pripravljala načrt za njihov obisk. Sporočila je, da nas bo obiskalo osem žensk in dva spremljevalca od 3. do 7. februarja 2025. Pripravili smo jim bogat izbor dejavnosti in jih zaposlili tako dopoldne kot popoldne. Vse jih je zanimalo, saj so bile to ženske, ki ne hodijo v službo in nimajo izkušenj s tujino.

Predstavili smo jim Ajdovščino, Slovenijo, delovanje naše UTŽO, jih peljali na obisk k njihovem rojaku v obrtno cono. Vsake dejavnosti so se takoj prijeli; klekljanja, kvačkanja, plesov Ajde, folklore, vadbe thaichija, kamnoseštva. Šli so na obisk v Garažo, kjer so slikali na les, na pohod do izvira Hublja, spremljali igranje skupine Žar. In zadnji dan so pripravile njihovo sladico halvo, ki je bila v spremstvu naše primorske jote in štrukljev.

Bili so zelo veseli, da so preživeli z nami teden dni in bili lepo sprejeti. Tudi nam so pokazali veliko novega, le pogovarjati se nismo mogli kaj več, saj angleškega jezika niso znali, razen vodja Ufuk. Pa nič zato, kjer so prijazni pogledi, nasmehi, sproščeno vzdusje, ne rabiš besed. Hvala vsem, ki ste se družili z njimi.

In pogled naprej ...

Čaka nas že nova skupina iz Turčije, ki bo pri nas zadnji teden

v februarju.

Začenjajo se naše priprave na skupinski obisk aprila v Kalabrijo.

Čaka nas pot na Poljsko po informacijo za naš naslednji obisk pri njih.

Čaka nas čakanje na rešitev novega razpisa Erasmus+, ki smo ga priglasili v teh dneh. Rešitev bo v maju.

Erasmus+ je dolga in velika zgodba.

JČ, za projektni team Erasmus+

Med obrambnimi položaji pod Cerjem, 20. 2. 2025

Umaknili smo se mrzlemu jutru in ajdovski burji. Na četrtkov pohod smo se odpeljali pod Cerje. Parkirali smo pri informativni tabli Vrh Drage, ob cesti, ki vodi proti Mirnu. Pot smo začeli po cesti, ki se je spremenila v stezo po dolini Srčandol, med ostanki pogorelih dreves na razgledni vrh na robu kraške planote, Cerje. Tu stoji 25 metrov visoka zgradba v obliki obrambnega stolpa, ki simbolizira obrambo slovenskega naroda skozi različna zgodovinska obdobja – Pomnik miru. S Cerja so bili lepi razgledi na zasnežene Julijske Alpe, Jadransko morje, Furlansko nižino in Vipavsko dolino. Za spomin še skupinska fotografija s stolpom v ozadju. Po cesti smo se spustili proti jugu, kjer nas je oznaka usmerila na stezo proti jami Pečinki in na 308 metrov visoko vzpetino Pečina. Na vrhu Pečine je bila vojaška opazovalnica. Italijanski vojaki so jo imenovali oko Krasa, na to nas je opozoril napis na tabli

(oko Krasa). Res so od tod lepi razgledi na vse strani. Vidno ohranjeni so strelski jarki. Po krajšem počitku in malici smo se spustili do jame Pečinka. Jama je naravnega izvora z umetno izkopanim rovom do vrha Pečine. V I. svetovni vojni je služila kot vojaško zavetišče. Pomembna je tudi iz arheološkega vidika, v njej so izkopali prazgodovinske lončevine in človeške kosti. Od jame smo se po stopnicah

povzpeli v strelski jarek, ki vodi do ceste in do spomenika - kažipota, postavljenega v čast poveljniku avstro-ogrškega korpusa nadvojvodi Jožefu. Poleg je še Borojevičev prestol (kamniti stol), ki je dobil ime po poveljniku avstro-ogrške armade Svetožarju Borojeviću. Pohod smo nadaljevali po makadamu, mimo številnih oljčnih nasadov, proti vasi Lokvica. Pred vasjo smo si na veliki kamniti podlagi ogledali relief Krasa. Neopažena ni ostala niti pogorela kraška pokrajina. Kmalu smo zavili na stezo skozi kraški gozd, mimo topniških položajev, do cilja. Vrnili smo se v tople sončen dan, polni novih spominov za dušo in srce.

Društvo upokojencev Ajdovščina

Biškotične – piškoti v obliki vrtnice

Foto Ana Rojc

V sklopu Evropske prestolnice kulture (EPK) so v Javnem zavodu za turizem Nova Gorica in Vipavska dolina zasnovali projekt Tovarna izkušenj, ki skozi tri edinstvene turistične produkte povezuje kulturno dediščino regije z inovativnimi priložnostmi za obiskovalce.

Eden od produktov so tudi piškoti Biškotične, ki temeljijo na bogati dediščini burbonk –vrtin, povezanih s francosko kraljevsko rodbino Burbonov. Novo Gorico krasi ena največjih zbirk teh vrtin v Evropi, simbolična povezava s francosko zgodovino pa izhaja tudi iz dejstva, da je zadnji francoski kralj, Karel X., pokopan v samostanu Kostanjevica.

Biškotične, piškoti v obliki

vrtnice, ki je obenem simbol mesta, so razvili v sodelovanju s Pekarno Brumat. Z dolgo obstojnostjo in prefinjenim okusom predstavljajo odlično darilo oz. spominek ob obisku regije. Narejene so iz skrbno izbranih lokalnih surovin, med katerimi so liker, sirup in koščki liofiliziranih vrtin. Ime Biškotične združuje besedi biškot (piškot) in gospodična ter simbolizira čajanko plemiških gospodičen iz 19. stoletja, ki bi uživale ob nežnih rožnatih piškotih, polnih elegancie in prefinjenosti.

Biškotične bodo na voljo v TIC Ajdovščina, TIC Nova Gorica in nekaterih drugih lokalnih in trgovinah.

Hiša Malorca je dopolnila 10 let delovanja

Na pobudo in z denarno pomočjo Občine Ajdovščina pri obnovi stavbe je 26. 2. 2015 na Prešernovi 10 odprla vrata Hiša Malorca. Hišo je v brezplačni najem prevzela Škofijska Karitas Koper z namenom nastanitve in pomoči brezdomnim. Prvo leto je pri vzpostavitvi programa pomagala vodja Dnevnega centra za brezdomce Bertoki gospa Darja Zver. S prostovoljci Rdečega križa Ajdovščina, ki so že prej delili viške obrokov iz ajdovskih ustanov ranljivim skupinam na terenu, smo hišo približali bodočim uporabnikom. Novica je tako potovala od ust do ust in konec leta 2015 je bilo pod streho že pet uporabnikov. Zahvala, da se je Hiša postavila na noge, gre predvsem marljivim prostovoljcem, ki so pomagali opremiti hišo in donatorjem pohištva, gospodinjstskih aparatov in pripomočkov.

Od leta 2022 program izvaja Rdeči križ Slovenije – Območno združenje Ajdovščina.

Vzroki, da so se uporabniki znašli na socialnem robu, brez strehe nad glavo so različni – od nesoglasij v družini, socialne izolacije, nestabilnega trga dela, neurejenih osebnih statusov in podobno. Prednost pri nastanitvi imajo ajdovski občani, ki morajo mesečno plačevati simbolično najemnino.

Program je do sedaj prejemal finančno podporo Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, FIHO, Občine Ajdovščina in Občine Vipava.

Stremimo k temu, da je program prehodne narave in ni namenjen trajnemu bivanju, čeprav imamo še vedno nastanjenih nekaj stanovalcev, ki so v hiši praktično že od njenega odprtja, saj zanje nismo uspeli najti trajne rešitve bivanjske problematike.

Hiša Malorca lahko nudi 24 urno nastanitev desetim osebam, imamo pa tudi dve postelji za krizno nastanitev.

Trenutno je v program vključenih devet kontinuiranih in trije občasni uporabniki. Starostna struktura je od 31 do 76 let.

Program izvajamo v dveh sklopih. V prvem sklopu zagotavljamo storitve osnovne oskrbe (bivanje, topli obrok, zagotavljanje osebne higiene, toaletnih potrebščin, priprava

toplega napitka ...). V drugem sklopu pristopimo k problematiki brezdomstva bolj celostno in pogledamo ozadje in razloge, ki so vodili v to, da je nekdo ostal brez strehe nad glavo.

Vsakemu posamezniku nudimo možnost izdelave osebnega načrta za razrešitev nastale problematike.

Vseh uporabnikov Hiše Malorca je bilo v teh desetih letih 61. Po mnenju nekaterih premalo, po mojem mnenju je čisto vsak, ki se znajde v situaciji, da nima strehe nad glavo, preveč.

Ob deseti obletnici Hiše Malorca želimo opozoriti na solidarnost tudi do te ciljne skupine, ki ni tako maloštevilna.

Lokalni skupnosti, ki zmore misliti na ranljive skupine v naši družbi, čeprav je to njena dolžnost, je treba izreči javno pohvalo.

Urška Brežnjak in Lucija Božič

Na Gočah zadišalo po palačinkah

Na Gočah smo 12. februarja organizirali kulinarčno delavnico priprave različnih vrst palačink. Pod strokovnim vodstvom Martine Fratnik, profesorice praktičnega pouka na Biotehniški šoli v Šempetru pri Gorici, so udeleženci spoznali različne tehnike in trike za pripravo popolnih palačink ter okusnih nadevov. Na delavnici so se udeleženci naučili pripraviti gratinirane palačinke s skuto, grofove palačinke z nadevom iz skute in sadja in palačinke z orehovim nadevom.

Martina Fratnik je poskrbela

za poglobljen vpogled v pripravo mase za palačinke in razbila številne kulinarčne mite – od uporabe mineralne vode, izbire prave moke in ponve, do uporabe olja in sladkorja.

Udeleženci so z veseljem preizkušali različne nadeve, ki so zadovoljili tako ljubitelje sladkih kot slanih okusov. Za zaključek je sledila prava kulinarčna predstava – priprava flambiranih palačink! Plameni so dodali poseben čar in še bolj poudarili okuse te izvrstne sladice.

Meta Furlan

Tradicionalno obrezovanje trte na dan kulture

Na kulturni praznik, 8. februarja, se je pred Domom krajanov v Velikih Žabljah odvilo tradicionalno obrezovanje trt. To je dogodek, ki se zgodi vsakokrat na kulturni praznik in ima v našem kraju posebno mesto. Tradicija obrezovanja trte v Velikih Žabljah ni le preprost kmečki običaj, ampak simbolizira ohranjanje lokalnih običajev, povezovanje skupnosti in spoštovanje dela vinarjev. Ti z veliko skrbnostjo in trudom ohranjajo bogato vinogradniško dediščino, ki je del identitete kraja. Obrezovanje trte pred Domom krajanov ni zgolj tehnični postopek, temveč tudi priložnost, da se mladi in starejši skupaj veselijo in praznujejo dan, ki povezuje vse generacije.

Obrezovanje trte je v Velikih Žabljah mnogo več kot le običaj – je del živahne skupnosti, kjer se spoštuje narava, trdo delo in ohranjanje kulturne dediščine. Vsako leto čast obrezovanja pripada enemu lokalnemu vinarju, ki prevzame to odgovornost in ponosno

nadaljuje to tradicijo. Ta dogodek na simboličen način povezuje vaščane in generacije med seboj, saj mladi z zanimanjem opazujejo izkušene vinarje pri delu. Pomembno je, da se znanje o vinogradništvu prenaša na mlajše rodove, ki bodo v prihodnosti nadaljevali skrb za vinograde in tradicijo kraja.

I. F., predsednik KS

Pohod po stezicah, ki so včasih bile

Planinska sekcija Kamnje je na lepo sončno nedeljo 2. februarja povabila krajanje Kamenj in Potoč ter svoje člane na zanimiv pohod. Z njim so želeli obuditi spomin na steze, ki so nekoč povezovale naselje s senošetmi na kamenjski gmajni in pohodnike seznaniti z ledinskimi imeni območji, čez katere je potekal pohod.

Več kot dvajset pohodnikov se je izpred šole v Kamnjah podalo skozi Brith na vzpetino Bojunc,

ki se za vasjo strmo dviguje nad potokom z istim imenom. Na križišču za Bojuncem so se razdelili v dve skupini. Ena je krenila na daljšo in bolj zahtevno pot čez Farovž, Pejce, Zapejce, Strgulce, Farjevce, nad Mišniki in Visokim, mimo Hišic – manjših spodmolov v skalnem robu Planine, čez Planino do Podbadna in po skoraj brezpotju do Šije, kjer se je pot začela spuščati čez Planino, mimo Hramc in

čez Veliko dolino do Zvirka, do koder je prišla tudi druga skupina po bolj uhojenih poteh in stezah čez Mlačnico, Rise, Koromanjk in Ovčji Breg.

Med potjo so pohodniki opazovali, kako zob časa spreminja nekdanjo skrbno urejene in varovane senošeti, ki so že zelo poraščene z gozdom, le tu in tam so še jase, ki pa se povečini ne kosijo več in samo vprašanje časa je, kdaj bodo potonile v senci gozda. Tudi steze so že obraščene in jim je težko slediti, na več krajih so neprehodne in prekrizane s stečinami divjadi. Iz Zvirka, kjer je tudi zajetje vaškega vodovoda, so se spustili čez Jetovke, Vališje in Grac, skozi zaselek Pirjevci do šole, kjer je bil zaključek pohoda. Ob prigrizku in kozarčku domačega so se še nekaj časa zadržali v prijetnih pogovorih, vsi pa so si bili enotni, da je bil namen pohoda dosežen, spomin na stezice in ledinska imena pa pomaknjen v zavest mlajših generacij.

J. V.

Prireditev ob kulturnem prazniku

Povezovanje CIRIUS-a Vipava in Podružnične šole Vrhopolje

Dan pred slovenskim kulturnim praznikom smo v Vipavi pripravili poseben dogodek, ki je slavil našo kulturo, lepoto jezika in umetnost, ki nas povezuje. Prireditev, ki smo jo oblikovali vzgojitelji in učitelji podaljšane bivanja CIRIUS-a Vipava, je združila učence različnih starosti

Vipava je s slovensko himno naznanil začetek slovesnosti, ravnatelj Alojzij Adamič pa je v svojem nagovoru poudaril pomen kulture, jezika in umetnosti. Ker kultura spodbuja medsebojno sodelovanje, smo izjemno ponosni, da so se prireditvi CIRIUS-a Vipava

mož obiskovalce popeljali v čas, ko so Prešernove besede navdihovale slovenski narod. Sledila je predstavitev šolskega glasila Studenček, kije mladima avtorjema omogočila, da sta predstavila svoji deli z naslovom 'Laž ima kratke noge' in s tem izpostavila vrednote poštenosti in iskrenosti.

Ljubezen, ena izmed ključnih tem Prešernove poezije, je bila rdeča nit nadaljevanja prireditve. Učenca CIRIUS-a Vipava sta s prispevkoma 'Ljubezen je v zraku' in 'Valentinovo' občinstvu pokazala, kako ljubezen ni le del pesmi, temveč tudi našega vsakdana. Sledil je nastop najmlajših učencev Podružnične šole Vrhopolje, ki so z ritmično igro s palicami popestrili dogodek in dokazali, da glasba resnično združuje. Za njimi so mladi plesalci iz Vrhopolja obudili ljudsko izročilo s plesom 'Ob bistrem potočku je mlin', instrumentalna skupina CIRIUS-a Vipava pa je s pesmijo 'Moja mati kuha kafe' ohranila zvoke ljudske glasbe.

Poezija in proza sta ponovno stopili v ospredje, ko so učenci

Podružnične šole Vrhopolje deklamirali pesem 'Dežnik in marela'. Za njimi so za glasbeno vzdušje ponovno poskrbeli instrumentalisti, ki so se predstavili s pesmijo 'Džungla'. V nadaljevanju prireditve so občinstvo s plesno točko očarali učenci 1. razreda šole Vrhopolje, za njimi pa smo uživali še v klavirski točki.

Vrhunec prireditve je bila hudomušna dramska igra 'Sanjska šola', ki je na otroški način prikazala želje naših učencev. Za zaključek je poskrbel otroški zbor iz Vrhopolja, ki je z ubranim petjem pesmi 'Čiribiri' in 'Sonce

za krta' Mire Voglar napolnil dvorano s toplino in ponosom na slovensko kulturno dediščino. Dogodek ni bil le poklon Francetu Prešernu, temveč tudi simbol kulturnega povezovanja. Ob tem smo simbolično vstopili v novo poglavje Evropske prestolnice kulture, saj sta Nova Gorica in Gorica dan kasneje začeli skupno, brezmejno pot kulture.

Iskrena hvala vsem nastopajočim, sodelavcem in obiskovalcem, ki so prispevali k temu čudovitemu praznovanju. Naj živi kultura!

Nika Papež

Čudovit kulturni teden v Domu Kresnice

Kaj vse je pomešano v loncu naše bogate slovenske kulture? Sta Prešeren in naš Gregorčič, je naš Kosovel in naša lepa Primorska. In je tudi lep ples, ki ga negujejo številni plesalci folklornih skupin in so tudi otroci, ki se vživijo v svoje vloge, ki jih vadijo skupaj s svojimi učiteljicami. In so tudi dobri mladi pevci, ki se s svojo nadobudnostjo in dobro voljo združijo v dobre zборе, po katerih smo kot slovenski narod tako zelo poznani.

S prepletom plesa, otroške igre in dobrega petja so se naši stanovalci srečali v tednu pred kulturnim praznikom 8. februarja. V začetku tedna so nas obiskali člani Folklorne skupine iz Vipave. S čudovitimi ljudskimi

nošami so polepšali ples in bogato ljudsko petje.

Učenci OŠ Col pa so nas v sredini tedna obiskali in nas z igro popeljali v otroško preprostost in iskrenost. Veselje so prinesli otroški obrazi ter

njihova poskočna harmonika, ki je poskrbela, da je vse močno zasrbelo po podplatih.

Predpraznični teden pa je s petjem zaključil Mešani mladinski pevski zbor Srečko Kosovel iz Ajdovščine.

Kultura pomeni pa tudi to, da se spomnimo in obiščemo sosedu, starega človeka. Da mu prinesemo prijazen nasmeh, malo potrpljenja, požirek kave in stisk roke. Mnogi nastopajoči nam prinesejo velikokrat še mnogo, mnogo več in za to smo jim iz dneva v dan res hvaležnih.

Takih 'kulturnih' tednov se veselimo vedno znova in toplo nam je pri srcu ob vsakem, ki nas pozdravi in se sreča z nami v našem Domu.

Robotske kosilnice

TOTUM
WWW.TOTUM.SI
Feel The Difference
Servisno prodajna mesta:

Totum d.o.o.
Goriška cesta 29/a, 5720 **Ajdovščina**
(05)366 50 88
Obrtniška ulica 6/i, 1370 **Logatec**
(01)750 93 48

Strokovno svetovanje
Prodaja in servis
Profesionalna montaža
Poprodajni suport in vzdrževanje

Motorne žage

Ročna žaga

Ročna žaga
GTA26

Ročna žaga

Ročne klešče
ASA20

HONDA
POWER PRODUCTS

VRTNI PREKOPALNIK
HONDA FG320 DE2H

Elektro agregati

Honda ponuja pestro paleto elektro agregatov, ki jih lahko uporabljamo za najrazličnejše namene. Od stabilnih postaj do lahkih in prenosnih.

Briški krog miru, 6. 2. 2025

Prvi februarški četrtek smo v lepem vremenu ubirali korake po Sabotinu. Vožnja do izhodišča je hitro minila. Nato smo najprej pazljivo premagali skalnat vstop v stezo, palice so nas malo ovirale. Kmalu smo zagrizli v strmino, počasi, korak za korakom smo prišli do prvega jarka in kaverne. Sabotin ima pomembno strateško lego med Sočo in briškimi griči in tu so avstroogrske in italijanske vojske bile hude bitke. Pobočje je preprečeno s strelskimi jarki, rovi in kavernami, nemimi pričami človeških tragedij, trpljenja mladih fantov in mož in očetov.

Pod krinko državnih interesov so cesarji žrtvovali narode za lastne želje po prevladi. Danes je tu urejen spominski park, Park miru.

Vzpenjali smo se po stezi med skromnim drevjem in grmovjem in dosegli greben. Ob robu poti smo se ustavili ob prvi tabli s kratkim opisom geologije, flore in favne tega pobočja. Fotografija modrasa nas je opomnila, da je ta svet primerno okolje za živahne

kuščarje in kače, omenjene so tudi ptice ujede. Nekaj metrov naprej smo v globini pod pobočjem na levi strani poti uzrli zeleno-modro vodo Soče, ujele v jez pri Solkanu. Koliko trpljenja, krvi in znoja je nekdaj vsrkala vase ta mogočna reka!

Pravzaprav nam pot ni omogočala daljšega opazovanja pokrajine, skrbno smo stopali med ostrimi in razdrobljenimi kamni, med skalami in redkim grmovjem. Občasno so nas presenečali sunki mrzlega vetra, rokavice in kape so bile dobrodošle. Malo smo se vzpenjali, malo spuščali, šli po zavetnih odsekih, pa tudi mimo prepadnih delov poti.

Kmalu smo na pobočju ugledali nekdanjo stražarnico, sedaj planinsko kočjo. Tu se nam je odprl razgled od Svetih Gore, Vipavske doline, čez Kras in Brda in Furlansko nižino, preko Matajurja do Julijskih Alp, zasneženega Kanina in Rombona. Vzeli smo si čas za malico, druženje ob klepetanju in fotografiranju.

Naši pohodi so krožne poti, zato smo se vračali po Briškem krogu miru, dobro označenem delu Poti miru. Hodili smo po ohranjenih strelskih jarkih; obdanimi z natančno zgrajenimi zidovi in stopnicami. In če velja, da „na Sabotinu lahko skoraj vsak kamen pove avstro-ogrske in italijanske zgodbe o utrjevanju bojnih položajev“, smo se zamislili nad nesmiselnostjo vojn. A žal to ne sodi v področje odločanja nas, „navadnih“ državljanov. Spoštljivo smo se spomnili trpljenja vojakov v teh jarkih, rovih in kavernah, občudovali zidove, ki so jih, kamen na kamen, zlagale številne roke mladeničev in mož v urah med spopadi.

Ko smo prišli do ceste, smo uzrli prvo od štirih visokih piramid. Te piramide in še tri manjše, označujejo frontno črto avgusta 1916. leta.

Do avtomobilov smo se vrnili po cesti, opazovali trdoživo drevje in grmovje, ki se ukoreninja v skromno zemljo in povezuje ostre nazobčane skale.

Društvo Most

Razstava v prostorih Ljudske univerze

Člani Ustvarjalnih delavnic UTŽO Društva Most so obeležili slovenski kulturni praznik z razstavo svojih izdelkov in likovnih umetnin v prostorih Ljudske univerze Ajdovščina. S svojimi deli se predstavljata dve Likovni delavnici ter skupini

Kvačkanje in Glina.

Ogled v pritličju je možen vsak dan v delovnem času LU do 7. 3. 2025.

Prisrčno vabljeni.

Tekst in fotografije: Mirjam Slejko

Tradicionalni pohod tokrat v Vipavo

KS Goče in ŠD Hudournik Goče sta 8. februarja organizirala tradicionalni pohod 'Spoznavaj Goče z okolico', ki je tokrat vodil pohodnike vse do Vipave. Pot nas je z Goč vodila mimo Lož do Vipave, kjer smo se povzpeli na Stari grad in občudovali veličasten razgled ter največjo zastavo v občini. Sončno vreme nam je podarilo prijeten postanek za malico, druženje in občudovanje naravne in kulturne dediščine krajev, skozi katere smo hodili.

Na poti nazaj smo se ustavili v Vipavski hiši, kjer nas je prijazno sprejel Jože Kebe ter nam predstavil zanimivo razstavo. Sledilo je še kratko druženje ob kavi na vipavskem trgu, nato pa smo se podali nazaj proti domu. Takšni pohodi niso le priložnost za gibanje v naravi, temveč tudi za povezovanje skupnosti, ohranjanje tradicije in ustvarjanje nepozabnih spominov. Vsak trenutek, preživet v dobri družbi, je neprecenljiv in nas napolni z novo energijo za vsakdan. Se vidimo na naslednjem pohodu!

Pogovorni večeri v Kamnjah

V bivši šoli v Kamnjah so od 25.1. do 14. 2. 2025 potekali 'Sobotni pogovorni večeri', ki so pritegnili številne obiskovalce. Prvi gost je bil Samo Rovin, priznani poročni destinacijski fotograf. Predstavil nam je svoje delo, izkušnje in vpogled v poročne fotografije.

Druga gostja, Anja Osterman, vrhunska kajakašica na mirnih vodah, udeleženka OI Tokyo 2020 in prejemnica številnih medalj z mednarodnih tekmovanj. Predstavila je svoj šport in svojo športno pot – od začetkov do vrhunske kajakašice, ki se lahko pohvali s kopico medalj na najvišji ravni. Z obiskovalci je delila svoje izkušnje in poudarila, da uspeh ne pride čez noč, temveč je plod trdega dela, discipline, vztrajnosti in predanosti.

Tretjo soboto se nam je pridružil Andrej Masilo, kapitan dolge plovbe, ki je pred kratkim izdal knjigo 'Med valovi razburkanega

življena'. Z nami je delil zanimive zgodbe iz svojega štiridesetletnega pomorskega življenja. Predstavil nam je izzive, s katerimi se srečujejo pomorščaki na dolgih plovbah – od resnih situacij do zabavnih pripetljajev.

Za zaključek cikla smo na valentinovo gostili še Andija Mamića, ultra trail tekača, ki se je preizkusil v enem najzahtevnejših trail tekov na svetu – Swiss

Peaks, dolgem preko 700 km. Pripovedoval nam je svoj izkušnjo o teku, ki žene tekmovalca do meja človeške vzdržljivosti. Na preizkušnji so tekmovalčeve psihofizične sposobnosti v izjemno zahtevnih razmerah.

Večere smo končali v sosednjem prostoru ob domačih dobrotah in sproščenem klepetu.

ŠKTD Kamnje-Potoče, foto GINA, B. L

Živi muzej Krasa – 2. del, 30. 1. 2025

*Na Krasu je krasno -
nikdar ni prezgodaj,
nikdar ni prekasno:
vse je zmeraj o pravem
času,
na Krasu.“*

(Miroslav Košuta)

Med bori smo se v jasnem, že skoraj pomladnem dnevu sprehajali četrtkovi pohodniki. No, najprej z avtomobili do Bazovice, nato nekaj deset metrov med kraškimi hišami in borjači do Resslerjeve ceste in naprej v Živi muzej Krasa

Na prvem trojezičnem panoju smo prebrali, da so pot načrtovali in postavili italijanski in slovenski gozdarji po nezahtevnem terenu med Bazovico in Lipico, tudi do Sežane ni daleč. Ob portretu češkega izumitelja Josefa Resslerja smo se seznanili z njegovim

skrbnim pogozdovanjem Krasa. Hodili smo po široki poti po gozdu Igovec, opazili svetila in infrardeče oddajnike ob poti; tudi na stare table z opozorili na državno mejo smo naleteli. Tokrat smo sproščeno pozdravili nekaj sprehajalcev, tekačev, tudi kolesarje smo srečali.

Naslednja tabla je predstavila gozd na presečišču podnebij; res so večino tega bogastva sredi 16. stoletje izčrpali, ohranili so se le skromni ostanki Igovca in kraška gmajna. Sredi 19. stoletja so tu začeli pogozdovati s črnim borom, gabrom, jesenom, puhaštim hrastom, javorom, maklenom, češminom, drenom ...

Opazili smo veliko suhih zidcev, morda celo ostankov nekdanjih „japnenc“. Mnogo rok

je dneve in dneve čistilo travnate ravnice in gradilo te zidce, s pokončnimi večjimi skalami so označili vhode na parcele. Danes se kamenje ponekod posipa, drugje ga prerašča bujno zelenje mahov.

Table ob poti so nas seznanjale še z upravljanjem gozdov, z živalstvom in z geologijo. Kamnina naj bi nastala pred 70 milijoni let, pred 25 milijoni naj bi se dvignila iz morja, od takrat dalje pa je krhki apnenec izpostavljen deževnici z ogljikovim dvokisom. Narava nam je svoje stvaritve predstavljala v obliki žlebičev, škrapelj, razpok, ponvic, špranj, globokih vrtač in skrivnostnih votlin in brezen.

Na Resslerjevi poti ni šlo brez omembe morja, gradnje ladij, makete ladijskega vijaka, pa tudi brez vodnjakov, štirn, korit, kalov Kras ne bi bil tako edinstven.

Prispeli smo do brežhibno zgrajene široke ceste, nekdanje povezave med Dunajem in Trstom. Nekdanje zelo prometna, cesarska cesta, nato železna zavesa med dvema sistemoma, danes rekreacijska pot, ki povezuje ozemlja in ljudi.

Mimo kala smo ubrali korake

do štiridebelnega bora. Kmalu smo zapustili cesto in nadaljevali naš pohod po stezah in stezicah med grmovjem v Živem muzeju Krasa, ki je bil v letu 2017 izbran za najboljšo tematsko pot po Sloveniji. Ogledali smo si kamnito pastirsko hišico in z grenkobo šli mimo razpadajoče karavle. V boljše voljo nas je predramil Napoleonov hrast:

mogočno drevo, ki širi veje proti nebu že stoletja. Idealno ozadje za skupinsko fotografijo. Pot nas je vodila med osamelci, ki so oblikovali delček slikovite soteske, do kamnitega okna; no, najhše je od našega otliškega, a v skoraj mistični okolici vredno ogleda, tudi fotografije. Videli

smo še apnenčasto gobo, ki nudi podlago skromni borovi sadiki. V naravni forma vivi je bilo motivov za fotografiranje več kot dovolj, ustavili smo se tudi pri kamnitih gobah. Ob jurčku smo imeli dovolj časa za malico in za skupinsko fotografijo.

Čas je (pre)hitro mineval, pohiteli smo po cesti in se dobre volje vrnili na izhodišče.

**Društvo upokojencev
Ajdoščina**

Planinsko društvo Ajdovščina

30. tradicionalni zimski pohod na Čaven

Zimski pohod na Čaven je že po tradiciji Prešernov pohod, saj je vsako leto izveden na kulturni praznik 8. 2., ko se spominjamo našega velikega pesnika Franceta Prešerna.

Planinsko društvo Ajdovščina vsako leto tradicionalno obeleži Prešerno dan 8. februar s pohodom na Čaven. S tem planinci izkazujemo svoje kulturno zavedanje in pripadnost slovenskemu narodu in jeziku. Letos pa nam je praznik podaril nekaj veličastnega. Nova Gorica in Gorica sta združeno odprla Evropsko prestolnico kulture. Ob zavedanju, kako velik in pomemben je ta dogodek za našo domovino in naš narod, smo se v društvu odločili, da predstavimo naš pohod na nedeljo 9. 2. 2025. Želeli smo, da imamo možnost biti del tega edinstvenega dogodka in hkrati obdržati našo tradicijo.

V nedeljo zjutraj smo se zbudili v meglen in rahlo deževen dan. Kar pa za planince, zaprisežene tradiciji in gibanju, ni ovira. Najbolj vneti pohodniki so kočo obiskali že zgodaj zjutraj. Do pozdravnega govora predsednika planinskega društva se nas je zbralo kar lepo število. Predsednik je v govoru poudaril pomen slovenskega jezika, slovenskih simbolov in njihove uporabe na skupinskih izletih v hribe. Predvsem se moramo zavedati zgodovine, saj kdor ne pozna zgodovine, ne more ceniti sedanjosti in graditi bodočnosti. Čestital je vsem pohodnikom, jubilarantom ob 20. pohodu in še

posebej Vladimirju Lemutu, ki se je udeležil vseh 30 pohodov. Med udeleženci pohoda je bila najstarejša udeleženka stara 87 let in najmlajša 8 let. Program je popestril Anže z igranjem na harmoniko.

Klub nekoliko vlažnemu vremenu je med pohodniki vladalo dobro razpoloženje in upanje, da se kmalu spet srečamo.

Damjan Pregelj, Planinsko društvo Ajdovščina

Primorska poje 2025

S koncertom v Vili Vipolže se je začela 56. revija primorskih pevskih zborov Primorska poje 2025. Do konca aprila se bo po vsej Primorski zvrstilo 35 koncertov, na katerih bo nastopilo več kot 200 pevskih sestavov.

Na letošnji Primorski poje bo nastopilo tudi 12 pevskih zasedb z območja ajdovske občine, tradicionalno pa bo enega od 35 koncertov gostila tudi večnamenska dvorana v Vrtovinu – v soboto, 22. marca. Vrtovin ima tudi svoj zbor – Moški pevski zbor Vinograd bo nastopil 29. marca v vasi Jasen. Na koncertu v Pulju 7. marca bosta nastopila Oktet Sotočje iz Sela in Moški pevski zbor Napev iz Batuj. Nastopila bosta oba colska zbora: Moški pevski zbor Razpotje 16. marca v Postojni, Duri pa 22. marca v Nabrežini. 16. marca bo na koncertu v Gorici nastopil Mešani pevski zbor Primorje; 21. marca v Gropadi Vokalna skupina Šumljak iz Budanj, v Dekanih pa 22. marca Ženski pevski zbor Večernica. Dramsko pevka skupina Zarja se bo predstavila 5. aprila na koncertu v Kortah. Konec aprila pa se bodo na dveh koncertih predstavili še Vokalna skupina Grlica iz Budanj v Zavhru, v Trenti pa bo ob Oktetu Castrum prvič na reviji nastopil tercet sester Kobal z Ustij.

V vipavski občini bo revija 5. aprila v vipavskem kulturnem

domu in sicer v soorganizaciji Komornega zbora Ipavska, ki je svoj nastop že opravila na uvodni reviji v Vipolžah. Druga dva vipavska sestava bosta nastopila 28. marca v Ronkah in sicer Sveti Štefan ter Mladinski mešani zbor Škofijske gimnazije Vipava, tretji, Lovski zbor Zlatorog pa 13. aprila v Cerknem.

Letošnja revija je posvečena slikarju Tonetu Kralju, dirigentoma Marku Munihi in Hilariju Lavrenčiču ter 80. obletnici osvoboditve. Ob priložnosti Evropske prestolnice kulture GO! 2025 bo v soboto, 31. maja, koncert na Trgu Evrope, v nedeljo, 1. junija, pa poseben koncert v cerkvi Višarske Matere Božje, kjer je poslikave ustvaril Tone Kralj.

Revijo Primorska poje prirejajo JSKD s primorskimi območnimi izpostavami ter Zveza pevskih zborov Primorske, Zveza slovenskih kulturnih društev v Italiji, Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta. Za posamezne koncerte skrbijo številna kulturna društva po vsej Primorski.

Donirana topla kosila in hrana iz trgovin

V Rdečem križu Ajdovščina že polnih 11 let delimo socialno ogroženim topla kosila, ki jih podarjajo javni zavodi in zasebni gostinski obrati. Pet let pa v sodelovanju z lokalnimi trgovinami poteka projekt delitve donirane hrane, v katerega je bilo lani vključenih 640 družin in posameznikov, ki so prejeli okrog 30 ton donirane hrane iz trgovin.

Rdeči križ s pomočjo donatorjev že polnih 11. let vsak dan od ponedeljka do petka nudi topla kosila posameznikom, ki so v finančni stiski in se pogosto soočajo tudi z drugimi težavami, kot so bolezen, težave v duševnem zdravju, odvisnosti ... Stiske posameznikov postajajo čedalje bolj kompleksne, obenem pa so le ti brez socialne mreže, ki bi jim pomagala in jih podpirala. Prostovoljci Rdečega križa

trenutno vsak dan dostavijo toplo kosilo v menajzkah 17 prejemnikom. Že vrsto let kosila podarjajo: picerija Anja, okrepčevalnica Amon, Osnovna šola Draga Bajca Vipava, Dom starejših občanov Ajdovščina, Otroški vrtec Ajdovščina, Srednja šola Veno Pilon Ajdovščina in Zavod Pristan. Za njihovo razumevanje in posluš za stiske najšibkejših se jim iz srca zahvaljujemo. Program toplih

kosil podpirata tudi Občini Ajdovščina in Vipava.

Prostovoljci vsak dan od ponedeljka do sobote delijo tudi donirano hrano iz trgovin Hofer, Spar in Lidl. Omenjenim trgovcem se iskreno zahvaljujemo za podporo in solidarnost. Cilj programa je predvsem izboljšati preskrbo socialno ogroženih s hrano in zmanjšanje količine zavrnjenih, vendar še uporabnih, živil. Prostovoljci se vsak večer od ponedeljka do sobote po zaprtju trgovin zapeljejo po pripravljeno hrano in jo takoj za tem delijo na sedežu RK socialno ogroženim družinam in posameznikom, s katerimi je predhodno dogovorjeno, da bodo prevzeli živila. Vsak večer prostovoljci razdelijo okrog sto kilogramov hrane, pri čemer je predvsem veliko sadja, zelenjave, peciva in kruha. V letu 2024 je okrog 640 oseb prejelo približno 30 ton hrane.

Najlepša hvala vsem prostovoljkam in prostovoljcem, med katerimi nekateri dnevno pomagajo pri izvajanju programa!

Rdeči križ Ajdovščina

'Na smrt zdrav'

S tekstom Andreja Rozmana Roze nam bo gostujoča igralska skupina KUD Drežnica z odra Kulturne dvorane v Vipavi predstavila, da je možna tudi nasprotna trditev od tiste, ki jo je vsak od nas že kdaj slišal. Ob komediji, ki je zrcalo našega početja, se nasmejimo in tudi zamislimo o sprejemljivosti nekaterih naših početij.

KUD igralska skupina Drežnica je komedijo premierno predstavila na kobariškem odru. Med gosti v nabito polni dvorani je bil tudi avtor teksta, ki je bil nad izvedbo amaterskih igralcev iz Drežnice navdušen. Skupina je lani praznovala tridesetletnico neprekinjenega

delovanja in ob tem prejela srebrno jubilejno priznanje JSKD Republike Slovenije. Je redna udeleženka medobčinskih Linhartovih srečanj. Člani skupine so prejemniki nagrad za amaterske igralce - Polona Kurinčič z nagrado za najboljšo stransko žensko vlogo, Miran Skupin za najboljšo glavno moško vlogo, Petra Berginc s posebno nagrado za kostumografijo. Skupina je v preteklosti gostovala po Primorski, Sloveniji in pri slovenskih izseljencih v Kanadi, Avstraliji in Argentini. Svojo dolino so predstavili na festivalu Slovenija na Ohridu v Makedoniji. V društvu upokojencev Vipava se trudimo, da ohranjamo

pomen praznika 8. marca, dneva boja za ekonomske, socialne in politične pravice žensk in že skoraj dve desetletji organiziramo gostovanja amaterskih igralskih skupin. Na ogled predstave vabimo vse, članice in člane našega društva, vse občanke in občane, in sicer v nedeljo, 9. 3. 2025 ob 16. uri v Kulturni dvorani v Vipavi.

Vstop je prost.

Društvo upokojencev Vipava, foto arhiv KUD Drežnica

Zimski pohod iz Žapuž na Sinji vrh

Mesec februar je zaznamovan s slovenskim kulturnim praznikom, ki smo ga letos praznovali na soboto. Po večletni tradiciji se odpravimo Žepovci na prvo naslednjo nedeljo na zimski pohod iz Žapuž na Sinji vrh in nazaj. Tokrat je bil to naslednji dan, ki se je začel z dežjem. A vztrajni pohodniki smo počakali, da so padavine ponehale in se odpravili izpred Doma krajanov. Steza je vodila mimo kapelice na Zelenem školu in preko vrha Gore na Sinji vrh.

Po 'zavzetju' vrha in obveznem fotografiranju smo se podali v Vidmarjevo domačijo, kjer so nas že pričakali z dobrodošlico.

Pred kosilom smo opravili še nedeljsko krščansko dolžnost in sicer mašo, ki jo je vodil štorski župnik Zoran Zornik. Pohoda se je udeležilo precej otrok, ki so sodelovali tudi pri bogoslužju.

V svetem letu 2025 smo se tudi mi počutili, kot romarji upanja na nadmorski višini okrog 1000 m, ko smo premišljevali besede iz pridige.

Sledilo je kosilo iz dobre domače kuhinje in zaslužen počitek ter žigosanje izkaznic. Pred povratkom smo se še enkrat skupaj postavili pod velik napis SINJI VRH za sliko ter se spustili v dolino. Na poti smo bili presenečeni nad zaplato snega, ki je še ostala sredi rjavega pobočja - vsaj nekaj, kar je bilo zimskega.

Ob povratku smo bili deležni v Žapužah še krofov za zaključek. Zahvalili smo se Milanu, ki je največ pripomogel k izvedbi pohoda, ter se odpravili domov po dežju, ki je pravkar začel in spomnil na društvo DEŠK, ki organizira pohod.

Aleš Breclj

TO GO

040 738 748

DOSTAVA HRANE NA DOM

Hrana do vaših vrat ...

... pica, solata
mešano meso na žaru
ocvrti kalamari
dunajski zrezek
ljubljanški zrezek
ocvrt krompir - pomfri

Preko 60 različnih pic

Halo Erik
pica erik

040 738 748 | www.halo-erik.si | f

Delili smo kulturo

Učenci Osnovne šole Danila Lokarja podelili kulturne drobtinice meščanom Ajdovščine.

Hura, kultura!

Nekaj dni pred slovenskim kulturnim praznikom smo si prvošolci in drugošolci v Lutkovnem gledališču v Ljubljani ogledali predstavo Bi se gnetli na tej metli. Nasmejali smo se in tako nas je navdušila, da smo se nato odločili deliti kulturo še

Junija in Brin. Z njim smo se odločili razveseliti tiste, ki dneve preživljajo v Hiši dobre volje. In uspelo nam je, dobre volje res ni manjkalo. Na koncu smo zapeli še vsak svojo himno in obljubili, da še pridemo.

V petek, 7. februarja, smo tudi tretješolci imeli kulturni dan

nam pomagali pri povezovanju programa, deklamacijah pesmi Bine Štampe Žmavc in imeli smo tudi samostojno instrumentalno točko z violino in harmoniko. Ob zaključku je ravnateljica Kristina Angelov Troha prejela zastavo ob podaljšanju naziva kulturna šola Slovenije, ki jo je podelila predstavnica Javnega sklada ljubiteljskih dejavnosti Ajdovščina Katarina Volk. Po končani prireditvi smo se, polni lepih vtisov, vrnili spet v šolo.

Prav tako v petek smo učenci četrtošolci in nekateri osmošolci obiskali gojence VDC v Ajdovščini. Tako kot vsako leto smo jim tudi letos ob slovenskem kulturnem prazniku pripravili kratek kulturni program. Naš obisk so pričakovali in ga bili tudi veseli. Najprej je iz naših grl zazvenela Zdravljica in šolska himna. Predstavili smo se z recitacijami Prešernovih pesmi, zaigrali na glasbila in zaplesali. Po nastopu so nam razkazali svoje prostore in predstavili dejavnosti, s katerimi se ukvarjajo. Dan je minil v prijetnem vzdušju.

Hura, kultura! Veter je ponesel naše rime in plesne korake v domišljijo in še naprej ... od srca do srca.

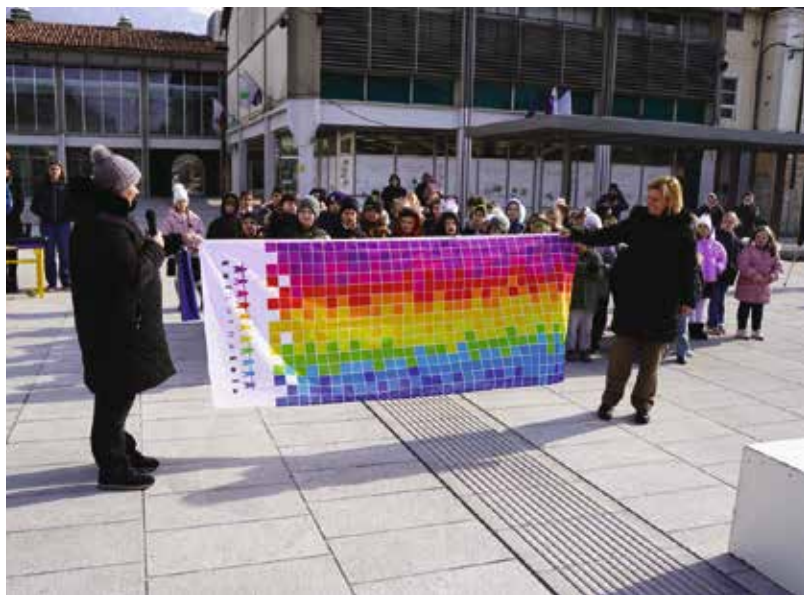
sami, v našem domačem kraju.

V petek, dan pred slovenskim kulturnim praznikom, smo tudi petošolci skupaj z našimi šolskimi prijatelji prvošolci, podelili kanček kulture naključnim obiskovalcem, staršem in starim staršem na Lavričevem trgu.

Kljub mrazu in burji se je zbralo lepo število obiskovalcev. Letos smo jim predstavili pesmi Andreja Rozmana Roze. Program smo popestrili s plesom, igranjem kitare in petjem.

Obiskovalci so bili nad programom navdušeni, pohvalili so program in izvajalce. Eno sporočilo je prispelo do nas: »Hvala za vabilo. Zelo lepo ste predstavili naš kulturni praznik. Čestitke vsem nastopajočim in njihovim mentorjem. Res lep nastop!«

Drugošolci smo pripravili kulturni program s plesom, petjem in recitacijami, skozi katerega sta nas spretno vodila

Nastop učencev OŠ Vipava v VDC Vipava

V četrtek, 6. 2. 2025, smo se učenci OŠ Draga Bajca Vipava odpravili k našim bližnjim sosedom v Varstveno delovni center Vipava, da skupaj počastimo slovenski kulturni praznik oz. Prešernov dan.

Po zapeti Prešernovi in Premrlovi Zdravljici, slovenski himni, so nam Eva Kalc in Anej Slokar Kovačević iz 9. a ter Asja Laharnar iz 9. b recitali Pavčkove pesmi. Njihova mentorica je bila Urška Humar. Ema Fajdiga in Nika Remich iz 9. c sta nastopili

s pesmijo, ki jo je Ema zapela, Nika pa spremljala na kitari. Po recitacijah so zapeli nekaj pesmi o sreči, prijateljstvu in dobrih sončnih ljudeh tudi učenci 4. b pod mentorstvom Vide Trošt, ki jih je tudi spremljala s kitaro.

Nastop je bil dobesedno prešeren, taki so bili tudi nasmejani obrazi stanovalcev in zaposlenih v VDC, najbolj takrat, ko smo pesmi peli skupaj prav vsi. Hvaležni smo za povabilo in nova prijateljstva.

Vida Trošt, tekst in foto

Sprehod pisanih mehurčkov

Otroci iz skupine Ribice enote vrtca Ob Hublju so z navdušenjem sodelovali v ustvarjalni delavnici, kjer so izdelovali pisane mehurčke na listu papirja. Vsak otrok je prejel odrezano plastenko, barvno raztopino in list papirja. Najprej so potopili plastenko v barvno raztopino in nato nežno pihali, da so se oblikovali mehurčki. Mehurčki, polni barve, so se razpočili ob dotiku z listom, pri čemer so ustvarili čudovite in unikatne barvne vzorce.

Otroci so dodali še razne detajle (oči, usta). Njihova ustvarjalnost in veselje sta bila očitna skozi celoten postopek, ko so se zabavali in raziskovali novo tehniko.

Končne umetnine so razstavljene na ograji vrtca, kjer jih lahko občudujejo starši, prijatelji in mimoidoči. Teden pred kulturnim praznikom je bil čudovit, poln ustvarjalnosti in veselja, ki bo zagotovo ostal v lepem spominu vsem otrokom.

Melita in Tatjana

Februar v glasbeni šoli

Mladi flvtisti na mojstrskem tečaju z Martinom Beličem

Februar je sicer najkrajši mesec, sploh če mu odvzamemo teden dni zimskih počitnic, a v glasbeni šoli je to morda mesec najtršega dela, najdaljših vaj in najštevilčnejših predtekmovalnih nastopov. Znanje in spretnosti se pilijo in oblikujejo pod nasveti vztrajnih učiteljev in mentorjev raznih mojstrskih tečajev ter rastejo in zacvetijo v

konec tedna v februarju so se na naši šoli družili primorski flvtisti na mojstrskem tečaju z Martinom Beličem, solistom flvtistom Münchenske filharmonije. Tečaj je mladim flvtistom ponudil dragoceno priložnost za glasbeno rast in izpopolnjevanje. Raziskovali so nove tehnike, iskali popoln zvok in razvijali muzikalnost. Vzdušje

zaporedna večera malo bolj izkušenih, a še vedno mladih glasbenikov. 18. februarja nas je obiskala harfistka Leto Križanič Žorž in nas popeljala med čudovite zvoke harfe, ki jih je v eni skladbi imenitno dopolnil pianist Vito Černko. Naslednji dan smo gostili našega nekdanjega učenca, pianista Jana Renerja, ki je zdaj študent 3. letnika na Univerzi za glasbo in upodabljačo umetnost v Gradcu pri prof. dr. Zuzani Niedendorfer. Tudi na tem recitalu smo včasih kar zadrževali dih in občudovali mladega mojstra, ki je pred nami igral poldrugo uro. Oba virtuoza sta znala glasbo podajati tako živo, da sta nas iz skladbe v skladbo prestavljala drugam, vsakič v drugo obdobje, drugačen stil, zvrst, ritem in obliko.

Ob fizičnih in miselnih naporih, ki jih glasbeniki vlagajo v priprave in nastope, zlahka pomislimo

Nastop Starejšega godalnega orkestra GŠ Vinka Vodopivca Ajdovščina ob začetku kongresa ESTA

vsej vseh svoji ustvarjalnosti in virtuočnosti. Med vrsticami je mogoče prebrati, da je to tudi mesec, ko učenci potočijo kakšno solzo več, ko mentorji in starši dobijo kak siv las več ... Bliža se namreč Državno tekmovanje mladih glasbenikov Slovenije – TEMSIG.

Letošnje tekmovanje bo že 54. po vrsti in tudi letos bo potekalo na glasbenih šolah v Zasavju in okolici Ljubljane. Instrumenti, katerih mlade mojstre bomo slišali tekmovali, se v enakem krogu vrstijo vsaka tri leta; letos so tako na vrsti klavir, pihala, petje, diatonična harmonika, komorne skupine s trobili in komorne jazz zasedbe. Kot vsako leto se bodo tudi naši nadarjeni učenci s svojimi tekmovalnimi programi potegovali za točke, priznanja, nagrade, plakete.

Kot priprava na tekmovanje so se zvrstili številni razredni nastopi in nastopi tekmovalcev, ki so se v večini pridružili tudi medšolskim nastopom Združenja primorskih glasbenih šol. Drugi

je bilo ustvarjalno in spodbudno, udeleženci pa so z navdušenjem sprejemali nove izzive in na zaključnem nedeljskem koncertu prikazali neverjeten napredek.

Tudi instrumentalisti, ki letos niso na vrsti za državno tekmovanje, seveda ne počivajo. Tako so se že konec januarja seminarja udeležile naše harfistke, naša glasbena šola pa je gostila letošnji kongres ESTA Slovenija, slovenskega društva, ki je del Evropskega združenja godalnih pedagogov.

V mesecu kulture smo v glasbeni šoli pripravili tudi dva

na odrekanja in treninge v vrhunskem športu. Tekmovanja so pa vendarle malo drugačna, saj ne gre za to, kdo bo prej, kdo bo dlje, kdo bo više in močnejše. Člani žirij bodo tekmovalce zbrano poslušali, ocenjevali, analizirali, točkovali, primerjali, razvrščali in nagrajevali, njihovi mentorji pa dobro vemo, da je meriti in ocenjevati umetnost in kulturo pač nehvaležno delo. Kdo bo bolje, kdo bo lepše, kdo bo bolj izviren? Na rezultate, sploh najboljše, bomo zato toliko bolj ponosni.

Katarina Vidmar

Harfistka Leto Križanič Žorž in pianist Vito Černko

Saša Pavček v Osnovni šoli Dobravlje

Obiskala nas je dramska in filmska igralka, pesnica, pisateljica, dramatičarka, esejistka in do nedavnega predavateljica na AGRFT Saša Pavček.

V torek, 4. 2. 2025, malo pred kulturnim dnevom, smo na šoli gostili vsestransko umetnico Sašo Pavček. Najprej se je srečala z vsemi učenci od 6. do 9. razreda, zatem pa še z učenci od 1. do 5. razreda.

Po pozdravu ravnateljice in uvodu knjižničarke so se z recitacijo njene pesmi Moj svet predstavile še učenke višjih razredov.

Ko je Saša Pavček prevzela mikrofona, nas je očarala s svojo besedo, igro, mimiko, predvsem pa s sporočili, ki so veli iz pripovedovanja. Njeno literarno in gledališko delo je služilo kot iztočnica za pogovor z učenci, ki so ji z zanimanjem postavljali vprašanja.

Od otroštva začarana z Zvezdico zaspanko do prejema največjih nagrad s področja kulture in umetnosti (nagrada Prešernovega sklada, Borštnikov prstan, Župančičeva nagrada itd.) je Saša Pavček prežeta z umetniško držo, ki mehča srca ljudi s svojim delom. Kot Zvezdica zaspanka, ki je Ceferinu omehčala srce, poskuša ljudem pomagati, da začutijo svoj utrip srca.

V knjigi Živi ogenj gledališča je zapisala naslednje: »Če ne bomo znali obuditi srčnosti, človeštvu tudi največja znanstvena odkritja in napredki visoke tehnologije ne

bodo v pomoč.«

S knjigami za najmlajše Rumi in kapitan, Zakaj je polje jezero? In Miška ima rožnata očala je z dramsko interpretacijo očarala učence s podružničnih šol. To srečanje smo zaključili z besedami iz slikanice Rumi in kapitan:

*Na tej obli vsi smo nit,
ptica, človek, maček, kit,
ljubezen nas v eno spleta
za mir in blagor našega
planeta!*

Učencem matične šole pa je predstavila pesmi o ljubezni iz pesniške zbirke Obleci me v poljub, ki jim je dodala še osebne najstniške in ljubezenske izkušnje. V vlogi oštirja Alena nam je odigrala odlomek iz dramske igre Al' en al' dva, med katerim smo se izjemno zabavali. V trenutku se je iz tenkočutne ženske umetnice spremenila v možatega primorskega oštirja.

Citat iz knjige Saše Pavček Živi ogenj gledališča: »Gledališče je zame sveti prostor, vsaka predstava pa svojevrsten obred.« Zato je vredno vabiti umetnike med otroke in mladostnike, da jim podajo upanje za sveto, lepo in dobro.

Irma Krečič Slejko,
foto Peter Valič

OGLAŠUJTE v časopisu Latnik
e-naslov: komerciala.latnik@gmail.com

V Podnanosu 'V tistih lepih dneh z Maro Bratož'

V tednu okrog 8. februarja se v Podnanosu, kraju slovenske himne, vsako leto odvije lepo število kulturnih prireditev. Leta 2025 se je prvi iz niza dogodkov odvil v petek, 24. januarja in je nosil naslov 'V tistih lepih dneh z Maro Bratož'

Kulturni dogodek se je začel s sveto mašo, pri kateri sta sodelovala MePZ Stanko Premrl Podnanos in Glasbena skupina iz VDC Ajdovščina – Vipava. Spominski večer se je nato nadaljeval v Kulturnem domu Podnanos in je bil posvečen vsestranskemu ustvarjanju in osebnosti sokrajanke Mare Bratož, ki bi tega dne praznovala 70. rojstni dan. Iz scenarija, ki je bil zaupan Alenki Skupek, so številni obiskovalci lahko spoznali izredno kulturno in prostovoljno delo Mare Bratož, njeno veliko človeško vrednost in sledi, ki jih je zapustila, saj se veliko kulturnih in društvenih dejavnosti, ki jih je uvedla, nadaljuje še danes.

Med njenimi številnimi človeškimi kvalitetai naj omenimo le njeno prostovoljstvo in izreden socialni čut, med dediščino, ki jo je zapustila, pa 'njeno' gledališko skupino Ga pihnemo, ki deluje še danes. Večer

ni bil namenjen objokovanju, ker Mare ni več med nami, ampak veselju in blagoslovu, da nam je bilo dano del njene tuzemeljske poti prehoditi skupaj z njo, se na tej poti z njo srečevati, jo občudovati in se od nje učiti. Družinski člani Mare Bratož so bili globoko ganjeni in hvaležni, večer pa je odlično uspel tudi zato, ker je bil plod timskega dela.

Besedni del scenarija in vodenje prireditve, ki ju je prevzela Alenka Skupek, je obogatil glasbeni del scenarija, ki ga je prispevala Loredana Sajovic - tudi v obliki

glasbenih videoposnetkov. Posnetke o Marinem družinskem in društvenem življenju, ki so se na odru odvijali med prireditvijo, pa je uredila Katarina Vitežnik. Večer so s petjem obogatili tudi pevci Moškega pevskega zbora Matija Vertovec Podnanos. Ljubiteljska gledališka igralca Ljubo Frelih in Ivica Petrič iz Igralske skupine Ga pihnemo pa sta v obliki dvogovora odigrala resničen pripetljaj z gledaliških gostovanj in to iz časov, ko je skupino vodila Mara Bratož.

Pod organizatorje so se podpisali Marini gledališki, glasbeni in društveni prijatelji ter Turistično društvo Podnanos in Krajevna Skupnost Podnanos. Vse delo je uspešno usklajeval predsednik KS Podnanos Stojan Vitežnik.

Celoten večer je bil prežet s hvaležnostjo in z lepimi spomini na Maro. Njeni sovaščani se je spominjajo po dobrem.

Alenka Skupek, foto Vida Trošt

Praznični večer na Osnovni šoli Col

Na Osnovni šoli Col smo skupaj s Krajevno skupnostjo Col 6. 2. 2025 obeležili prihajajoči slovenski kulturni praznik. Večer so obarvali Mešani pevski zbor Duri, Moški pevski zbor Razpotje, Ženski pevski zbor Marjetice, mladi gledališčniki in plesalci ter povezovalke dogajanja, ki se je letos spletlo okrog mladega rojaka in fotografa Alena Milavca. Osrednja nit dogodka je bila predstavitev njegovega umetniškega delovanja ter življenjske poti, po kateri Alen hodi tudi kot osebni fotograf kolesarskega asa Tadeja Pogačarja in kot fotograf dirke Reli Dakar.

Slovesnost se je tako odvijala v duhu glasbe, pospremila pa jo je še priložnostna razstava z naslovom Pred objektivom, ki osvetljuje Alenove poklicne uspehe, ter izdaja tematskega glasila Javorov list, katerega tema je bil šport. Zanj smo na šoli zbrali lep izkupiček, namenjen šolskemu skladu.

Prireditve je krasno uspela in nam ponovno potrdila, da lahko s sodelovanjem, povezovanjem in medsebojno pomočjo resnično dosežemo vse.

Svetlana Bušen, foto Tim Erjavec in Anton Tratnik

Kulturni praznik v Gaberjah

Povodni mož, VS Ardeo in Lepa Slovenija

Letos smo tudi v Gaberjah obeležili kulturni praznik. V polni Martinovi dvorani se je pod budnim očesom Franceta Prešerna odvila iskriva uprizoritev Povodnega moža v

izvedbi mladih Gabrcev. Za tem pa še priredba prav te balade izpod peresa Andreja Rozmana Roze, ki nosi naslov Urška. Gre za moderno in šaljivo variacijo zgodbe o povodnem možu, ki

na oder pridrvi kar z motorjem, očara, zapleše in odpelje nečimrno Urško. Ta izvedba je vključevala tudi hip hop in breakdance točko, ki sta odlično popestrili mladostno predstavo.

Program je dopolnila vokalna skupina Ardeo z venčkom pesmi iz svojega repertoarja, sklenili pa smo ga z odprtjem slik in skulptur z naslovom 'Lepa Slovenija', ukrajinskega umetnika Oleha Litvinova, ki se je skupaj z ženo Valentino umaknil iz oblegane domovine in sedaj prebivata v Gaberjah. Predstavljena dela so nastala v Sloveniji. Na slikah so pogosto upodobljeni motivi slovenske kulturne krajine, posebej pa je poudarjen tudi lik ukrajinskega mitološkega bojevnika, Kozak Mamaj.

Navdušeni nad izvedenim programom smo se nazadnje pogostili ob prigrizkih in sladicah domačih gospodinj ter zimski večer preživeli v toplem družaben vzdušju.

Razstavo Oleha Litvinova 'Lepa Slovenija' si je še vedno mogoče ogledati v Martinovi dvorani, na naslovu Gaberje 37, po predhodni najavi na telefon 051 374 960.

Vera Kodrič: »Danes je učenje neprimerljivo s tistim izpred 50 let«

Vera Kodrič je na Ljudski univerzi Ajdovščina ena od predavateljic z najdaljšim stažem, saj z njo prav letos sodeluje naravnost neverjetnih 50 let. Tu je najprej poučevala stenografijo, nato desetprstno slepo tipanje – najprej na mehanskih pisalnih strojih, nato še na računalnikih. Ko je praznovala svoj 70. rojstni dan, je ponudila 25-urni brezplačni tečaj 10-prstnega slepega tipkanja za brezposelne. Prav tako brezplačno je vodila 25-urni tečaj slepega tipkanja za učence višjih razredov Osnovne šole Šturje, ki imajo učne težave.

Ob praktičnem in vsestransko uporabnem učenju tipkanja pa je Vera Kodrič v sodelovanju z Ljudsko univerzo počela še vrsto drugih dejavnosti. Tako je vodila študijski krožek Suho sadje na krožniku v Učnem centru na Brjah, aktivno sodelovala v krožku Ustavimo korak, pomembno je prispevala k obnovi spomenika madžarskemu huzarju ob cerkvi v Logu. Ko se je upokojila, je sodelovala pri ustanavljanju Univerze za tretje življenjsko obdobje v Ajdovščini, bila je tudi ena od ustanovnih članic Društva MOST, postala pa je celo lokalna podpornica Centra medgeneracijskega učenja na Ljudski univerzi Ajdovščina. Naravnost odlične iztočnice za pogovor z vedno prijazno, urejeno in delovno gospo, ki si je kot otrok želela postati učiteljica in ki še danes svoje bogato in pestro znanje z različnih področij rada predaja različnim generacijam.

Svoje prvo predavanje na takratni Delavski univerzi Ajdovščina davnega leta 1974, torej pred natančno pol stoletja, ste imeli s področja stenografije. Se ga še spomnite?

O, seveda se ga, še danes se ga živo spomnim! V razredu je bilo med 25 in 30 učencev različnih starosti, nekateri zaposleni, drugi brezposelni. Na predavanje sem se sicer temeljito pripravila, a strah me je bilo vseeno. Potem je vse skupaj kar lepo steklo. Vživela sem se v kožo svojih učencev, tako da sem bila strpna, prijazna in jih na lep način spodbujala, kako naj vadijo in kaj naj počnejo, da se bodo stenografije naučili korak za korakom. Da se naučiš stenografije, sta namreč potrebna vztrajnost in čas. Podobno je pri tipkanju. Samo z vajami in vztrajnostjo pridobiš na hitrosti. Hitrost pa je v obeh primerih zelo pomembna.

Kako pa ste se vi učili stenografije na Administrativni šoli v Ljubljani?

Imeli smo profesorico, ki je bila neporočena in starejša, zato je dejansko živela za stenografijo. Do nje smo imeli strahospoštovanje, bila je stroga in zahtevna in malokdo je imel pri njej odlično oceno. Petkrat na teden smo imeli pri njej stenografijo po dve šolski uri, vsak teden smo pisali 'kontrolko', enkrat na mesec je prišla na vrsto še šolska naloga in vsak teden smo morali v poseben zvezek pisati dodatne vaje tudi doma. Tako smo pridobivali na hitrosti. Zvezek s temi vajami smo vsak ponedeljek morali prinesiti pokazati v šolo. Če naloge nisi imel, si dobil minus, pet minusov je pomenilo nezadostno oceno.

In zvezek z vajami je profesorica vsak ponedeljek pretrgala, da naslednjič nisi mogel prinesiti istega. Vsakodnevno smo morali tudi poslušati in zapisati radijska poročila.

Prej ste mi brez napak prebrali vse stenografske znake iz svojega učbenika, čeprav stenografije najbrž že nekaj časa ne uporabljate več. Ste si te znake zapomnili za vse večne čase?

Če se stenografije učiš toliko, kot sem se jo skupaj z drugimi dekleti učila jaz v srednji šoli, ti znanje ostane. Stenografijo sem uporabljala vsa delovna leta kot tajnica in kot stenografka, zato s stenografskimi znaki še danes nimam težav, čeprav najbrž ni več tiste hitrosti kot takrat, ko sem jo aktivno uporabljala. Znanje pa ostane. Še danes, ko grem na kakšno predavanje, sestanek ali potovanje, sta v moji torbici vedno blok in svinčnik, ker si s pomočjo stenografije zabeležim zame pomembne stvari. Očitno sem poklicno deformirana. Spominjam se, da sem v preteklosti celo v cerkvi pri maši v mislih stenografirala župnikovo pridigo.

Zagotovo imate za nas kakšno zanimivo zgodbo iz časov, ko ste poučevali stenografijo.

Še vedno se spomnim razreda, v katerem je bil poleg 20 deklet še en učenec. To je bil Zdravko Pergar, danes uveljavljeni operni pevec, ki je takrat delal v tovarni Lipa. Ker je imel veselje do petja, je obiskoval tudi glasbeno šolo. Očitno si je želel pridobiti še kakšno dodatno znanje, stenografija pa mu je delala težave. Ko smo pisali test, me je vedno milo pogledal, prav po otroško,

in me prosil za pozitivno oceno. A pri stenografiji je tako, da je iz zapisanega vedno jasno razvidno, koliko znanja ima kdo. Pred 15 leti sva se srečala v enem od trgovskih centrov v Ajdovščini in takrat je takoj poklical svojo ženo Olgo, tudi operno pevko: »Olga, Olga, pridi, da ti predstavim svojo profesorico. Ona je bila zelo dobra učiteljica, a stenografija je tako težka, da sem vse pustil!« Meni je bilo nadvse smešno, da me je ohranil v takšnem spominu, čeprav je to lep občutek.

Na Ljudski univerzi Ajdovščina ste naslednje leto poučevali tudi 10-prstno slepo tipkanje

Res je, saj niso imeli profesorja za strojepisje. Ko sem se upokojila, so obstajali že računalniki, a so se moji učenci tudi nanje uspešno naučili slepo pisati in bili pri tem zelo hitri. Po ukinitvi večerne administrativne šole so na Ljudski univerzi organizirali 100-urne tečaja slepega tipkanja na mehanskih pisalnih strojih. To je trajalo vse do začetka uporabe računalnikov, ko so organizirali samo 25-urne tečaje, ker so imeli udeleženci svoje računalnike ali v službi ali doma, da so lahko vadili. Tečaje strojepisja na računalnikih sem vodila tudi na nekaterih šolah in na srednji šoli kot izbirno vsebino. Na Osnovni šoli Šturje sem vodila 25-urni tečaj slepega tipkanja za učence višjih razredov, ki imajo učne težave. Obiskovalo ga je 12 učencev in so se tipkanja lepo naučili.

Katere so lastnosti dobrega predavatelja?

Dober predavatelj ne sme biti zadržan, ampak sproščen, imeti mora socialni čut in razvite komunikacijske spretnosti, znati pa se mora tudi posmejati. Predvsem pa mora svoje učence lepo in postopoma uvajati v pridobivanje znanja ter jih stalno spodbujati, saj vsi nimajo enakega znanja, niti izkušenj. Korak za korakom, pa bo zadovoljstvo na obeh straneh. Da sem lahko predavala in podajala znanje naprej, sem se morala tudi sama stalno izobraževati. Želela sem si namreč, da bi bile ure pri meni

čim bolj pestre. Vedno smo našli tudi čas, da smo se z učenci pogovorili o težavah in dilemah, ki so spremljale učni proces.

Je danes učenje drugače kot pred 50 leti?

Da, učenje danes je neprimerljivo s tistim pred 50 leti. Otrokom ni lahko. Preveč so obremenjeni z vsem, imajo veliko pripomočkov in to tudi izkoriščajo, po drugi strani pa so preobremenjeni tudi njihovi starši. Ni več tistega sproščenega in prijetnega družinskega življenja, kakršno je bilo nekoč, vse je planirano in tempirano. Opažam, da otroci že takrat, ko poslušajo razlago v šoli, mislijo na nekaj drugega. Zato jim telefonov v šoli ne bi dovolila.

Kako pa je z učenjem pri odraslih?

Danes si večina tistih odraslih, ki se odločajo za izobraževanje, želi priti do službe ali dodatnih kariernih priložnosti, zato jim je treba dodati poglobljeno znanje. Tako sem se na takšna predavanja vedno dodatno pripravila, da so slušatelji od predavanj nekaj odnesli. Vsakič sem bila seveda zelo vesela, ko mi je kateri od njih povedal, da je na ta račun prišel do službe.

Kdaj pa ste sami s svojim delom najbolj zadovoljni?

Tečajnikom na Ljudski univerzi Ajdovščina je vedno na voljo knjiga, kamor lahko napišejo svoje vtise o določenem predavanju in predavatelju. Zadovoljna sem, da sem sama deležna veliko pozitivnih in lepih zapisov. Tečajnikom veliko pomeni, če jim poleg strokovnega znanja ure popestriš z informacijami o svojih delovnih izkušnjah.

Najbrž za učenje ni nikoli prepozno. Kaj bi bil vaš nasvet tistim, ki še oklevajo, ali bi se vpisali v katerega od programov Ljudske univerze Ajdovščina?

Moj nasvet bi bil, da se v program vpišejo. Na Ljudski univerzi Ajdovščina so namreč vedno zagotovljena prijetna druženja, kjer lahko spoznaš nove ljudi, za nameček pa se še česa novega naučiš. Tudi če kdo išče službo, mu pomagamo z raznimi nasveti.

Tako, denimo, pri učenju slepega tipkanja obravnavamo tudi osnove poslovne korespondence in sploh dodatna znanja, ki jih delodajalci zelo upoštevajo pri iskanju zaposlitve, nenazadnje tudi urejenost in obnašanje kandidata, ko pride na razgovor za zaposlitev.

Se tudi vi še vsak dan česa novega naučite?

Se. Vsak dan si zapišem kakšno lepo misel, ali si napišem, kaj moram še postoriti, koga poklicati in kaj preveriti. Kolikor mi čas dopušča, tudi rada sežem po lepi knjigi ali pa kakšnem priročniku o težavah v tretjem življenjskem obdobju.

Je to zapuščina preteklih let v vašem poklicu ali ste taka kot osebnost?

Mislim, da je to moja osebnost. Moja mama je bila prav takšna. Vedno je bila zelo prijazna, skrbna in kljub kmečkemu delu in številni družini vedno pripravljena pomagati sovaščanom. Tudi če za kakšno stvar čez dan ni imela časa, je vse nadoknadila zvečer.

Dovolite mi še nekoliko osebno vprašanje – še nikoli vas nisem videla neurejene in brez brezhibne pričeske. Kako vam to uspe ob vsem delu?

Po eni strani je tak moj karakter. Po drugi strani sem očitno še iz 'stare šole'; v Administrativni šoli v Ljubljani smo imeli nekaj izrednih profesorjev. Pri predmetu pisarniško poslovanje je bil profesor z dolgoletnimi izkušnjami in nam je svoje ure zelo popestril. Poudaril je, da je tajnica zrcalo kolektiva ali ustanove in zato naj bi imela urejeno delovno okolje in bila tudi sama urejena. Nikoli naj ne bi nič pozabila, bila naj bi prijazna, vestna, pozorna in spoštljiva do sodelavcev in poslovnih partnerjev. To je ostalo v meni, zato sem tudi doma vedno urejena. Velikokrat so me vprašali, kako zmorem vse. Moja prijateljica, prof. dr. Ana Krajnc, je na svojih predavanjih večkrat poudarila, da se človek rodi z določenimi geni, ostalo pa pridobi skozi vzorec v družini. Bo kar držalo.

Katja Željan

Sveti Valentin na Sabotinu brez ključev od korenin

Komaj smo se rešili darežljivosti decembrskih mož, donirali januarskim kolednikom, pa smo se že znašli na februarški in marčevski preizkušnji v odpiranju denarnice. Kjer sem ubral pregovorno škrto gorenjsko taktiko – valentinovo bom preskočil in se za dan žena izprsil – rožice so vedno cenejše od parfuma, ha. Imam občutek, da nisem bil edini, ki ni nasedel agresivni kampanji veletrgovcev. Na vsaj osmih straneh vsakega domov dostavljenega reklamnega kataloga so vame butali rdeči srčki, ki so mi očitno skušali dopovedati, da bomo z nakupom in na ta način s slovenskim zetom Ameriko napravili spet veliko - in našo državico še manjšo. Sploh pa, kdo je ta Valentin, ki bi se rad prizvatorepil ob bok Miklavžu? Nikakor, Miklavž ima na slovenskih tleh več kot sto cerkva, Valentinove pa lahko preštejmo na prste ene roke. Dobesedno.

Čprav si je Valentin prislužil lepe nazive, da je namreč prvi

pomladin in ima ključke od korenin, pa ima le dve župni in dve podružnični cerkvi, peto, tisto na Sabotinu, pa bi statusno težko opredelili, saj je že dolgo v ruševinah. Če smo natančni – v obnovljenih ruševinah, ali kot je zapisala žal že pokojna muzejska svetovalka Beatriče Žbona Trkman (na Sabotinu je raziskovala od 1998 do 2000)

»... so konservatorji približali obiskovalcem tloris najstarejše cerkvene zgradbe, delno rekonstruirali pozno gotško cerkev, zvonik, zakristijo in vhodno ploščad.«

Mogoče kdo pomisli, da je cerkev 'nastradala' med soško fronto. Saj tudi je, takorekoč dokončno, je pa že prvo svetovno vojno dočakal zgolj skelet cerkvenega kompleksa. Ob cerkvi je bil namreč tudi samostan, ki je 'padel' že leta 1782 z jožefinskimi reformami. Jožko Drugi ni bil navdušen nad samostani, ki naj bi bili sami sebi namen, ki niso bili družbeno koristni, ki torej niso pripomogli k izobraževanju prebivalstva ali bili gospodarsko rentabilni. Kar menihi na kamenju sabotinskem niso niti mogli biti. Sploh pa se je Marije Terezije sin spravil na božjepotne cerkve - pri čemer je sabotinska cerkvica že prej izgubljala tekmo s Sveto goro, vis a vis čez Sočo. Skalnica je imela Urško s čudežnimi prikazovanji, Sabotin pač ne.

Kdo in zakaj je pozidal cerkvico na Sabotinu, se ne ve, jo pa

umeščajo v 14. stoletje. Da je bila romarska, je jasno, saj daleč ni (bilo) nobenega naselja, verniki pa so po vsej verjetnosti prihajali z desnega brega Soče, Gorice, Brd ...

Kako je bilo z mostovi čez Sočo, potmi itd. pred 600 leti, si težko predstavljamo, toda tako graditelji kot duhovniki in romarji so se na 535 m nadmorske višine morali povzpeli. Danes je cerkev (njene ostaline) dosegljiva s štirih strani oziroma šestih smeri. Iz Solkana sta t.i. severna in južna, ki ju lahko združimo v krožno pot. Se pravi, najprej čez most in ob Soči navzgor do muletjere, po njej do vrha Sabotina (609 m) ali že prej po odcepu do cerkve in po strmi 'južni' navzdol do izhodišča.

Tretja je s parkirišča ob osimski cesti pred Podsabotinom, mimo kamnov, ki so jih kotalili in barvali (spomnimo se Iva Hvalice), četrta pa je zelo lagodna, a hudo dolga, iz Vrhovelj po sedmih km asfalta, ki se ji priključi še pešpot s Korade ... Italijani do svojih objektov prihajajo po svojih poteh. 'Graničarji' Jugoslavije in Italije so si na Sabotinu lahko gledali v lonce, kajti leta 1947 je bila prav po sabotinskem grebenu začrtana državna meja, precej cikcak, in za vsak cik ali cak so postavili mejni kamen. Če je kdo od vojakov pri obhodu ubral kako bližnjico, je že lahko tvegala mednarodni konflikt – kršitev ozemeljske celovitosti ene ali druge države.

Še danes leži cerkev sv. Valentina v Sloveniji, samostansko poslopje pa v Italiji. In pozor! Brez osebnih dokumentov smo slovenski pohodniki v prekršku, če prečimo mejo (pa saj smo tudi na naši strani teoretično v prekršku).

Seveda je le milijoninka možnosti, da boste na Sabotinu

deležni kontrole, če še na Vrtojbi le poredko ustavljajo GO registracije.

Območje Sabotina je bilo od leta 47 do 91 bolj ali manj 'no go' teritorij, po osamosvojitvi pa je postalo zelo obljudena izletniška destinacija, sploh z obnovitvijo oziroma prezentacijo objektov prve svetovne vojne.

Tako je v Parku miru svoj

trenutek dočakal tudi sv. Valentin. Prvotna cerkev je imela pravokoten tloris, in je bila grajena še v romanskem stilu, v 16. stoletju so jo povečali, »... dogradili prezbitenij in nanj prislonili zakristijo, ob severno stranico vhodne lope pa zvonik.« Ohranilo se je še nekaj gotških detajlov. Cerkev je premogla kar tri oltarje, toda Valentin se je moral umakniti Blaženi Devici Mariji in se zadovoljiti s stranskim (podobno kot sv. Barnaba). Sedanja oltarna miza je seveda novejšega datuma in služi bogoslužju ob posebnih priložnostih.

Rudi Lovec

Sveto leto 2025 v Koprski škofiji in Vipavski dekaniji

Sveto leto je posebno jubilejno leto v Katoliški Cerkvi. V ta namen se je v Škofijski gimnaziji Vipava 18. 1. 2025 odvijalo srečanje tajnikov župnijskih pastoralnih svetov. Zbralo se je 47 tajnikov in tajnic.

Srečanje smo začeli z molitvijo in priprošnjo Bogu. Po molitvi je

vse navzoče pozdravil škof Jurij Bizjak (ki je takrat še opravljal tekoče škofovske posle) in se vsem tajnikom in posameznim župnijskim pastoralnim svetom zahvalil za minulo delo in nas opogumljal za vztrajno delo še naprej.

Po pozdravu pa je spregovoril o

svetem letu in podal kratko misel od kod sveto leto in kaj sveto leto prinaša. Nato pa je kratko še spregovoril o romanju, ki ima v svetem letu velik pomen.

Nato je spregovoril g. Ervin Mozetič o Župniji in svetem letu. Podal je pregled svetoletnih pobud, ki lahko zaživijo v posamezni župniji ali pa tudi širše. Posvaril je tudi pred dejstvom, da ne bi kopičili stvari, ampak zlasti osmislili stvari, ki so že, jih osvežili in spodbudili v svetem letu. Vsekakor so pomembna romanja v svetoletne cerkve doma in po svetu, pa tudi v druge romarske cerkve. Za našo Vipavsko dekanijo bo še posebej pomembna tretja postna nedelja 23. marca, ko bo organizirano peš romanje – peš križev pot – iz vseh župnij dekanije do cerkve v Logu. Zaključilo se bo s sv. mašo v Logu,

ki jo bo daroval novoimenovani škof Peter Štumpf.

Poudarek svetega leta je na molitvi v osebni življenju, v življenju Cerkve in molitvi za svet. Zlasti je potrebna molitev za mir in pokojne. Sveto leto je tudi priložnost za pomladitev strukture prostovoljcev in drugih sodelavcev v župniji.

Spregovorili smo tudi o pomenu odpustkov, kaj odpustek pomeni in kdaj se odpustke lahko pridobi. Zatem smo se udeleženci razdelili v skupine in se ustavili ob treh vprašanjih:

1. Katero od pobud za sveto leto bi lahko predlagali in se zavzeli za izpolnitev v svoji župniji?
2. Kakšne pobude bi lahko še priporočali?
3. Kaj pomenijo odpustki in kako bi jih uveljavili in zagovarjali

v župniji.

Srečanje smo zaključili z molitvijo papeža Frančišča, ki naj opogumlja vse ljudi: »Nebeški Oče, vera, ki si nam jo dal v tvojem Sinu Jezusu Kristusu, našem bratu, in plamen ljubezni, ki ga je Sveti Duh izlil v naša srca, naj v nas prebujata blagoslovljeno upanje v prihod tvojega kraljestva. Naj nas tvoja milost preobrazi, da bomo marljivo gojili seme evangelija, ki bo prekrvasilo človeštvo in ves svet, ko zaupno pričakujemo novo nebo in novo zemljo, v katerem bodo premagane sile zla in se bo za vselej razodela tvoja slava.

Naj milost letošnjega jubileja v nas, romarjih upanja, oživlja hrepenenje po nebeških dobrinah in na ves svet izliva veselje in mir našega Odrešenika. Amen.«

Dejan Škvarč

Dan materne jezika in grad, ki straži Tržaški zaliv

Dantejeva skala

Unesco je leta 1999 21. februar razglasil za mednarodni dan materne jezika z namenom spodbujanja spoštovanja lastnega in hkrati drugih maternih jezikov po vsem svetu oziroma ohranjanja večjezičnosti ter jezikovne in kulturne raznolikosti.

Menda je na svetu še 6000 jezikov, slovenščine kot materne jezika pa naj bi govorilo 2,4 milijona Slovencev doma in po svetu. Najbrž gre za zastarel podatek, kot je tudi podatek o tem, kolikim državljanom Slovenije slovenščina ni materni jezik (8 %). Pravi čudež je tudi, da je slovenščina materni jezik še vedno Slovincem v zamejstvu, pa čeprav so že 107 let pod Italijo. Ena od uradno dvojezičnih občin je Devin – Nabrežina, z županom Slovincem. Težko bi se opredelil, ali obstaja pozitivna korelacija med ohranjanjem slovenskega jezika na tem območju z (jezikovnim) dogodkom iz daljne preteklosti. V gimnaziji učijo, da je prvi slovar (italijansko slovenski) napisal italijanski

protestantizma. Ne pozabimo, tudi v (Vipavskem) Križu so vladali Thurni, kjer so dobili nalogo utrditi srednjeveško mesto pred Turki (1482) in kasneje Benečani. Križ je kmalu dobil trške, kasneje pa še mestne pravice, vendar so Thurni leta 1605 Križ prodali Attemsom. Posloviti so se morali zaradi simpatiziranja s protestantizmom, vsaj tako piše na spletnih straneh kriškega samostana. Spomnimo, v Križ so Thurni povabili Primoža Trubarja, ki je na placu pred še staro cerkvijo sv. Križa zbrani množici pridigal zadnjo nedeljo v novembru leta 1563. Tako je vklesano na spominski plošči, ki jo je oblikoval Marko Pogačnik. So pa Attems v Križ povabili kapucine, ki so sloveli kot izvrstni pridigarji, da bi na Vipavskem izničili vplive Lutra, Trubarja in somišljenikov. Zgradili so jim samostan s cerkvijo sv. Frančiška Asiškega. Iz njihovih vrst je kasneje izšel Tobija Lionelli, rojen Križan, bolj znan kot Janez Svetokriški, ki je naš materni

govorništva, tudi častno mesto v zgodovini slovenskega slovstva.

Če so Attems povabili v Križ kapucine, so Thurni že prej v Devin servite. Ta red se je ukvarjal predvsem z organiziranjem misijonov. Rajmund VI. jim je sezidal v Devinu cerkev in samostan, kamor je z druge strani Italije (iz okolice Cunea) prišel Alessandro Alasia, z meniškim imenom Gregorio. Spoznal je, da se bo kot duhovnik lahko približal pretežno slovenskemu

prebivalstvu, če bo govoril njihov jezik. Slovenskega jezika ga je učil kar Rajmundov sin Matija, torej so tudi plemiči govorili jezik svojih podložnikov. Menih je slovar zastavil izvirno (kar uporabljajo turistični vodiči še dandanes), da prevede vsa potrebna vprašanja in odgovore, ki jih rabi italijanski prišlek (s konjem) v slovenski vasi (kje jesti, spati, kam s konjem ...). Izvemo celo, da ima birt dve sorti vina, a je treba za tistega od zida globlje poseči v mošnjo.

Devin pa z literaturo ni povezan le z italijansko slovenskim slovarjem, sploh drugem tisku na slovenskih tleh v obdobju protireformacije, pač pa koketira celo z Božansko komedijo, no ja, z njenim avtorjem. Čudoviti legi na pečinah skalnih se ni mogel upreti niti sam Dante, ki je bil gost tamkajšnjih oblastnikov in lastnikov še starega devinskega gradu, zgrajenem v 12., mogoče celo 11. stoletju. Tudi po tisoč letih so lepo vidni arhitekturni

obrisi utrdbe (stražni stolp, arkade).

Ogromno, masivno skalo, ki se dviga iz spektakularnega zaliva pod njim, so poimenovali po Danteju. Alighieri je za vedno zatisnil oči v Raveni leta 1321, torej se je mudil v Devinu pred tem datumom in nekako sočasno v (Za)Tolminu (Dantejeva jama).

Ne samo skala, tudi cel dvokilometrski vrtoglavi skalni rob je poimenovan še po enem pesniku, v Pragi rojenemu Rilkeju. V bistvu gre za potko, kjer se kraški rob zelo razločno lomi naravnost v morje adrijansko.

globino. Skoraj stoletje potem se je kar nekaj brezupnežev odločilo rešiti svoje tegobe na tak način. Zato je lastnik zemljišča, torej devinski graščak, Rilkejevo pot zaprl (2013), saj ni želel prevzeti odgovornosti za morebitna tovrstna dejanja in druge nesreče. Toda javnost je priljubljeno sprehajališče pogrešala in pritisnila na odločevalce v Trstu, ki so z graščakom nato našle ustrezno rešitev (2015) na veselje množice obiskovalcev. Ti se ponovno sprehajajo po Rilkejevi poti, ki je res zanemarljivo kratka v primerjavi z vsemi prepotovanji

Nedvomno se devinske pečine odražajo v Devinskih elegijah, ki veljajo za vrh Rilkejevega ustvarjalnega opusa, pri čemer prav Rilkeja uvrščajo na vrh nemško govorečega pesništva po prelomu stoletji. Elegije, ki jih je dokončal desetletje kasneje daleč stran (v Švici), so poleg liričnosti polne tudi metafizike, kjer nad pečinami mrgoli angelov (»Kdo, če bi kričal, bi me pa slišal med trumami angelov?«). Če je Rainer Maria Rilke ob muzi Mariji (gospe graščakov) v tistih petih mesecih prekinil ustvarjalni post, pa še vedno ne pomeni, da razrvan kot je bil, ni kdaj pomislil, da bi z angeli poletel v

praškega pesnika, med katerimi je sredi Pariza naletel na svojo poznejšo in 20 let starejšo devinsko muzo. Po ducatu let ji je vendar posvetil elegije, drugi lepotic pa utrjal vrtnico, toda nje trni so bili po legendi zanj usodni.

In kdo je lastnik devinskega gradu? Carlo Alessandro, Principe della Torre e Tasso, Duca di Castel Duino je njegov naziv. Z ženo Veronique Lantz imata dva sina, Dimitrija in Massimiliana. Vendar pa ta družina ni od vekomaj v gradu, v Devin se je preselila iz Saint Tropeza, kjer so živeli v vili z imenom Sistiana, torej Sesljan.

menih Gregorio Alasia da Sommaripa leta 1607, ne pa tudi, kako je do tega prišlo. Ob ogledu notranjosti devinskega gradu zagotovo ne boste spregledali velike plošče, posvečene menihu Gregorju iz Sommarive.

Graščaki iz Devina, Thurni, so se tedaj zelo odločno lotili prizadevanj za uničenje

jezik dodatno oplemenitil s Svetim priročnikom, zbirko pridig, ki ga zaradi sočnosti jezika uvrščajo v vrh baročne literature pri nas, oziroma, dobrih sto let po Dalmatinu, za drugi vrh slovenskega knjižnega ustvarjanja. Mirko Rupel mu je podelil, ob naslovu očeta slovenskega cerkvenega

Novinke v WABA U15 pokorile jadransko ligo!

Košarkarski klub Vipava ponovno piše zgodbo o uspehu in premika mejnike!

Ekipa deklet U15 KK Vipava je navdušila s svojo borbenostjo in zbranostjo ter se kot neporažena vrnila s turnirja superlige WABA v Bosanski Gradiški.

S prvega mesta, kot prvakinja rednega dela, potujejo na finalni turnir, kamor so se poleg njih uvrstile še ekipe Janina, Reyer Venezia in Celje.

Pot ekipe do superlige TOP8

Vipavke so skozi tri turnirje v Vipavi, Benetkah in Zagrebu klonile le enkrat, in sicer proti aktualnim prvakinjam lige, Reyer Venezia, na domačem turnirju.

Iz vseh gostovanj pa so se vrstile neporažene, pri tem pa so slavile tudi proti lanskim podprvakinjam lige in aktualnim državnim prvakinjam U14 iz KD Janina.

Uspeh na turnirju superlige Vipavke so med 7. in 9. februarjem 2025 nastopale na turnirju superlige mednarodne lige WABA (Women Adriatic Basketball Association) v kategoriji do 15 let.

Na turnir v Gradiški so odpotovale s tretjega mesta in vsemi možnostmi za napredovanje. Tam so se pomerile s prvimi štirimi ekipami vzhodnega dela lige iz skupine B.

Prvič so se mlade Vipavke srečale s tako zahtevnim izzivom na mednarodnem parketu, a so ga opravile z odliko. S štirimi zmagami nad vrstnicami iz

treh držav – Črne gore, Bosne in Hercegovine ter Bolgarije, so se povzpele na vrh lestvice in si zaslužno priborile mesto na finalnem turnirju.

Na turnirju je sodelovalo vseh 13 ekip iz lige, razdeljenih v dve skupini. Prvih osem ekip se je borilo za štiri mesta, ki vodijo na zaključni turnir, medtem ko so se ostale ekipe razvrščale od 9. do 13. mesta.

Izjava trenerja Matjaža Mlakarja

Po turnirju je trener Matjaž Mlakar povedal: "Turnir v Gradiški smo zaključili z zmago proti neugodni ekipi Budućnosti. Naša igra je skozi turnir napredovala in iz tekme v tekmo smo bili boljši. Zelo sem zadovoljen z našo obrambo, prav tako pa se izboljšuje naša igra v napadu. Za priprave na zaključni turnir bo dovolj časa in se veselim izziva. Čestitke vsem ekipam za

prikazano igro ter vsem, ki so se uvrstili na F4."

Rezultati iz Gadiške:

Budučnost Trebjesa - Vipava 40-56 (5-17, 10-16, 17-14, 8-9)

Prvak 2006 - Vipava 35-57 (14-18, 2-13, 6-14, 13-12)

Vipava - Zenica 76-44 (17-17, 28-4, 22-9, 9-14)

Vipava - Konjic 67-48 (12-16, 20-9, 27-8, 8-15)

Postava igralk: Veronika Ferjančič (na vseh štirih tekmah vpisala dvojni dvojček), Vita Bavdek, Zala Trtnik, Bistra Ceket, Ajda Praper, Hana Kobal, Zala Prah Peljhan, Tajda Žgur, Doroteja Rehar, Lana Terčelj, Monika Funa in Urška Hudobivnik.

Možnost organizacije finalnega turnirja v Vipavi

V klubu KK Vipava napovedujejo kandidaturu za organizacijo finalnega turnirja,

Andreja 21 stotink od medalje na SP

Ajdovska smučarka Andreja Slokar je na Svetovnem prvenstvu v alpskem smučanju v Saalbachu v Avstriji v svoji paradni disciplini, slalomu, osvojila 6. mesto in s tem najbolj slovensko uvrstitev na tem tekmovanju. Do tako željene medalje ji je zmanjkalo vsega 21 stotink sekunde.

Kot vemo, je bila Andreja Slokar na velikih tekmovanjih že dvakrat peta, na olimpijskih igrah v Pekingu ter na svetovnem prvenstvu v Cortini.

Že po prvem teku je bila Ajdovka na šestem mestu, v

drugo pa je peljala še hitreje (3. čas) in v cilju vodstvo prevzela s pol sekundo prednostjo. Toda končni razplet ji ni šel na roko, saj je vseh pet tekmič zanesljivo opravilo s progo. Slokarjeva je tako ostala na šestem mestu, tik za Mikaelo Shiffrin.

Na naslednji tekmi v slalomu za svetovni pokal v Sestrieru pa je Andreja osvojila 10. mesto. Tekma bo šla v zgodovino zaradi stote zmage Mikaele Shiffrin. Slokarjeva je v skupnem seštevku slaloma za svetovni pokal na 12. mestu s 168 točkami.

Mlinarke v pomembni fazi sezone

Urša Zelnik v boju z igralkami Krima (Foto Robert Ferjančič)

Ajdovski rokometiši tretji na lestvici

Po 17 krogih v 1. B rokometni ligi za moške je ekipa Ajdovščine že na tretjem mestu. Ima 25 točk, za 12 zmag, en remi in štiri poraze ob razmerju v golih 550:488. Trenutno zaostaja le za točko za drugo uvrščeno Škofljico in pet za vodilno in kot kaže nedosegljivo Radovljico. Napredujeta samo prvi dve ekipi, toda do konca je še dolga pot. Je pa za ajdovske rokometiške vzpodbudno to, da so kar sedem tekem zapored zmagali! Zadnje so zabeležili na Policah proti ekipi

Črnomlja, suvereno, z desetimi goli razlike, 37:27. Ajdovci so že na začetku dali gostom vedeti, kdo je gospodar v mestu burje in povedli s 6:1. Po odmoru so gostje sicer znižali razliko na tri, toda domači so ekspresno odgovorili in se odlepili na varno razdaljo. Gledalci so, kakih 220 jih je bilo, spremljali mirno končnico. Bor Breznikar je bil znova učinkovit, dosegel je 11 golov.

Ura resnice prihaja v soboto na gostovanju pri četrto uvrščeni Ljubljani.

Mlinarke so redni del slovenskega državnega prvenstva odigrale po pričakovanjih. Krim je bil v dveh tekmah premočan, preostale nasprotnice pa so varovanke Jana Žbogarja premagale, razen Velenja, ki je v 10. krogu na domačem igrišču izkoristil slabšo realizacijo Mlinotesta. Kljub porazu so Ajdovke ostale trdno na drugem mestu. V končnici se bodo točke delile po sistemu 6-4-2-0. Za zadnje mesto v za uvrstitev v ligo

za prvaka (tam so že uvrščeni Krim, Mlinotest in Velenje) se še borijo Litija, Ptuj in Izola.

Mlinarke so na slovenski kulturni praznik v četrtfinalu pokala Slovenije v gosteh premagale Litijo (18-24) in se uvrstile na Final 4 v Ljubljano, kjer bodo branile naslov pokalnih prvakinj proti Krimu, Ptuj in Velenju. Letos bo prvič v zgodovini Slovenije na enem prizorišču združen moški in ženski rokometni Final 4.

KK Vipava s kadetinjami in mladinkami med najboljšimi v Sloveniji

Košarkarski klub Vipava je s svojima ekipama U18 in U16 dosegel izjemen uspeh, saj sta se obe uvrstili med najboljših šest ekip v Sloveniji. To je ponovno pomemben dosežek za klub, ki z doslednim delom dokazuje svojo kakovost. Po lanski sezoni, polni presežkov, tudi ta sezona postavlja nove mejnike, saj je prvič v zgodovini kluba, da sta se dve ekipi prebile med elito.

Mladinke z neomajno voljo do uspeha

Ekipa U18 si je uvrstitev med elito zagotovila s prepričljivo zmago proti Triglavu iz Kranja. Po porazu na gostovanju (75:57) so Vipavke doma potrebovale zmago z vsaj 18 točkami razlike. Pred polnimi tribunami so dekleta pokazala izjemno borbenost, zadnjo četrtino dobila s 25:9 in slavila s končnim rezultatom 67:44. Vodja kluba, Ivan Ivanov, je poudaril pomen vztrajnosti in podpore navijačev, trener Jernej Ferjančič pa je izpostavil neverjetno voljo igralk. Kapetanka Anisa Likar Ivanov se je zahvalila vsem za podporo in obljubila nadaljnji boj v elitni

skupini.

Kadetnje krasi mladost in pogum

Ekipa U16 je navdušila z agresivno igro in zrelostjo, ki jo redko vidimo pri tako mladih igralkah. Po napetih tekmah v skupini A2 so si zagotovile mesto med najboljšimi, kar je potrdilo njihov potencial. Trener Matjaž Mlakar je pohvalil voljo in trud igralk, kapetanka Tinkara Bago

naključje, temveč rezultat vseh, ki podpirajo delo kluba in skrbijo za razvoju mladih igralk. Poleg uspehov v ligaških tekmovanjih dekleta blestijo tudi na šolskih prvenstvih in mednarodnih turnirjih.

Ekipa letnika 2010 se je že uvrstila med osem najboljših ekip v mednarodni WABA U15 ligi in odhaja na lov za finalni turnir v Gradiško s 3. mesta.

Prepoznajte v teh dekletih zgodbo o uspehu in bodite del njihove poti

Vodstvo kluba, trenerji, igralke in starši si zaslužijo vse čestitke za te izjemne dosežke. Klub ne le krepi svojo prepoznavnost, temveč tudi privablja nove talente in dokazuje, da je z vztrajnostjo in trdim delom mogoče doseči vrhunske rezultate tudi v manjših sredinah.

Kljub tem uspehom klub še vedno ni uspel pridobiti sponzorja, ki bi pomagal razbremeniti starše in olajšal kritje stroškov za

pa je poudarila pripravljenost ekipe za trdo delo za prihajajoče težke tekme med elito.

Uspehi, ki gradijo prihodnost

Rezultati ekip U18 in U16 niso

treninge, opremo ter udeležbo na tekmovanjih.

Dolgoletne sanje v klubu o vipavskih članicah bi tako lahko postale realnost.

Smučarska orientacija v Planici

Na državnem prvenstvu 26. januarja v orientaciji na smučeh se je v Planici zbralo nekaj več kot

petdeset športnikov, ki obvladajo tek na smučeh in so večji branja orientacijskega zemljevida.

Zaradi pomankanja snega je bila proga nekoliko krajša, je bilo pa več kontrolnih točk. Poleg elitnih kategorij, je bila razpisana tudi kategorija do 14 let. S tem želi Orientacijska zveza Slovenije motivirati otroke, da bodo ob fizični aktivnosti zaposlili tudi možgane. Med najmlajšimi sta državna prvaka, med dekleti in fanti, postala učenca OŠ Dobravlje Žana Jež in Matic Kerševan, člana Planinskega društva Ajdovščina. Pohvala gre tudi ostali mladini za solidno predstavbo v tokrat mokri Planici.

Več podatkov na : <http://www.orientacijska-zveza.si/index.php?id=35&cid=2095>

Mlinotest najboljša ekipa na Primorskem!

Nagrado je prevzela Nena Černigoj (Foto Tomaž Primožič/FPA)

Ženski rokometni klub Mlinotest Ajdovščina je bil ponovno izbran za najboljšo primorsko ekipo leta 2024, kar je že tretje priznanje v zgodovini kluba in drugo zaporedno. To prestižno nagrado, ki jo podeljujejo športni novinarji primorskih medijev, so si rokometašice prislužile z izjemnimi dosežki v pretekli sezoni. Poleg osvojenega pokalnega naslova so v državnem

prvenstvu zasedle drugo mesto, takoj za nepremagljivim Krimom, ter se prebile do osmine finala evropskega pokala.

Njihov uspeh je še posebej opazen, saj so številne igralke kluba zastopale Slovenijo na nedavnem evropskem prvenstvu. Ta priznanja potrjujejo predanost in trdo delo celotne ekipe ter napovedujejo svetlo prihodnost ajdovskega rokometarja.

Učenci OŠ Dobravlje bronasti na smučeh

V Planici je 7. 2. 2025 potekala množična prireditev Šolski planiški maraton, ki se je vsako leto udeležijo učenci OŠ Dobravlje. Tudi letos so na progi,

dolgi dva kilometra, posamično dosegli odlične rezultate – ekipno pa so se zavihteli na stopničke in osvojili 3. mesto!

Veterinarska bolnica Vipava

IVAN PRINCES s.p.
Gradiška c. 10
5271 Vipava
SLOVENIJA

tel.: 05/36 44 390
fax: 05/36 44 393
veterina.vipava@siol.net

mag. Anton Lavrenčič dr. vet. med.
041 671 170

Matej Hosta dr. vet. med.
031 612 777

Veronika Budin dr. vet. med.
051 321 368

Larisa Bukovec dr. vet. med.
041 717 170

Planinsko društvo Ajdovščina Zimska Komna in Bogatinsko sedlo

Pisala se je nedelja, 23. 2. 2025, ko smo imeli v načrtu zimsko turo na Komno (1530 m) in Bogatinsko sedlo (1815 m), v Kraljestvo zlatoroga, kot pravijo. Vreme na severu države je bilo kot nalašč za zimski pohod, kljub temu, da je bilo v naši Vipavski dolini vreme precej slabše.

Vse do Ljubljane nas je spremljalo rahlo rosenje, naprej pa se je vreme stabiliziralo in, kot je bilo napovedano, je bila Gorenjska obsijana s soncem. Bohinjsko jezero je bilo zjutraj sicer še v megli, kasneje pa smo lahko uživali v pogledu nanj.

Naše izhodišče je bilo pod slapom Savica, kjer smo parkirali naša vozila. Na turo se nas je odpravilo 29, vključno z vodniki. Razdelili smo se v dve skupini – ena skupina je imela cilj osvojiti Bogatinsko sedlo, druga skupina pa je naredila vzpon do Planine na Kraju – Koče pod Bogatinom.

Obe skupini se ena za drugo poženejo v strm breg, kjer vodi steza v ključih. Začetek poti je bil še kopen, nakar se je počasi spreminjal v kopno-leđeni del in nato v sneg. Za hojo smo uporabili male derezice, da je bil naš korak bolj varen.

Na zadnji, 48. serpentini, se nam je odprl pogled na Bohinjsko jezero. Od tod se pot nadaljuje skozi dolino, imenovano Pekel. Pot se nadalje vije po zmerno strmem pobočju, mimo umetno narejene jame.

V poltretji uri smo osvojili Komno. Skupina 1 se je najprej ustavila pri Domu na Komni, skupina 2 pa je šla naravnost do

Planine na Kraju in se po postanku v koči začela vzpenjati z zimsko opremo proti Bogatinskemu sedlu, ki ga je osvojila po slabi poldrugi uri.

Skupina 1 se je sprehodila še do kočice pod Bogatinom in zaključek vzpona ovekovečila s skupinsko sliko pri piramidi nad kočo. V koči pod Bogatinom je bilo kosilo in poskusili smo cimetovalice. Imeli smo čas za uživanje nad lepoto Komne, medtem, ko se je skupina 2 vzpenjala na Bogatinsko sedlo. Med vzponom se je opravil tudi snežni prerez za kontrolo stabilnosti snežne podlage, ker je potrebno prečiti tudi plazovita mesta. Vzpon do sedla in nazaj je v ugodnih razmerah vrhunsko uspel.

Skupina 2 se je po povratku s sedla ustavila še v koči pod Bogatinom na cimetrovih rolicah, nato je nadaljevala spust v dolino. Skupina 1 je štartala že prej. Za povratek iz Kraljestva zlatoroga v dolino smo seveda porabili nekoliko manj kot za vzpon.

Za varnost udeležencev smo skrbeli vodniki PD Ajdovščina – Gorazd Lapanja, Stojan Kodele in Petra Fučka.

Gorazd Lapanja, Planinsko društvo Ajdovščina

Pohod Dekani-Tinjan-Dekani

Na naš februarski pohod Društva Most UTŽO smo se odpravili proti morju. Izbrali smo krožno pot Dekani-Tinjan-Dekani, ki ima obliko nekakšne osmice. V knjižici Uživajmo podeželje pa je označena kot P9. Pohod se je začel v središču Dekanov na nadmorski višini 76 m. Vas Dekani se omenja že leta 1467 kot Villa Canum. Ime izhaja od beneške plemiške rodbine Cani iz italijanske pokrajine Abruci, ki je bila lastnica posestev oz. vasi. V Dekanih si je rodbina zgradila hišo, ki še stoji in ima na pročelju družinski grb. Tu je tudi znamenita župnijska cerkev Marijinega vnebovzetja, zgrajena leta 1229.

Zapustili smo avtobus in se napotili proti izhodišču naše poti. Sledili smo oznaki za Tinjan in kmalu se je asfaltna cesta spremenila v makadamsko pot. Mimo oljčnikov smo se po kolovozu in nato po lepi stezi začeli vzpenjati proti Tinjanu. Po redkem borovem gozdu in po grebenu Golega vrha smo imeli lep razgled na Dekane, Koprski zaliv in Šavrinsko gričevje. Nadaljevali smo skozi vas Kolombar in mimo hiš prišli na pot, ki se je prečno vzpenjala proti

vrhu. Prispeli smo do glavne ceste za Tinjan (370), mi pa smo krenili mimo kapelice in 'puča' (kala) do cerkve sv. Mihaela, zgrajene pred letom 1700. Nad vhodom je kamniti relief Križanega z letnico 1704. Žal je bila zaprta.

To območje je bilo naseljeno že v prazgodovini, o čemer pričajo ostanki gradišča in bronasti kipec iz 2. stoletja, ki so ga našli na tem območju in je shranjen v Narodnem muzeju v Ljubljani. Po zasluženih malici smo pot nadaljevali do roba, kjer je zelo lep razgled na Osp in plezalne stene, na osapsko dolino, cestni in železniški viadukt ter vse do kraškega roba. Vreme za razglede ni bilo idealno, vendar smo vseeno uživali. Čakala nas je še pot navzdol. Po široki makadamski cesti, deloma tudi betonski, smo mimo zaselka Podgorci prišli zopet na stezo in v Kolombar. Po nekaj sto metrih poti, ki smo jo prehodili že po poti navzgor, nas je kašipot usmeril mimo Golega hriba proti slapu. Hodili smo ob potoku, mimo majhnega slapa in prečili lep lesen mostič. Na levi strani je v marmorju cerkveno znamenje z napisom »Dober dan dobri ljudje«. Pred nami je bila še pot do oljčnikov nad Dekani.

Tam še obvezna gasilska slika in zaključek poti. Tokratni pohod sicer z dobrimi osmimi kilometri ni bil najdaljši med našimi pohodi, je bil pa dovolj razgiban s samim vzponom, pa tudi vmes kar nekajkrat gor in dol. Ko smo hodili po ozki stezi v koloni po eden, smo bili kar dolgi. Srečali smo mamico s hčerko, ki nas je

preštela in rekla: »Mama, 52 sem jih naštel!« No, v resnici nas je bilo 54. Končali smo v Šalari v gostilni Miranda na popoldanski malici in se zadovoljni vračali proti domu.

**Branko Lavrenčič, foto
Branko in Franko**

PREVERITE SLUH in POSKRBITE ZANJ

ŠEMPETER
Trg Ivana Roba 6
Neposredna bližina
cerkve in hotela Lipa.

Boris Kopitar bo rad z vami delil svojo osebno izkušnjo.
Pokličite!
041 640 280

VEČ INFORMACIJ

AUDIOBM.SI

**SLUŠNI APARATI BREZ BATERIJ
PREIZKUSITE BREZPLAČNO**

7x reddit award

POKLIČITE 059 044 977
Brezplačna meritev sluha
REZERVACIJA TERMINA

AAA
Boniteta odličnosti
AUDIO BM d.o.o.

**ZA SLUŠNE APARATE
SPREJEMAMO
NAROČILNICE
IZ VSEH
ORL**

AUDIOBM
SLUŠNI APARATI • SVETOVANJE
ZAŠČITA SLUHA • BATERIJE

